

Натиҷаи гузаронидани арзёбии раванди рушди иҷтимоию иқтисодии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он дар асоси маълумоти ҷамъбасти оид ба рушди иҷтимоию иқтисодии онҳо дар нӯҳ моҳи соли 2020 вобаста ба ташаккул ва татбиқи сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи рушди маҳал.

1. Санадҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Нишондоди иҷрои вақолати раиси вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он бо нишондиҳандаи рушди иҷтимоию иқтисодӣ

1.1. Таъмини расмиёти ҳуқуқии санадҳо

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 ба мақомоти иҷроияи давлатии вилояти Хатлон 20918 адад ҳуҷҷат ворид гардидааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1125 адад зиёд мебошад.

Дар ин давра, ба унвонии мақомот 34 адад Амру Фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 83 адад қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, 15 адад қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 4 адад қарори Шӯрои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гардида, 27 адад қарори дахлдори раиси вилоят қабул гардида, ба 6 адад қарори Шӯрои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот ирсол гардидааст.

Дар ин давра аз ҷониби вилоят 95732 ҳуҷҷат ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вазорату идораҳои ҷумҳурӣ, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо, ташкилоту муассисаҳои вилоятӣ, бахшу шӯба ва раёсатҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят фиристонида шуданд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 27500 адад зиёд мебошад.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки маълумотҳои пешниҳоднамудаи вилояти Хатлон гуногун буда, маълумоти дақиқ пешниҳод карда нашудааст. Маълумотҳои пешниҳоднамудаи матнии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он ба таври бояду шояд пешниҳод гардида, аз маълумотҳои ҷадвалӣ ба кулӣ фарқ мекунанд. Мисол: дар нимсолаи аввали соли 2020 ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилоят 46411 ҳуҷҷат ба ирсол гардидааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2466 адад кам мебошад. Аммо, дар ҳисоботи нӯҳмоҳа бошад аз ҷониби вилоят ба мақомотҳои болоӣ ва дахлдор 95732 ҳуҷҷат фиристонида шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 27500 адад зиёд шудааст.

Тибқи нақшаи кори мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят ва нақшаи кори шуъбаи умумӣ ва махсуси дастгоҳи раиси вилоят масъалаи вазъи коргузорӣ ва гардиши ҳуччатҳо мувофиқи талаботи Дастурамали коргузорӣ дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон санҷиш ва расонидани ёри амалию методӣ дар раёсати хадамоти меҳнат, муҳочират ва шуғли аҳоли дар вилояти Хатлон, раёсати маорифи вилоят, идораи хӯрокворӣ, раёсати Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли, филиали муассисаи ҷумҳуриявии зотпарварӣ, хушзоткунӣ, бордоркунии сунъӣ ва хариду фурӯши чорвои зотӣ дар минтақаи Бохтар, кумитаи идораи давлатии замини вилоят, раёсати тандурустӣ, муассисаи давлатии идораи хочагии роҳҳои автомобилгарди минтақаи Бохтар, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияҳои Шаҳритуз, Муъминобод ва Кӯшонӣ гузаронида шуд. Дар ҳамкорӣ бо шуъба ва бахшҳо дар шаҳру ноҳияҳо семинарҳои омӯзишӣ оид ба корбарии коргузорӣ тибқи Дастурамали коргузорӣ дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят гузаронида шудаанд.

Ҳисоботи пешниҳоднамудаи шаҳри Норак, ноҳияҳои А.Ҷомӣ, Дӯстӣ, Панҷ, М.А.Ҳамадонӣ, Н.Хусрав, Ш.Шоҳин, Шаҳритуз ва Данғара ба талаботи супориши Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 11 марти соли 2019, № 3111 (24.2) ҷавобгӯ набуда, дар ҳисоботи пешниҳоднамудаи ноҳияи Данғара доир ба масъалаи мазкур маълумот пешниҳод нашудааст.

Гарчанде дар давраи ҳисоботӣ ба шаҳри Бохтар 2023 ҳуччат ворид шуда бошад ҳам, шумораи санадҳои меъёрии воридшуда номуайян аст, яъне маълумотҳо дар шакли умумӣ пешниҳод шудааст. Шумораи санадҳои қабулнамудаи роҳбари мақоми давлатӣ дар ин давра 486 адад қарор ва 121 адад амрҳои дарбар мегирад.

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.04.2020, №244 «Дар бораи ворид намудани тағйир ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.07.2017, № 358» дар Дастурамали намунавии коргузорӣ дар мақомоти давлатӣ, муассиса, корхона ва дигар ташкилотҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуруфи (шрифти) «Times New Roman Tj» ба ҳуруфи «Times New Roman» бо истифодаи алифбои тоҷикӣ иваз карда шудааст, ки дар ҳисоботҳои пешниҳоднамудаи шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон ба инобат гирифта нашудааст.

Бо назардошти риоя нагаштани супориши Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 11 марти соли 2020, №363(24.2) дар мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон, пурра ба талабот ҷавобгӯ набудани он пешниҳод менамоем, ки дар вилояти Хатлон бо масъулини соҳа семинари омӯзишӣ гузаронида шавад.

Ҷиҳати иҷрои Амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17.01.2020 с., №АП-1325 “Дар бораи Нақшаи чорабиниҳо оид ба

ичрои вазифаҳое, ки дар паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.12.2019 с., “Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилию хориҷии ҷумҳурӣ” зикр гардидаанд қарори раиси вилояти Хатлон ва дар ин замина, қарорҳои раисони шаҳру ноҳияҳои вилоят бо нақша - чорабиниҳо ба тавсиб расидааст, ки расмиёти ҳуқуқии иҷроӣ супоришҳои Нақша - чорабиниҳои Амр бо муайян намудани тадбирҳо ва вазифаҳои воҳидҳои сохторӣ, ташкилотҳо таъмин карда шудааст.

2. Маълумот оид ба чараҳои иҷроӣ тадбирҳои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти идоракунии маҳаллӣ бо роҳи таъмини волияти қонун:

2.1. Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ»:

2.1.1. Раванди амалишавии Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии вилоят ва шаҳру ноҳияҳои он

Айни замон дар 23 шаҳру ноҳияҳои вилоят Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодӣ мавриди амал қарор дорад.

Аз шумораи умумӣ, 19 барнома дар сатҳи маҳал бо қарорҳои Маҷлиси вакилони халқи шаҳру ноҳияҳо тасдиқ гардида, барномаҳои шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб, Норақ, Хуросон ва Қубодиён бо қарорҳои дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст.

Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳри Кӯлоб барои солҳои 2020-2025 таҳия гардида, 221 лоиҳа ба маблағи 6,9 миллиард сомонӣ пешбинӣ шуда, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25 июни соли 2020, №389 қабул шуд.

Ҷиҳати таҳияи Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳои вилоят айни ҳол гуруҳи корӣ таъсис дода шуда, дар ҳамкории мутахассисони Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон корҳо дар ин самт идома доранд.

Лоиҳаҳои Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳри Бохтар барои солҳои 2021-2025 таҳия гардида, барои омӯзиш ба Вазорати рушди иқтисод ва савдо пешниҳод карда шудааст.

Лоиҳаи Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Носири Хусрав барои солҳои 2021-2025 таҳия гардида, барои омӯзиш ба Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудааст.

Бо қарори Маҷлиси вакилони халқ аз 12 декабри соли 2019, №199 Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии ноҳияи Ховалинг барои солҳои 2020-2025 тасдиқ карда шуда, барои омӯзиш ва мувофиқа ба вазорату идораҳои ҷумҳурӣ пешниҳод карда шудааст.

Бо назардошти он, ки соли 2020 муҳлати иҷроӣ барномаҳои рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳои Норақ, Леваконт, Кушонӣён, Балҷувон, Вахш, Восеъ, Данғара, Дӯстӣ, Ёвон, Қубодиён, Муъминобод, Панҷ, Темурмалик, Фархор, Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ, Ҷайхун, Ҷалолитдини Балхӣ, Хуросон, Шаҳритуз, Шамсиддин Шохин ва вилоят

ба охир мерасад, чиҳати таҳияи барномаҳои нав тадбирҳо амалӣ гардида истодаанд.

Бо мақсади таҳияи лоиҳаҳои Барномаҳои рушди иҷтимоию иқтисодии вилоят ва шаҳру ноҳияҳо амрҳои раиси вилояти Хатлон ва раисони шаҳру ноҳияҳои Норақ, Леваконт, Кушонӣён, Балҷувон, Вахш, Восеъ, Данғара, Дӯстӣ, Ёвон, Кубодиён, Муъминобод, Панҷ, Темурмалик, Фархор, Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ, Ҷайхун, Ҷалолоиддини Балхӣ, Хуросон, Шаҳритуз, Шамсиддин Шохин ва вилоят ба тасвиб расида, бо мақсади сари вақт таҳия намудани барномаҳо барои панҷ соли оянда, дар ҳамкории мутахассисони Вазорати рушди иқтисод ва савдо корҳо дар ин самт идома доранд.

Бо қарори Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон аз 23 декабри соли 2015, №105 Барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии вилояти Хатлон барои солҳои 2016-2020 тасдиқ гардида, 279 лоиҳаҳо ба маблағи 10,9 миллиард сомонӣ дар бар мегирад. Аз давраи амалишавии барнома иҷроии 81 лоиҳа ба маблағи 10,6 миллиард сомонӣ таъмин гардид, ки 96,6 фоизи маблағҳои барномаро ташкил дода, дар 48 лоиҳаҳои дигар корҳо қисман иҷро гардида, дар 150 лоиҳаҳо бинобар сабаби муайян набудани манбаъҳои маблағгузориҳои онҳо корҳо оғоз нагардиданд.

Дар таъмини самаранокии фаъолияти мақомоти идоракунии маҳаллӣ доир ба амалишавии барномаи рушди иҷтимоию иқтисодии вилоят ва шаҳру ноҳияҳои он нишондиҳандаи баланд дар азхудкунии маблағҳои ба нақша гирифта шуда дар шаҳру ноҳияҳои Ёвон (2016-2020) 305,8% Фархор (2016-2020) 75,3%, Шаҳритуз (2016-2020) 76,4%, Норақ (2016-2020) 74,7%, Вахш (2016-2020) 72,4%, Муъминобод (2016-2020) 69,9%, Ҷ. Балхӣ (2016-2020) 67,0%, Бохтар (2016-2020) 67,8%, М.С.А. Ҳамадонӣ (2016-2020) 63,3%, Дӯстӣ (2016-2020) 52,8% ва Ҷайхун (2016-2020) 50,8% ба назар расида, дар сатҳи муайян барои пешрафти иқтисодӣ ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳоли мусоидат намудааст.

Ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои Кубодиён (2016-2020) 50,0%, Балҷувон (2016-2020) 44,1%, Шамсиддин Шохин (2016-2020) 43,5%, Леваконт (2016-2020) 41,0%, Хуросон (2016-2020) 39,6%, Восеъ (2016-2020) 36,4% ва Панҷ (2019-2020) 26,5% буда, барои истифодаи захираҳои табиӣ, моддӣ ва молиявӣ ин шаҳру ноҳияҳо тақвият додани фаъолиятро дар самти азхудкунии маблағҳо тақозо менамояд.

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои онро лозим аст, ки дар ҳамкорӣ бо Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шарикони рушд барои баланд бардоштани дараҷаи амалигардонии лоиҳаҳо, аз ҷумла лоиҳаҳои, ки иҷроии он аз ҷониби мақомотҳои марказии дар Барномаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ пешбинӣ гардида, ба роҳ мондани фаъолияти гуруҳи корӣ оид ба мониторинг ва арзёбии барномаҳо, барои истифодаи натиҷаи фаъолияти онҳо дар татбиқи сиёсати соҳавӣ мақомотҳои иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ мусоидат намоянд.

2.1.2. Ҳолати ҳамкорӣ ва дастгирии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин ҳаҷми кӯмак молиявӣ ва иқтисодӣ аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо бо дарчи номгӯи вазифаҳои маблағгузоришаванда.

Дар нух моҳи соли 2020 дар самти ҳамкорӣ ва дастгирии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин ҳаҷми кӯмаки молиявӣ ва иқтисодӣ аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои маблағгузоришуда аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Балҷувон 245 ҳазор сомонӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ маблағ равона гардидааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 64,0 ҳазор сомонӣ зиёд буда, ба самаранокии фаъолияти ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳоти ин шаҳру ноҳияҳо мусоидат намудааст.

Мутаассифона оид ба дастгирии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин кӯмаки молиявӣ ва иқтисодӣ аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо дар нух моҳи соли 2020 маблағгузорӣ нашудааст.

Пешниҳод: Ба истиснои ноҳияи Балҷувон мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дигар шаҳру ноҳияҳо зарур аст, ки ҷиҳати дастгирии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, расонидани кӯмакҳои молиявӣ аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо чораҳои амалӣ андешида, вобаста ба масъалаи зикргардида маълумотҳои мушаххас ва дақиқ пешниҳод намоянд.

2.1.3. Натиҷаи баррасӣ ва чараҳои ҳалли мурочиатҳои шаҳрвандон ба МИМҲД, инчунин аз ДИПҶТ ирсол гардида (банди 59 паём).

Шумораи умумии мурочиатҳои шаҳрвандон дар нух моҳи соли 2020 дар вилоят 1557 ададро ташкил дода, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 126 адад кам гардидааст.

Дар маҷмуъ ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилоят дар ин давра 44737 мурочиатҳои хаттӣ ворид гардидааст.

Шумораи баланди мурочиатҳои шаҳрвандон дар шаҳру ноҳияҳои Ёвон 4068 адад ба қайд гирифта шуда, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 306 адад зиёд гардидааст, ки ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои Темурмалик +447 (1357 адад), Ҷайхун +321 (1726 адад), Ҷамадонӣ +248 (1337 адад), Норақ +246 (1153 адад), Балҷувон +131 (976 адад), Муъминобод +97 (1582 адад) ва Хуросон +53 (1108 адад)-ро ташкил додааст, ки зиёд гардидани мушкilotҳои иҷтимоию иқтисодии аҳолии ин шаҳру ноҳияҳо иникос менамояд.

Ҳамзамон, мурочиатҳои умумии шаҳрвандон дар шаҳру ноҳияҳои Вахш -1130 (1972 адад), Кӯлоб -806 (1923 адад), Қубодиён -789 (3490 адад), Панҷ -467 (2074 адад), Н. Хусрав -341 (1307 адад), Ховалинг -304 (1219 адад), Данғара -241 (559 адад), Дустӣ -230 (2311 адад), Восеъ -201 (1801 адад), Ш. Шохин -141 (581 адад) ва Леваканд -33 (567 адад) исбати

соли гузашта кам гардидааст, ки аз сари вақт баррасӣ гардидани мурочиатҳо, ҳал намудани мушкилотҳо дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ин шаҳру ноҳияҳо ва дуруст ба роҳ мондани фаъолият дар ин самт шаҳодат медиҳад.

Ҳолати воқеии таҳлили таркибии мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар шаҳру ноҳияҳо

Таҳлилҳо муайян намуд, ки мурочиати шаҳрвандон оид ба гирифтани қитъаи замини наздиҳавлигӣ дар нуҳ моҳи соли 2020 дар вилоят 376 ададро ташкил намуда, нисбат ба ҳамин давраи соли 2019 64 адад кам гардидааст.

Шумораи баланди мурочиатҳои шаҳрвандон дар ноҳияи Чайхун 672 адад вобаста ба қитъаи замин ба қайд гирифта шуда, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 419 адад зиёд гардидааст ва чунин ҳолат дар шаҳр ва ноҳияҳои Темурмалик +238 (579 адад), Ёвон +200 (554 адад), Ҳамадонӣ +165 (513 адад), А. Қомӣ +143 (600 адад), Хуросон +134 (409 адад), Ш.Шоҳин +94 (294 адад), Муъминобод +92 (790 адад), Восеъ +74 (422 адад), Ховалинг +26 (506 адад) ва Балҷувон +11 (418 адад)- ба назар расида, барои беҳтар намудани таъминоти аҳолии ин шаҳру ноҳияҳо бо манзили зист, андешидани чораҳои иловагиро тақозо менамояд.

Ҳамзамон, вазъи мурочиатҳои шаҳрвандон дар шаҳр ва ноҳияҳои Панҷ -423 (168 адад), -304 (344 адад), Кӯлоб -143 (362), Дӯстӣ -124 (949 адад), Н. Хусрав -226 (492 адад), Норак -19 (219 адад)-ро ташкил додааст, ки аз беҳтар гардидани таъминоти аҳолии ин шаҳру ноҳияҳо бо манзили зист шаҳодат медиҳанд.

Дар давраи ҳисоботӣ шумораи мурочиати шаҳрвандон, ки аз Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вилоят ворид гардидааст 1000 ададро ташкил додааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2019, 114 адад кам гардидааст.

Шумораи мурочиатҳо аз Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳр ва ноҳияҳои Кушонӣён -21 (73 адад), Вахш -16 (35 адад), Норак -15 (8 адад), Ш. Шоҳин -11 (22 адад), Муъминобод -11 (35 адад), Восеъ -8 (67 адад) Балҷувон -4 (8 адад), Ёвон -4 (71 адад), Темурмалик -3 (10 адад), Бохтар -2 (54 адад), Панҷ -2 (14 адад), А. Қомӣ -1 (23 адад), Н. Хусрав -1 (12 адад) ва Дӯстӣ -1 (7 адад) кам гардидааст, ки самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр ва ноҳияҳо дар ҳалли саривақтии масъалаҳо дар сатҳи зарурӣ таъмин карда шудааст.

Дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб +45 (186 адад), Қ. Балхӣ +11 (21 адад), Қубодиён +10 (30 адад), Чайхун +8 (25 адад), Хуросон +6 (23 адад), Данғара +6 (39 адад), Ҳамадонӣ +3 (44 адад), Ховалинг +2 (11 адад) ва Леваканд +1 (17 адад) нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта зиёд гардидааст, ки андешидани тадбирҳои иловагиро оид ба ҳалли саривақтии мурочиатҳои шаҳрвандон талаб менамояд.

2.2. (2.2.1) Риояи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон”

2.2.1. Натиҷаи фаъолияти комиссияҳо ва чорабиниҳои амалишуда дар асоси протоколи Маҷлиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21.05.2016 с, №7 банди 4 (оид ба масъалаи номгузории анъанавӣ дар тамоми шаҳру ноҳияҳо)

Фаъолияти комиссияҳо оид ба татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳр ва ноҳияҳои он тибқи тартиби муқарраргардида дар асоси Низомномаи он ба роҳ монда шудааст.

Натиҷаи корҳои анҷомдодашудаи комиссияи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳру ноҳияҳои он оид ба татбиқи Қонуни мазкур барои баланд бардоштани рамзи муҳими давлатдорӣ тоҷикон мусоидат намудааст.

Мутобиқи маълумоти Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25 июни соли 2020, №1-5/662 аз ҷониби мутахассисони Кумита ба 644 (аз ҷумла вилояти Хатлон 135 адад) номи мавзӯҳои ҷуғрофӣ ғайримеъёрии ҳудуди шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, аз ҷумла, номи чарогоҳҳо, дараҳо, кулҳо, дарёҳо, обанборҳо, чашмаҳо ва ағбаҳо тавзеҳнома навишта шуда, ба Кумитаи идораи замин ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шуданд.

2.3. (2.3.1) Риояи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон

“Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд”

2.3.1. Натиҷаи фаъолияти комиссияҳо ва чорабиниҳои амалишуда, тамоюли ҷинойткорӣ байни ноболиғон (банди 81 паём).

Ҷиҳати иҷрои фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 8 феввали соли 2017, №835 «Дар бораи тадбирҳои иловагӣ оид ба иҷрои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ва таъсиси комиссияҳои ҷамъиятӣ оид ба амалигардонии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» қарори Раиси вилоят аз 28 феввали соли 2017, №54 ва нақшаи чорабиниҳо ба тавсиб расида, дар асоси он дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят 3293 адад комиссияҳои ҷамъиятӣ дар ҳамаи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ ва ташкилоту муассисаҳо таъсис дода шудааст.

Бояд қайд намуд, ки аз шумораи умумии комиссияҳои ҷамъиятии миқёси вилоят 702 адад дар ҷамоатҳои шаҳраку деҳот, 1058 адад дар сатҳи мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ ва 1533 адад дар муассисаҳои таълимӣ фаъолият намуда истодаанд.

Аз ҷониби комиссияҳои мазкур дар шаҳру ноҳияҳои вилоят зиёда 3702 маротиба сӯҳбату вохӯриҳо дар ташкилоту муассисаҳо, муассисаҳои таълимӣ ва маҳалли зисти шаҳрвандон ва 967 амалиёти муштараки мақсадноки профилактикӣ дар кӯчаю бозорҳо, марказҳои бозихи компютерӣ, шаҳру ноҳияҳои вилоят гузаронида шудааст.

Аз ҷониби мақомоти дахлдор, бинобар сабаби риоя накардани талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд», нисбати 3582 нафар волидон бо

моддаи 90-и кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон протоколҳои маъмури тартиб дода, ба 1872 нафарашон дар умум ба маблағи 248740 сомонӣ ҷарима ва ба 1141 нафарашон огоҳӣ таъин карда шуда, 576 адад парвандаҳо дар ҳолати баррасӣ дар судҳо қарор доранд.

2.4. (2.4.1) Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим”

Дар давраи ҳисоботи дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят 28028 адад маърака баргузор гардидааст, ки аз ин шумора 25899 ададашро туйҳои домодию арӯсӣ ташкил додааст.

Дар ин давра дар вилоят 108 ҳолати қонуншиканиҳо ба қайд гирифта шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 11 ҳолат кам мебошад.

Қонуншиканиҳои бақайдгирифташуда дар шаҳр ва ноҳияҳои А. Восеъ +8 (8 ҳолат), А.Ҷомӣ +7 (10 ҳолат), Кушонӣён +3 (8 ҳолат), Данғара +2 (9 ҳолат), Н. Хусрав +2 (3 ҳолат), Леваканд +1 (4 ҳолат) ва Ш.Шоҳин +1 (2 ҳолат) ба амал омадааст, ки пурзӯр намудани тарғиботу ташвиқот аз ҷониби комиссияҳои ин шаҳру ноҳияҳо вобаста ба масъалаи мазкур ба миён омадааст.

Ҳамин нишондиҳандаҳо дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб -6 (5 ҳолат), Хуросон -5 (9 ҳолат), Дӯстӣ -3 (3 ҳолат), Ҳамадонӣ -3 (8 ҳолат), Ёвон -3 (3 ҳолат), Фархор -2 (2 ҳолат), Муъминобод -1 (4 ҳолат), қонуншиканиҳо кам ба қайд гирифта шудаанд, ки самаранокии фаъолияти комиссияҳои ин шаҳру ноҳияҳо таъмин карда шудааст.

Хароҷоти аз ҳама баланд барои баргузори як маърака ба ҳисоби миёна дар шаҳр ва ноҳияҳои Хуросон 7200 сомонӣ, Данғара 6381 сомонӣ, Темурмалик 5490 сомонӣ, А. Ҷомӣ 4744 сомонӣ, Ховалинг 4594 сомонӣ, Ҷ. Балхӣ 4399 сомонӣ, Кӯлоб 4097 сомонӣ, Бохтар 4102, сомонӣ ва Кушонӣён 4000 сомонӣ ба мушоҳида мерасад.

Ин нишондиҳанда дар шаҳр ва ноҳияҳои Қубодиён 3933 сомонӣ, Леваканд 3850 сомонӣ, Ёвон 3850 сомонӣ, Н. Хусрав 3668 сомонӣ, Вахш 3500 сомонӣ, Панҷ 3131 сомонӣ ташкил медиҳад.

Сабабҳои тафовути хароҷоти як маърака байни шаҳру ноҳияҳо омӯзиши хурро аз ҷониби мақоми ваколатдори соҳа талаб намуда, диққати комиссияҳои шаҳру ноҳияҳо ба ҳисобу китоби хароҷоти як маърака ҷалб карда шаванд.

2.5. (2.5.1. 2.5.2.) Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10.07.2017 с., №344 «Дар бораи Қоидаҳои ягона барои сомонаҳои расмӣ вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар Шабакаи интернет»:

Дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ҳудуди вилоят 2681 адад компютер мавҷуд буда, аз он 1600 адади он коршоям, шумораи компютерҳои корношоям 1081 адад ё 40,3%-ро ташкил додааст, инчунин 1301 принтер истифода бурда шуда истодааст. Шумораи нуқтаҳои дастрасӣ дар вилоят ба шабакаи Интернет 252 ададро ташкил додааст.

Айни замон дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон 2 сомонаи расмӣ, шаҳру ноҳияҳо ва ташкилоту муассисаҳо зиёда аз 45 сомонаҳои расмӣ кушода шуда фаъолият доранд.

Ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои Ховалинг -8,4 (16,6%), А.Ҷомӣ – 3,0% (17,1%), Кӯшонӣён -1,6% (10,66%), Кӯлоб -1% (9,1%), Ҷамадонӣ -0,7% (8,8%), Данғара -0,5% (12%), Восеъ -0,1% (8,1%), коҳиш ёфта, ба самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ин шаҳру ноҳияҳо таъсири мусбӣ расонидааст.

Дар ноҳияи Ёвон 12 адад нуқтаҳои дастрасӣ ба интернет ва 1 сомонаи мақомот фаъолият менамояд, ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои Қубодиён 10 нуқта/1 сомона, Кӯшонӣён 9 нуқта/1 сомона, Леваконт 5 нуқта/1 сомона, Ш.Шоҳин 8 нуқта 1 сомона, Ҷамадонӣ 4 нуқта/1 сомона, Дӯстӣ 7 нуқта/1 сомона, Данғара 7 нуқта/1 сомона, Бохтар 7 нуқта/1 сомона, Восеъ 5 нуқта/1 сомона, Ховалинг 2 нуқта/1 сомона, Кӯлоб 9 нуқта /1 сомона, Ҷамадонӣ 4 нуқта /1 сомона, Вахш 3 нуқта ва 1 сомона, Фархор 2 нуқта/1 сомона, Н. Хусрав 1 нуқта ва 1 сомона, Муъминобод 2 нуқта/1 сомона ва А.Ҷомӣ 1 нуқта/1 сомона мавҷуд буда, барои зиёд намудани нуқтаҳои пайваस्तшавӣ ба интернет беҳтар намудани фаъолиятро тақозо менамояд.

Нуқтаҳои дастрасӣ ба интернет ва сомонаҳои мақомотҳо нисбат ба нимсолаи аввали соли 2020 бетағйир боқӣ мондааст.

Натиҷаи таҳлил муайян намуд, ки рафти иҷроии қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 июли соли 2017, №344 «Дар бораи Қоидаҳои ягона барои сомонаҳои расмӣ вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар шабакаи “Интернет” дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон хусусан дар мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳоти он дар сатҳи нокифоя буда, пурзӯр намудани корҳо дар ин самт зарур мебошад.

2. Маълумот оид ба чараҳои иҷроии тадбирҳои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти идоракунии маҳаллӣ бо роҳи таъмини волоияти қонун:

2.6. (2.6.1, 2.6.2) Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ»:

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 чиҳати иҷроии талаботи моддаи 18-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ» ва тибқи муқаррароти банди 11-и Низомнома дар бораи тартиби гузаронидани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон 33 маротиба озмун гузаронида шудааст. Аз ҷумла, дастгоҳи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон 1 маротиба, шаҳрҳои Кӯлоб 3 маротиба, Бохтар 1 маротиба, ноҳияҳои Ш.Шоҳин 8 маротиба, Восеъ 4 маротиба, Ёвон 3 маротиба, Қубодиён 3 маротиба, Фархор 3 маротиба, Темурмалик 3 маротиба, М.А.Ҷамадонӣ 2 маротиба, Вахш 1 маротиба ва Муъминобод 1 маротиба озмуни мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ гузаронида шудааст, ки барои баланд

бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти идоракунии маҳаллӣ мусоидат намуда, амалигардонии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ» таъмин карда шуда, 144 нафар мутахассисони болаёқат ва соҳибхтисос тариқи шаффофият мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатиро ишғол намуда, фаъолияти кории худро пеш бурда истодаанд. Ҳамзамон, дар шаҳри Кулоб 6 нафар (нимсола 16) ва дар ноҳияи Ш.Шоҳин 9 (нимсолаи аввал 18 нафар) тариқи интихобӣ ба мансабҳои дахлдор интихоб гардида, 2 нафар дар ноҳияи Вахш бо назардошти ба синни ниҳой расидан ба нафақа гусел карда шуданд.

Дар ҳисоботи нимсолаи аввали вилояти Хатлон барои ишғоли 8 мансаб озмун эълон гардида буд, аммо аз натиҷааш то инҷониб маълумот пешниҳод нашудааст.

Вобаста ба масъалаҳои дарҷгардида дар ҳисоботҳои мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳрҳои Левакент, Норақ, ноҳияҳои А.Ҷомӣ, Балҷувон, Данғара, Дӯстӣ, Кушонӣён, Н.Хусрав, Панҷ, Ховалинг, Хуросон, Ҷайхун, Ҷ.Балхӣ ва Шаҳритуз маълумот дода нашудааст. Ин камбудӣ дар семоҳаи аввал ва нимсолаи аввали соли чорӣ низ дарҷ гардида буд, аммо мутаассифона то инҷониб ислоҳ нашудааст.

Гарчанде дар ноҳияҳои М.А.Ҳамадонӣ 2 маротиба, Кубодиён, Муъминобод 1 маротибагӣ озмун баргузор гардида бошад ҳам, натиҷаи озмун номаълум мебошад, ки дар семоҳаи аввал ва нимсолаи аввал низ ин камбудӣ дарҷ гардида буд, мутаассифона то инҷониб ҳалли худро наёфтааст.

Тибқи ҳисоботи пешниҳоднамудаи ноҳияи Ховалинг дар нух моҳи соли чорӣ ҷиҳати баргузории озмун ба мансабҳои холи маълумот пешниҳод нашудааст. Ҳоло он, ки тибқи ҳисоботи пешниҳодгардида дар семоҳаи аввали соли чорӣ 1 озмун гузаронида шуда, 10 нафар барои ишғоли 6 ҷойи мансаби холи довталаб буданд.

Бо мақсади иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тартиб ва шартҳои гузаронидани аттестатсияи хизматчиёни давлатии маъмурӣ» дар нимсолаи аввали соли чорӣ танҳо дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон 28 нафар ва ноҳияи Ёвон 48 нафар ба аттестатсия фаро гирифта шуда, доир ба натиҷаи баргузории аттестатсия маълумот дода нашудааст. Ҳамзамон дар давраи ҳисоботӣ дар ноҳияи Фархор низ аттестатсияи хизматчиёни давлатӣ баргузор гардида, нисбати он маълумот дода нашудааст.

Бо мақсади тақвияти раванди интихоби кадрҳои соҳаи хизмати давлатӣ бо роҳи арзёбии сифатҳои касбӣ ва қобилияти кории довталабон бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 18 феввали соли 2020, №1458 ба фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 март соли 2016, №647 ба Низомнома дар бораи тартиби гузаронидани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ тағйири иловаҳо ворид карда шудааст.

Аз ҳисоботи пешниҳоднамудаи ноҳияи Панҷ бармеояд, ки вобаста ба баргузории озмунҳо то ҳол аз Низомномаи пешин, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20.05.2009, №659 тасдиқ шудааст,

истифода бурда мешавад. Ҳол он, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 март соли 2016, №647 «Низомнома дар бораи тартиби гузаронидани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ» тасдиқ карда шуда, Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20 майи соли 2009, №659 «Дар бораи тасдиқи Низомномаи тартиби гузаронидани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ» аз эътибор соқит доништа шудааст.

Дар давраи ҳисоботӣ дар ноҳияи Қубодиён 5 нафар, ноҳияи Хуросон 1 нафар ва ноҳияи Шаҳритуз 6 нафар хизматчиёни давлатӣ ба курсҳои такмили ихтисос фаро гирифта шудаанд. Мутаассифона дар ҳисоботҳои дигар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон вобаста ба бозомузӣ ва курсҳои такмили ихтисос фаро гирифта шудани хизматчиёни давлатӣ маълумот пешниҳод нагардидааст.

Тибқи санадҳои ба имзо расонидашуда дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон машғулиятҳо ва хонишҳои идоравӣ гузаронида мешаванд, ки ҷиҳати баланд бардоштани савияи дониши хизматчиёни давлатӣ нигаронида шудааст. Маълумоти мазкур дар ҳисоботи мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон, шаҳри Леваканд, ноҳияҳои Кушониён, Қубодиён, Ш.Шоҳин ва Шаҳритуз дарҷ гардидаасту халос.

Дар асоси ҳисоботҳои пешниҳодгардида дар нух моҳи соли чорӣ дар ноҳияи Вахш 33 мансаби холӣ мавҷуд мебошад, ки 26 мансаби он аз ҳисоби ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳоти ноҳияҳои номбурда мебошанд. Дар ҳисоботҳои боқимонда шаҳру ноҳияҳо доир ба масъалаи мазкур маълумот пешниҳод нашудааст.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки бештари ҳисоботҳои шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон тибқи шакли пешин омода гардида, маълумотҳои зарурӣ дақиқ пешниҳод карда нашудаанд.

Ҷиҳати хубтару беҳтар ба роҳ мондани коргузори дар вилояти Хатлон пешниҳод карда мешавад, ки бо иштироки намоёндагони масъули шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон семинари омӯзишӣ ташкил карда шуда, тартиби пешниҳоди ҳисоботҳо фаҳмонида шавад.

Дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он комиссия оид ба одоби хизматчиёни давлатӣ таъсис дода шуда, фаъолияти кори комиссияи номбурда дар асоси Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 декабри соли 2015, №591 «Дар бораи Кодекси одоби хизматчиёни давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба роҳ монда шуда, ҳар семоҳа тибқи тартиби муқарраргардида ҷаласаҳои хешро баргузор менамоянд.

3.Маълумот оид ба иҷрои даромад ва хароҷоти буҷет,

3.1. Таҳлили иҷрои қисми даромад ва хароҷоти буҷет, афзоиш, коҳиш нисбат ба давраи ҳисоботии соли гузашта, 3.2. Чораҷӯӣ ҷиҳати сифатнок таъмин намудани қисми даромади буҷети давлатӣ, 3.3. Мавҷудияти бақия аз рӯи намуди андозҳои пардохтнашуда ва қорҳои анҷомдодашуда дар самти коҳиш додани бақияҳо, 3.4. Мавҷудияти қарзи

музди меҳнат, **3.5. Тамоюли афзоиш ё камшавии музди миёнаи меҳнат,**
3.6. Чораҳои андешидашуда чихати дарёфти манбаҳои нави андозбандӣ,
3.7. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

3.1. Таҳлили иҷроии қисми даромад ва хароҷоти буҷет, афзоиш, коҳиш нисбат ба давраи ҳисоботии соли гузашта.

Дар вилоят дар нух моҳи соли 2020 иҷроии нақшаи андозҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ бо назардошти андози иҷтимоии ғайрибуҷетӣ ба андозаи 100,6% таъмин гардида, ба ҷойи 1 миллиарду 102,2 миллион сомонӣ пешбинишуда, ба буҷет 1 миллиарду 108,7 миллион сомонӣ ворид карда шуд, ки ин нисбат ба нишондиҳандаҳои нақшавӣ 6,6 млн сомонӣ ва нисбат ба маблағҳои дар ҳамин давраи соли 2019 воқеан ҷамъоваригардида ба андозаи 51,7 млн. сомонӣ, ё худ 4,9% бештар мебошад.

Саҳми ноҳияҳои Ёвон +11,2 млн. сомонӣ (105,9 %), Темурмалик +3,5 млн. сомонӣ (129,0 %), Балҷувон +1,6 млн. сомонӣ (125,0 %), Ҷ. Балхӣ +3,4 млн. сомонӣ (106,3%), Ховалинг +2,9 млн. сомонӣ (111,7 %), Ҳамадонӣ +2,0 млн. сомонӣ (106,4 %), Муъминобод +1,2 млн. сомонӣ (107,1 %), Норақ +1,3 млн. сомонӣ (103,2 %), Н.Хусрав +0,7 (101,3 %) ва Дӯстӣ +0,3 млн. сомонӣ (100,1%) дар зиёд ворид гардидани маблағ ба қисми даромади буҷет назаррас буда, барои рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳо шароити иқтисодӣ фароҳам оварда шудааст.

Дар ин давра аз ҳисоби иҷро нагардидани нақшаи даромади буҷети давлатӣ дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар – 11,3 млн. сомонӣ (89,0%), Вахш – 7,6 млн. сомонӣ (83 %), Кӯшонӣён – 5,4 млн. сомонӣ (89,9%), А.Ҷомӣ – 4,8 млн. сомонӣ (87,4%), Панҷ – 3 млн. сомонӣ (91,0 %), Восеъ – 4,2 млн. сомонӣ (90,8%), Хуросон – 4,0 млн. сомонӣ (86 %), Шаҳритус – 3,3 млн. сомонӣ (92,0%), Данғара – 3,8 млн. сомонӣ (97,0 %), Ш.Шоҳин – 1,6 млн. сомонӣ (88,0 %), Кӯлоб – 1,5 млн. сомонӣ (98,5%), Фархор – 1,3 млн. сомонӣ (96,7 %), Кубодиён – 1,6 млн. сомонӣ (96,2 %), Ҷайхун – 1,6 млн. сомонӣ (96,2 %) ва Леваконт – 0,6 млн. сомонӣ (84%), маблағ кам ворид гардидааст, ки ба рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳои мазкур таъсири манфӣ расонида, пурзӯр намудани фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо бо нозироти андоз зарур мебошад. Дар маҷмӯъ аз ҳисоби ин шаҳру ноҳияҳо ба буҷети вилоят 56,0 млн. сомонӣ андозҳо ворид карда нашудааст.

Қисми хароҷоти буҷети маҳаллии вилоят дар нух моҳи соли 2020 тибқи нақша 1 млрд. 316,6 млн. сомониро ташкил дода, ба андозаи 1 млрд 259 млн. сомонӣ ё 95,7 фоизи таъйинот ба иҷро расонида шуда, барои хароҷот равона карда шудааст. Дар ин давра нисбати нақшаи пешбинишуда ба маблағи 57,0 млн. сомонӣ кам хароҷот гардидааст.

Нақшаи қисми хароҷоти буҷет ба истисноии ноҳияи Ҷ.Балхӣ ба андозаи (102,2 %) аз тарафи дигар шаҳру ноҳияҳои вилоят таъмин нагардидааст.

3.2. Чорачӯй чихати сифатнок таъмин намудани қисми даромади бучети давлатӣ

Дар давраи ҳисоботӣ дар вилоят иҷроиши нақшаи 3 намуди андозҳо, аз ҷумла, андози иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои ғайрибучетӣ – 96,1%, андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 70,3% ва андоз аз воситаҳои нақлиёт 82% таъмин гардид, ки дар натиҷа аз ин ҳисоб ба бучет 29,6 млн. сомонӣ ворид нашудааст.

Дар давраи ҳисоботӣ аз уҳдаи иҷрои нақшаи андозҳо (бе назардошти андози иҷтимоии ғайрибучетӣ) нозиротҳои андоз дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар 88%, Кушониён 94%, Вахш 89%, Хуросон 90%, Қубодиён 95%, А.Ҷомӣ 88%, Ҷайхун 99%, Шаҳритуз 96% ва Леваконт 82% баромада натавонист.

Инчунин, дар ин давра 7 шаҳру ноҳияҳо иҷрои нақшаи андози иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои ғайрибучетиро таъмин накарданд. Аз ҷумла, Бохтар 89%, Кушониён 97%, А.Ҷомӣ 99%, Ёвон 78%, Леваконт 88%, Норак 94% ва Данғара 89% ки дар маҷмуъ аз ҳисоби ноҳияҳои зикршуда ба бучети Агентии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа 6,7 млн. сомонӣ ворид нагардид.

Нақшаи андози иҷтимоӣ аз ҳисоби ташкилоту муассисаҳои бучетӣ бошад дар давраи ҳисоботӣ ба андозаи 84% таъмин гардид ва дар натиҷа ба ҷои 255,8 млн. сомонии пешбинишуда, ба бучети Агентии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа 214,8 млн. сомонӣ ворид карда шуд, ки нисбат ба нақшаи пешбинишуда 41 млн сомонӣ ё худ 6% кам мебошад.

Дар давраи ҳисоботӣ аз ҷониби як қатор шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон, пардохти сифатнокии андозҳо таъмин нагардидааст. Масъалан ба ҳолати 1 октябри соли 2020:

Бохтар иҷрои 2 намуди андозҳо, аз он ҷумла андоз иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои ғайрибучетӣ 89% ва андоз аз истифодабарандагони воситаҳои нақлиёт 52%;

А. Ҷомӣ 3 намуди андозҳо, аз он ҷумла андоз аз ғоида 76,6%, андози иҷтимоӣ аз корхонаҳои бучетӣ 79,5% ва низоми махсуси андозбандӣ барои субъектҳои соҳибкорӣ 83,6%;

Вахш 7 намуди андозҳо, аз он ҷумла андоз аз даромад 96%, андози иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои ғайрибучетӣ 52%, аксизҳо 9%, андози истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 50%, бочи давлатӣ 45%, низоми махсуси андозбандӣ барои субъектҳои соҳибкорӣ 87% ва андоз аз истифодабарандагони воситаҳои нақлиёт 58%;

Шаҳритус 3 намуди андозҳо, аз он ҷумла андози иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои ғайрибучетӣ 66,4%, андози истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 79,8% ва андоз аз истифодабарандагони воситаҳои нақлиёт 85,7%;

Кӯлоб 1 намуди андоз, аз он ҷумла андоз аз арзиши иловашуда 80,4%;

Кушониён 3 намуди андозҳо, аз он ҷумла андоз аз даромад 73,7%, андози иҷтимоӣ (бучетӣ, ғайрибучетӣ) 83,5 % ва андози истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 84,9%;

Чайхун 2 намуди андозҳо, аз он ҷумла андози иҷтимоӣ аз ҳисоби корхонаҳои бучетӣ 73% ва андози истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард 45,7% таъмин нагардидааст, ки дар ташаккули босифати бечет таъсири манфии худро мерасонад ва бояд масъулин ҷиҳати ҳалли масъалаи мазкур тадбирҳои ҷиддӣ андешанд.

Яке аз сабабу омилҳои мусоидаткунанда, ки боиси сифатан таъмин нагардидани нақшаи намудҳои андоз дар фаъолияти шаҳру ноҳияҳои вилоят гардидааст, аз як тараф дар сатҳи дахлдор дуруст ба роҳ намондани маъмурикунонии андозҳо бошад, аз дигар тараф дуруст ба инобат нагирифтани манбаъҳои воқеии андозбандӣ дар ҳудуди шаҳру ноҳияҳо ба ҳисоб меравад.

3.3. Мавҷудияти бақия аз рӯи намуди андозҳои пардохтнашуда ва қорҳои анҷомдодашуда дар самти қоҳиш додани бақияҳо

Аз рӯи маълумотҳои пешакӣ бақияи қарзи андозҳо дар сатҳи вилоят ба ҳолати 1 октябри соли 2020 дар маҷмӯъ маблағи 191,8 млн. сомониро ташкил дода, нисбат ба аввали соли қорӣ ба маблағи 22,9 млн. сомонӣ зиёд гардидааст.

Дар сатҳи 12 шаҳру ноҳияҳо дар алоҳидагӣ бақияи қарзи андозҳо дар ҳаҷми 7,52 млн. сомонӣ кам гардида бошад ҳам, мутаассифона дар 12 шаҳру ноҳия ба маблағи 33,8 млн. сомонӣ афзоиш ёфтааст.

Дар нӯҳ моҳи соли 2020, қораҳои андешидани мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон дар яққоягӣ бо нозироти андоз имкон додааст, ки дар ноҳияи Восеъ маблағи бақияи қарзи андоз нисбат ба 1-уми январи соли 2020, ба маблағи -5,4 млн. сомонӣ кам карда шуда, ба ҳолати 01.10.2020 с., (бақияи қарзи андоз 13,8 млн. сомонӣ мавҷуд мебошад) ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб -0,3 млн. сомонӣ (19,0 млн. сомонӣ), Қубодиён -0,5 млн. сомонӣ (5,5 млн. сомонӣ), Норақ -0,1 млн. сомонӣ (2,9 млн. сомонӣ), Леваконт -0,2 млн. сомонӣ (2,8 млн. сомонӣ), Данғара -0,2 млн. сомонӣ (8,3 млн. сомонӣ) ва Фарҳор -0,7 млн. сомонӣ (9,8 млн. сомонӣ) ташкил додааст.

Маблағҳои бақияпулиҳои андоз ба шаҳру ноҳияҳои А. Қомӣ +9,5 млн. сомонӣ (10,8 млн. сомонӣ), Бохтар +5,4 млн. сомонӣ (10,3 млн. сомонӣ), Вахш +4,0 млн. сомонӣ (16,7 млн. сомонӣ), Шаҳритуз +4,4 млн. сомонӣ (8,3 млн. сомонӣ), Кӯшонӣён +1,3 млн. сомонӣ (20,8 млн. сомонӣ), Қайхун +3,1 млн. сомонӣ (6,8 млн. сомонӣ), Темурмалик +1,6 млн. сомонӣ (8,9 млн. сомонӣ), Хуросон +2,6 млн. сомонӣ (5,4 млн. сомонӣ) ва Ш.Шоҳин +0,7 млн. сомонӣ (3,1 млн. сомонӣ) нисбат ба 01.01.2020 зиёд гардидааст, ки самаранокии фаъолият беҳбудиро тақозо менамояд.

Таҳлили таркиби бақияпулиҳои андоз нишон дод, ки дар нӯҳ моҳи соли 2020 сабаби зиёд гардидани бақияи қарзи андозҳо ин аз ҳисоби андози иҷтимоии бучетӣ мебошад, ки нисбат ба аввали соли қорӣ дар ҳаҷми 26,2 млн. сомонӣ зиёд гардидааст.

Зиёдшавии бақияи қарзи андози иҷтимоии буҷетӣ бештар дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар 827,8 ҳаз. сомонӣ Кушонӣён 4,5 млн. сомонӣ, Вахш 4,3 млн. сомонӣ, Хуросон 2,0 млн. сомонӣ, Дӯстӣ 5,8 ҳаз. сомонӣ, Қубодиён 47,0 ҳаз. сомонӣ, А.Ҷомӣ 1,1 млн. сомонӣ, Ҷайхун 1,8 млн. сомонӣ, Панҷ 392,8 ҳаз. сомонӣ, Шаҳритуз 2,7 млн., Кӯлоб 2,1 млн. сомонӣ, Муъминобод 562,8 ҳазор, Восеъ 5,2 млн., Фархор 1,0 млн. сомонӣ, Данғара 209,1 ҳазор ва Ш. Шохин 231,5 ҳазор сомони ро ташкил додааст.

Бо мақсади кам кардани бақияи қарзи андозҳо шумораи андозсупорандагони қарздор дар давоми нӯҳ моҳи соли 2020 аз нисбати 3721 андозсупорандагони қарздор, 4572 адад қарорҳо дар бораи маҷбуран ситонидани қарзи андозҳо ба маблағи умумии 120,0 млн. сомонӣ қабул карда шуда, аз ин ҳисоб ба буҷет 93,1 млн. сомонӣ ворид карда шудааст, ки 77,6 фоизи маблағи қарорҳои қабулгардидаро ташкил медиҳад. Аз шумораи умумии қарорҳо, иҷроии 3046 адад ба маблағи 67,9 млн. сомонӣ пурра таъмин гардидааст.

3.4. Мавҷудияти қарзи музди меҳнат

Қарзи музди меҳнати ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ ба 1 октябри соли 2020, 10,7 млн.сомони ро ташкил дода, нисбати ҳамин давраи соли 2019 ба маблағи 4,4 млн. сомонӣ зиёд гардидааст.

Иҷро нагардидани нақшаҳои воридоти андози иҷтимоии ғайрибуҷетӣ (96,2 %) аз он шаҳодат медиҳад, ки дар ташкилоту муассисаҳои буҷетӣ қарзҳои музди меҳнат вучуд дорад, мутаассифона дар ҳисоботҳои мақомоти иҷроии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо маълумот оид ба қарздорӣ аз музди меҳнат нишон дода нашудааст.

Зиёдшавии қарзи музди меҳнат дар ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ асосан дар шаҳру ноҳияҳои Леваканд +5594,4 ҳаз. сомонӣ, Панҷ +702,0 ҳаз. сомонӣ, Хуросон +462,2 ҳаз. сомонӣ, Фархор + 356,1 ҳаз. сомонӣ, Кӯлоб +74,8 ҳаз. сомонӣ, Ҳамадонӣ +8,0 ҳаз. сомонӣ ва Темурмалик +3,6 ҳаз. сомонӣ ба назар расида, андешидани чораҳои таъхирнопазирро ба миён овардааст.

Нишондиҳандаи камшавии қарзи музди меҳнат дар шаҳри Норақ - 332,1 ҳазор сомонӣ, Ёвон – 2,0 мушоҳида гардида, аз самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроии маҳаллии ҳокимияти давлатии ин шаҳр шаҳодат медиҳад.

Зиёдшавии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат дар намуди фаъолияти баҳши воқеӣ дар соҳаи саноати коркард ба қайд гирифта шудааст.

Зиёдшавии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат асосан дар соҳаи хизматҳои коммуналӣ ба қайд гирифта шудааст. Бештари қарзи музди меҳнат ба ҚСҚ “Тоҷик Азот” ва ҚСҚ “Нуриҳои Осиё” дар шаҳри Леваканд, ҚСҚ “Тоҷикхимпром” ва “Талко Кемикал” дар ноҳияи Ёвон таалуқ дорад.

3.5. Тамоюли афзоиш ё камшавии музди миёнаи меҳнат

Дар давраи ҳисоботӣ музди миёнаи меҳнат дар вилоят 1010,0

сомони ро ташкил намудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,07 сомони ё ин ки 0,1% зиёд мебошад.

Ин нишондиҳанда дар соҳаҳои саноати истихроҷ – 1906,8 сомони, саноати коркард – 1569,2 сомони, сохтмон – 1507,3 ва коммуналӣ – 1026,5 сомони ро ташкил медиҳад.

Камшавии музди миёнаи меҳнат танҳо дар ноҳияҳои Кӯшониён -62,3 сомони, Темурмалик -31,3 сомони, Ҷайхун -29,2 -сомони, Дӯстӣ - 10,6 сомони, Ҳамадонӣ 3,1 сомони ва Муъминобод – 2,8 сомони ба назар мерасад.

Зиёдшавии музди миёнаи меҳнат дар шаҳру ноҳияҳои Носири Хусрав +51,5 сомони (788,6 сомони), Норақ +34,9 сомони (1836,4 сомони), Данғара +32,7 сомони (1448,0 сомони), Панҷ +25,7 сомони (791,5 сомони), Восеъ +24,8 сомони (849,8 сомони), Бохтар +16,7 сомони (1263,5 сомони), Ёвон +6,7 (1235,7 сомони) ва Ховалинг +12,4 сомони (1294 сомони)-ро ташкил дода, ба сатҳи зиндагии мардум таъсири мусбӣ расонидааст.

Нишондиҳандаи баланди музди миёнаи меҳнат дар шаҳру ноҳияҳои Норақ (1836,4 сомони), Данғара (1448 сомони), Ховалинг (1294,0сомони), Бохтар (1263,5 сомони), Ёвон (1235,7) ва Кӯлоб (1062,4 сомони) ба назар мерасанд.

3.6. Ҷораҳои андешидашуда ҷиҳати дарёфти манбаҳои нави андозбандӣ

Бо мақсади истифодаи самараноки маблағҳои буҷетӣ, пешгирӣ ва худдорӣ кардан аз хароҷоти дуюмдараҷа, аз ҷумла сафарҳои нолозим ва хусусияти сайёҳидошта, ба роҳ мондани фаъолият тавассути риояи интизоми молиявӣ ва речаи сарфакорӣ тадбирҳои зарурӣ андешида, хароҷоти маблағҳои буҷети маҳаллӣ асосан ба соҳаҳои иҷтимоӣ (маориф, тандурустӣ, фарҳанг ва ҳифзи иҷтимоӣ) ва моддаҳои химояшаванда равона карда шудааст.

Бо мақсади ғанӣ гардонидани қисми даромади буҷет гуруҳҳои корӣ ҷиҳати дарёфти сарчашмаҳои нави андозбандӣ, аз ҷумла азнавбақайдгирии молу амвол, заминҳои наздиҳавлигӣ, воситаҳои нақлиёт, гузаронидани баҳисобгирии даромади соҳибкорон дар марказҳои савдо ва хизматрасонӣ, нуқтаҳои фурӯши сӯзишворӣ, доруворӣ ташкил карда шудааст.

3.7. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли он.

Мушкилотҳои асосӣ дар соҳаи мақомоти молияи вилоят ҷойдошта, вобаста ба қисми даромади буҷет ин дар мадди аввал сифатнок иҷро нагардидани буҷетҳои маҳаллии шаҳру ноҳияҳои вилоят ва афзоиши бемайлони маблағҳои бақияпулиҳои андозӣ ба ҳисоб мераванд.

Манбаи асосии иловагии ғанӣ гардонидани қисми даромади буҷет ин барҳам додани бақияпулиҳои андоз ва роҳ надодан ба пайдоиши бақияпулиҳои андозии нав ба ҳисоб меравад.

Пешниҳод: Мақомоти андозии вилояти Хатлон дар якҷоягӣ бо нозироти андозии шаҳру ноҳияҳо барои таъмини нақшаҳои пешбинишуда

ва сифатнокии даромади бучети вилоят, кам намудани бақияпулиҳои андоз, баланд бардоштани иҷрои қарори маҷбуран ситонидани андозҳо, огоҳиномаҳо ғайриқонунӣ пурзӯр намоянд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон дар ҳамкорӣ бо Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иттифокҳои касабаи соҳавӣ барои бартараф намудани қарзи музди меҳнат дар шаҳр ва ноҳияҳои Леваконт, Фархор, Панҷ, Хурӯсон, Ҳамадонӣ, Темурмалик ва Кӯлоб чораҳои зарурӣ андешанд.

4. Маълумот оид ба таъмини беҳбудии фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва мусоидат ба рушди соҳибкорӣ (бандҳои 2, 21 паём):

4.1. Шумораи соҳибкороии хурду миёна, тамоюли инкишоф ё қатъ гардидани ғайриқонунӣ онҳо, каму зиёдшавии онҳо аз рӯи соҳаҳо, аз ҷумла қонун ва қавонини соҳибкор, ҳиссаи соҳибкороии дар ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти шаҳру ноҳия, 4.2. Истифодаи воситаҳои дастгириву ҳавасмандгардонии соҳибкороии бо мақсади ҷалби сармояи муस्ताқим аз ҷумла сармояи хориҷӣ барои ташкили корхонаҳои хурду миёнаи истеҳсолӣ (банди 10 паём, ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 7, сарҳати 1), 4.3. Ташкил ва гузаронидани курсҳои омӯзишӣ бо мақсади баланд бардоштани сатҳи касбият, малакаи соҳибкороии ва сифати омода гардидани лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва нақшаҳои тижоратӣ, тақмили низоми дастгирии соҳибкороиву сармоягузорӣ (бандҳои 2, 21 паём), 4.4. Ҳамкорӣ бо Муассисаи давлатии «Фонди дастгирии соҳибкорӣ»-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти лоиҳаҳои пешниҳодгардида ва мавриди амал қарор додашуда, 4.5. Дастрасии соҳибкороии ба қарзҳои бонкӣ ва ҳаҷми маблағҳои ҷудогардида мувофиқи бонкҳо, 4.6. Рафти ҷалби сармоя ва ташкили инфрасохтор барои ғайриқонунӣ минтақаҳои озоди иқтисодӣ, истеҳсоли маҳсулоти саноатии рақобатпазир ва ба содирот нигаронидашуда (ВМКБ, в.Суғд, в.Хатлон), (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 1, сарҳати 5), 4.7. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

4.1. Шумораи соҳибкороии хурду миёна, тамоюли инкишоф ё қатъ гардидани ғайриқонунӣ онҳо, каму зиёдшавии онҳо аз рӯи соҳаҳо, аз ҷумла қонун ва қавонини соҳибкор, ҳиссаи соҳибкороии дар ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти шаҳру ноҳия

Дар нух моҳи соли 2020 дар вилоят шумораи соҳибкороии хурду миёна 104214 нафарро ташкил намудааст, ки нисбат ба ҳаҷми давраи соли соли гузашта +2717 нафар ё ин ки 2,7% афзоиш ёфтааст.

Дар миқёси вилоят шумораи соҳибкороии инфиродие, ки аз руи патент ғайриқонунӣ мебаранд 26220 нафар, шумораи соҳибкороине, ки дар асоси шаҳодатнома ғайриқонунӣ мебаранд 6575 нафарро ташкил додааст.

Шумораи хочагиҳои деҳқонии 62345 адад ва шумораи шахсони ҳуқуқӣ 8984 нафарро ташкил медиҳад.

Нишондиҳандаи баланди тамоюли зиёдшавии шумораи соҳибкорон нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳру ноҳияҳои Шаҳритуз +247 (шумораи соҳибкорон ба ҳолати 1 октябри соли 2020, 4623 нафар), Кӯлоб +553 нафар (10565 нафар), Восеъ +294 (6137 нафар), Фархор +282 нафар (6567 нафар), Муъминобод +172 нафар (5414 нафар), Хуросон +141 (1428 нафар) ва Панҷ +153 нафар (6474 нафар) ба назар расида, рафти таъмини беҳбудии фазои соҳибкориро дар ин шаҳру ноҳияҳо инъикос менамояд.

Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки бо фароҳам овардани шароити муносиби соҳибкорӣ дар вилоят шумораи соҳибкорон зиёд шуда бошад ҳам, мутаассифона дар баъзе аз шаҳру ноҳияҳо шумораи соҳибкоре, ки дар асоси патенту шаҳодатнома фаъолият мебаранд, кам гардидааст.

Тибқи маълумотҳои шаҳру ноҳияҳо шумораи соҳибкорон дар соли 2020 дар шаҳру ноҳияҳои А. Ҷомӣ – 553 адад (4667 нафар), Қубодиён – 277 адад (3841 нафар), Норак -64 нафар (1460 нафар) ва Темурмалик – 44 адад (1435 нафар) кам гардидааст.

Шумораи соҳибкорзанон дар ҳамаи шаҳру ноҳияҳои вилоят ба истиснои ноҳияҳои Данғара -379 нафар (346 нафар) ва Қубодиён – 37 нафар (ҳамагӣ 1092 нафар) тамоюли афзоиш дорад.

Ҳиссаи соҳибкорон дар маҷмуи маҳсулоти дохилӣ дар ноҳияҳои Панҷ 88,7% (709,0 млн.), Балҷувон 21,9% (53,4 млн. сомонӣ) –ро ташкил додааст. Нисбати ин нишондиҳанда дигар шаҳру ноҳияҳо маълумот пешниҳод накардаанд.

4.2. Истифодаи воситаҳои дастгириву хавасмандгардонии соҳибкорон бо мақсади ҷалби сармояи мустақим аз ҷумла сармояи хориҷӣ барои ташкили корхонаҳои хурду миёнаи истехсолӣ (банди 10 паём, ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 7, сарҳати 1),

Дар нух моҳи соли 2020 дар иқтисодиёти вилоят 34 лоиҳаҳо мавриди амал қарор дошта, маблағи азхудкардаи онҳо 378,1 млн. доллари амрикоиро ташкил дода, бештари маблағҳои лоиҳаҳои сармоягузори давлатӣ ба соҳаҳои маориф 5,1 %, обу ирригатсия 6,8 %, нақлиёт 38,4 %, энергетика 32,3 %, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли 5,4%, кишоварзӣ 5,0 %, соҳаи экология ва ҳолатҳои фавқулодда 2,6 % ва соҳаи ҳочагии манзилию коммуналӣ 3,4% рост меояд.

Дар асоси ҳисоботҳои Раёсати агентии омили вилояти Хатлон ба қаламрави вилоят 9875,9 ҳазор доллари ИМА сармояи мустақими хориҷи ворид гардидааст, ки 6133,9 ҳазор доллари ИМА-ро сармояи мустақим ва 3742,0 ҳазор доллари ИМА-ро дигар сармоягузориҳо ташкил медиҳад.

Дар маҷмуъ ба қаламрави вилоят 1671,6 млн. доллари ИМА сармояи хориҷӣ ворид гардидааст, ки 1476,1 млн. доллари онро сармояи мустақими хориҷи ташкил медиҳад, ки ба шаҳру ноҳияҳои Бохтар 1634,8 ҳазор доллари ИМА, Леваконт 194,9 ҳазор доллари ИМА, Қубодиён 970,8 ҳазор доллари ИМА, Кӯшонӣён 214,0 ҳазор доллари ИМА, Данғара 16343,5 ҳазор доллари ИМА, Восеъ 804,2 ҳазор доллари ИМА,

Ш. Шоҳин 1064,2 ҳазор доллари ИМА ва дигар сармоягузориҳои хориҷӣ ташкил медиҳад (нисбати 6 моҳаи соли ҷорӣ бетағйир).

Айни замон дар вилоят 46 ташкилоту корхона бо ҷалби сармояи хориҷӣ фаъолият намуда, бештари маблағҳо ба вилоят аз давлатҳои Россия 37,0 %, Чин 31,0 % ва Эрон 16,0 % ворид гардидааст.

Дар вилоят қисми асосии маблағҳои ҷалбгаштаи сармояи хориҷӣ ба ҶДММ “Талко Кемикал”, ҶДММ “ТК Ойл”, ҶДММ “Хуаксин Ғаюр Семент”, ҶДММ ИА “Водии Зарин”, ҶДММ “Чжунсой Моҳир Семент”, ҶСП “Чунтай Хатлон Син Силу”, ҶСП “Чунтай Данғара Син Силу”, ҶСК НОБ “Сангтуда 1” ва ҶСК НОБ “Сангтуда Сангоб” рост меоянд (нисбати 6 моҳаи соли ҷорӣ бетағйир).

Дар ноҳияи Данғара ҷалби сармояҳои хориҷӣ 1 млрд. 155 млн. 27 ҳазор доллари ИМА-ро ташкил медиҳад, ки аз ин 1 млрд. 49 млн. 146 ҳазор доллари ИМА-ро сармояи мустақим ташкил медиҳад.

Дар ин давра бо мақсади ҷалби сармояи мустақим дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 майи соли 2019 №193 Созишномаи сармоягузорӣ байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди «Моҳир Семент» оид ба сохтмон ва ба истифода додани корхонаи истеҳсоли семент дар ноҳияи Ҷалололидини Балхӣ бо иқтисодии истеҳсоли 600 ҳазор тонна дар як сол ба маблағи 27 миллион доллари амрикоӣ сармояи мустақим ба имзо расонида шудааст (нисбати 6 моҳаи соли ҷорӣ бетағйир).

Айни ҳол дар ноҳияи Темурмалик 8 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ, аз ҷумла “Рушди қорводорӣ ва қароғоҳҳо”, “Таъмини устувори ҳавзаи дарёи Панҷ ба тағйирёбии иқлим”, “Дастрасӣ ба маблағгузориҳои сабз ва маблағҳои рушди деҳот”, “Сохтмон ва мучаҳҳазгардонии мактабҳо, марҳилаи 4”, “Барномаи мутобиқгардонӣ ва кам кардани оқибатҳои тағйирёбии иқлим дар ҳавзаи баҳри Арал” ва “Тиҷоратикунонии соҳаи кишоварзӣ”, “Вусъат бахшидани ҳамкории минтақавии иқтисодии Осӣёи Марказӣ (коридори 3 ва 5)”, “Таҳкими низоми ҳифзи иҷтимоии аҳоли” амалӣ шуда истодааст, ки маблағи умумии дар доираи онҳо азхудшуда 3 миллион доллари америкоиро ташкил медиҳад.

Дар ноҳияи Кубодиён 7 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ амалӣ гардида истода, аз он ҷумла лоиҳаи “Қорӣ намудани ҳисобкунии яклухти таҳвили барқ ва беҳтаргардонии низоми интиқоли барқ”, “Лоиҳаи беҳтаркунонии хизматрасонии тиббӣ”, “Лоиҳаи тиҷоратикунонии соҳаи кишоварзӣ”, “Лоиҳаи сохтмон ва мучаҳҳазгардонии мактабҳо, марҳилаи 4”, “Лоиҳаи таҳкими низоми ҳифзи иҷтимоии аҳоли”, “Лоиҳаи пешгирии бемории कोरोनाвируси нав «COVID -19», “Мустаҳкам намудани инфрасохтори муҳим қисмати таъмини устувори зидди хатарҳои табиӣ” маблағи умумии азхудшуда дар доираи онҳо 1,7 млн. доллари амрикоӣ, ё ин ки 17528,9 ҳазор сомониро ташкил намуда, сармояи мустақими хориҷӣ 970,0 ҳазор доллари америкоиро дар бар мегирад.

Дар давраи ҳисоботӣ дар ноҳияи Фарҳор 9 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ амалӣ шуда истодааст, ки маблағи истифодашуда 8,6 миллион доллари америкоиро ташкил медиҳанд (нисбати 6 моҳаи соли ҷорӣ бетағйир).

4.3. Ташкил ва гузаронидани курсҳои омӯзишӣ бо мақсади баланд бардоштани сатҳи касбият, малакаи соҳибкорон ва сифати омода гардидани лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва нақшаҳои тичоратӣ, такмили низоми дастгирии соҳибкориву сармоягузорӣ (бандҳои 2, 21 паём),

Дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 декабри соли 2018, №624 дар бораи таъсис додани муассисаи давлатии “Ташаккул ва рушди соҳибкории Тоҷикистон” дар шаҳрҳои Бохтар ва Кӯлоб шӯба ва бахши Муассисаи давлатии ташаккул ва рушди соҳибкории Тоҷикистон” таъсис дода шуд, айна ҳол биноҳои онҳо таъмир шуда истодааст.

Айна замон Муассисаи давлатии ташаккул ва рушди соҳибкории Тоҷикистон дар шаҳрҳои Бохтар ва Кӯлоб курсҳои омӯзишии фаъолияти соҳибкориро гузаронида истодаанд (нисбати 6 моҳи соли чорӣ бетағйир).

Вобаста ба иҷрои бандҳои дахлдори Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ», баҳри рушди соҳибкорӣ моҳи январи соли 2019 Ассотсиатсияи соҳибкорони шаҳри Бохтар таъсис дода шудааст (нисбати 6 моҳи соли чорӣ бетағйир).

Дар ноҳияи Ёвон Нақшаи чорабиниҳо оид ба амалӣ намудани 300 рӯзи ислохот чиҳати дастгирии соҳибкорӣ ва беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ ва бо мақсади аз байн бурдани монеаэҷодкунии сохторҳои дахлдори назоратӣ - давлатӣ, ҳангоми мувофиқаи ҳуччатҳои шаҳрсозӣ, пешгирии ҳолатҳои коррупсионӣ, беҳтар намудани ҳамоҳангии фаъолияти сохторҳо ва сифати мониторинги фаъолияти сохторҳо як утоқи корӣ ба бахши меъморӣ ва шаҳрсозии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия таъсис дода, барои пешбурди фаъолияти “Равзанаи ягона дар соҳаи шаҳрсозӣ” шароит фароҳам оварда шудааст (нисбати 6 моҳи соли чорӣ бетағйир).

4.4. Ҳамкорӣ бо Муассисаи давлатии «Фонди дастгирии соҳибкорӣ»-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти лоиҳаҳои пешниҳодгардида ва мавриди амал қарор додашуда.

Дар давраи ҳисоботи аз тарафи соҳибкорони вилоят 43 адад лоиҳаи сармоягузорӣ ва дархостҳои лоиҳавӣ ба маблағи 75783,0 ҳазор сомонӣ омода гардида, чиҳати таъсиси корхонаҳои истехсолӣ бо воридоти техникаву технологияҳои нави ҳозиразамон барои коркарди ашёи хоми маҳаллӣ ва истехсоли маҳсулотҳои ниёзи мардум таҳия гардида аз он 19 лоиҳа ба Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 24 лоиҳа ба Муассисаи давлатии “Фонди дастгирии соҳибкорӣ”-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардидааст.

Аз ин ҳисоб 4 адади он, лоиҳаи Кооперативи тичоратии “Қаҳор” – и ноҳияи Восеъ барои “Таҷдиди коргоҳи истехсоли дару тирезаҳои пластикӣ, мебел ва панҷараҳои оҳанин” ба маблағи 600,0 ҳазор сомонӣ, ҶДММ “Мармарӣ”-и ноҳияи Ёвон “Барои бунёди фабрикаи парандапарварӣ дар ноҳияи Данғара” ба маблағи 20000,0 ҳазор сомонӣ,

ҚДММ “Мелиаратор”-и шаҳри Кӯлоб “Барои бунёди корхонаи истеҳсоли сангу шағал” ба маблағи 700,0 ҳазор сомонӣ ва ҚДММ “Ҳазориспанд”-и ноҳияи Шамсидин Шохин “Барои коркарди гиёҳҳои шифобахш” ба маблағи 50,0 ҳазор сомонӣ дастгирӣ ёфта, дигар лоиҳа дар омӯзиш қарор доранд.

Дар маҷмуъ Муассисаи давлатии “Фонди дастгирии соҳибкорӣ”-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дархостҳои 77 субъекти соҳибкориро барои гирифтани қарзи имтиёзнок дар ҳаҷми зиёда аз 116,9 миллион сомонӣ дастгири намудааст.

Ҳамзамон, аз ҷониби соҳибкорон барои дастрасӣ ба маблағҳои гранти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва раиси вилояти Хатлон 86 лоиҳаҳои гранти ба маблағи 1274,0 ҳазор сомонӣ пешниҳод намудаанд, ки 37 лоиҳаи он барои гирифтани маблағи гранти Президентӣ ва 49 лоиҳа барои гирифтани гранти раиси вилояти Хатлон равона гардидааст.

Қайд кардан ба маврид аст, ки дар шаҳри Бохтар бо мақсади дастгирии соҳибкории хурду миёна лоиҳаҳои инвестиционии ҚДММ “Ифтихор - Д” дар ҳаҷми 2,7 млн. сомонӣ, дар самти эълон гардидани солҳои 2019-2021 солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ дар ҳаҷми 1,2 млн. сомонӣ ва лоиҳаи инвестиционӣ оид ба бунёди гармхонаҳо ба маблағи 200 ҳазор сомонӣ, барои ташкили сеҳи дузандагӣ ба маблағи 200 ҳазор сомонӣ, оид ба харидори намудани таҷҳизоти дузандагӣ ба маблағи 80 ҳазор сомонӣ ба Корхонаи воҳиди давлатии Бонки саноатӣ содиротии Тоҷикистон “Саноатсодиротбонк” равона карда шуда, мавриди баррасӣ қарор дорад.

Дар ин давра дар ноҳияи Вахш 2 адад лоиҳаи босифати қарзӣ аз тарафи соҳибкорони ноҳия, барои гирифтани маблағҳои гранти Президентӣ дар самти кишоварзӣ (бунёди гармхона) ва барои таъсиси гармхонаи гулпарварӣ ба Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудааст (нисбати 6 моҳаи соли қорӣ бетағйир).

Вобаста ба мушкилии таъмини аҳоли дар фасли тобистон барои ҷалби сармояи хориҷӣ барои беҳтар намудани таъмини аҳолии маркази шаҳр бо оби нӯшокӣ лоиҳаи «Барқарорсозии шабакаҳои обтаъминкунӣ ва канализатсия»-и шаҳри Кӯлоб ба маблағи 17,5 млн. доллари ИМА ба Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардид.

Дар ноҳияи Кубодиён аз тарафи соҳибкорони маҳаллӣ 12 адад лоиҳаи сармоягузорӣ, аз ҷумла 5 адад гранти раиси вилояти Хатлон (дӯзандагӣ, чакандӯзӣ, қаннодӣ ва қошонаи хусн), 3 адад грантӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (корхонаҳои дӯзандагӣ, қаннодӣ), 1 адад гранти Барномаи СММ (сардхона), 1 адад гранти Сафорати Ҷопон (сохтмони синфхонаи иловагӣ дар муассисаи №31) ва 2 адад лоиҳаи қарзии Фонди дастгирии соҳибкорӣ (паррандапарварӣ ва дӯзандагӣ) пешниҳод карда шудааст (нисбати 6 моҳаи соли қорӣ бетағйир).

Дар ноҳияи Ёвон 1 адад лоиҳаи сармоягузорӣ доир ба ташкили фабрикаи паррандапарварӣ ва истеҳсоли гӯшти мурғ таҳия шуда, барои

дарёфти сарчашмаи сармоягузорӣ ба муассисаи давлатии «Фонди дастгирии соҳибкорӣ»-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардид, ки маблағи умумии он 18 млн. сомониро ташкил медиҳад (нисбати 6 моҳаи соли қорӣ бетағйир).

Бахши сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия Восеъ дар асоси қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи шарикии давлат ва бахши хусусӣ» бо ҷалби соҳибкорони ноҳия ҷиҳати таъсиси корхонаҳои истехсолӣ бо назардошти ворид намудани технологияҳои муосир ва истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ба Муассисаи давлатии «Фонди дастгирии соҳибкорон» 1 лоиҳа пешниҳод намудааст.

4.5. Дастрасии соҳибкорон ба қарзҳои бонкӣ ва ҳаҷми маблағҳои ҷудогардида мувофиқи бонкҳо

Дар нух моҳи соли 2020 аз ҷониби бонкҳои давлатӣ, тижоратӣ ва ташкилотҳои хурди қарздиҳӣ ба соҳаҳои кишоварзӣ 21,2 млн. сомонӣ, ба соҳибкорон 24,3 млн. сомонӣ ва ба дигар истеъмолкунандагон 29,5 млн. сомонӣ, ҷамъ 75,2 млн. сомонӣ қарзҳои кӯтоҳмуддат ва дарозмуддат дода шудааст.

Дар ин давра дар миқёси вилоят бонкҳо ба соҳибкорон ба маблағи 296,1 млн. сомонӣ қарз дода шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,4 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Дар давраи ҳисоботӣ нишондиҳандаи баланди дастрасии соҳибкорон ба қарзҳои бонкӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳру ноҳияҳои Фарҳор аз ҷониби ташкилотҳои қарздиҳӣ ва бонкҳо +12,3 млн. сомонӣ (51,5 млн. сомонӣ ҳамагӣ қарз дода шуда, шумораи соҳибкорон 5792 нафар), Кӯлоб +10,7 (27,8 млн. сомонӣ 1503 нафар), Ҷайхун +7,2 млн. сомонӣ (49,6 млн. сомонӣ 442 нафар), Кӯшонӣён +6,4 млн. сомонӣ (35,5 млн. сомонӣ 3750 нафар), Вахш +5,2 млн. сомонӣ (29,2 млн. сомонӣ 2727 нафар), Ҳамадонӣ +4,5 млн. сомонӣ (15,2 млн. сомонӣ 1540 нафар), Ховалинг +3,6 млн. сомонӣ (10,7 млн. сомонӣ 884 нафар) ва Носири Хусрав +1,4 млн. сомонӣ (2,2 млн. сомонӣ 243 нафар) таъмин гардидааст, ки мавҷуд будани соҳаҳои ҷолиби соҳибкорӣ, зиёд будани марказҳои хизматрасонии бонкиро нишон медиҳанд.

Ин нишондиҳанда дар шаҳри Бохтар – 7,5 млн. сомонӣ (145,6 млн. сомонӣ, 2752 нафар), ноҳияҳои Шаҳритус – 5,8 млн. сомонӣ (44,9 млн. сомонӣ, 5885 нафар), Қубодиён – 1,1 млн. сомонӣ (29,1 млн. сомонӣ, 3676 нафар), Муъминобод – 1,4 млн. сомонӣ (13,2 млн. сомонӣ, 1803 нафар) ва Восеъ – 0,2 млн. сомонӣ (8,3 млн. сомонӣ, 750 нафар), нисбат ба соли гузашта ба соҳибкорон кам қарзҳо дода шуда, дар фароҳам овардани шароит барои соҳибкорӣ андешидани ҷораҳои иловагиро талаб менамояд.

4.6. Рафти чалби сармоя ва ташкили инфрасохтор барои фаъолияти минтақаҳои озоди иқтисодӣ, истеҳсоли маҳсулоти саноатии рақобатпазир ва ба содирот нигаронидашуда (ВМКБ, в.Суғд, в.Хатлон), (ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 1, сарҳати 5),

Дар вилояти Хатлон айни замон 2 минтақаҳои озоди иқтисодӣ (МОИ), аз ҷумла МОИ «Данғара» дар ноҳияи Данғара ва МОИ «Панҷ» дар ноҳияи Чайхун фаъолият дошта, МОИ «Кӯлоб» бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01.03.2019, №978 таъсис дода шудааст.

Дар МОИ «Данғара» 22 субъект ҷаъол буда, 11 субъекти он ба истеҳсоли маҳсулотҳои саноатӣ машғуланд, 3 субъект сохтмонаш ба анҷом расидааст, вале бо сабабҳои гуногун фаъолият надоранд, 2 субъект шартномаи иҷораи қитъаи заминашон қатъ гардидааст ва сохтмони 6 субъекти дигар идома дорад. 3 субъект ҶДММ «Душаҳд» аз Ҷумҳурии Ислонии Эрон, ҶДММ «Ифтихори Диёр» оид ба истеҳсоли масолеҳи сохтмонӣ, ҶДММ «Автомагистрал» ширкати ватанӣ барои сохтмони роҳҳои дохилаи минтақа ва истеҳсоли масолеҳи сохтмонӣ ва ҶДММ «Чантай семент» корхонаи сементбарорӣ дар 9 моҳи соли ҷорӣ ба қайд гирифта шудааст.

Дар МОИ «Данғара» чалби сармоягузориҳо аз ҷониби субъектҳо дар 9 моҳи соли 2020 – 19,6 миллион сомонӣ, нисбати се моҳаи якуми соли 2020 14,2 млн. сомонӣ зиёд гардидааст. Сабаби кам гардидани сармоя ин муваққатан баста шудани роҳҳои байналмилалӣ бо сабаби паҳншавии бемории сироятӣ коронавирус (COVID - 19) ва коҳиш ёфтани истеҳсолоти субъектҳои минтақа мебошад.

Аз оғози фаъолияти МОИ «Данғара» сармоягузориҳо аз ҷониби субъектҳои он ба 1799,6 миллион сомонӣ баробар аст.

Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатии субъектҳои минтақа дар 9 моҳи соли 2020 26,6 млн. сомонӣ, аз ин маҳсулоти саноатӣ 23,8 млн. сомонӣ ва хизматрасонии барқу об 2,8 млн. сомони ро ташкил медиҳад.

Дар 9 моҳи соли 2020 аз ҷониби субъектҳо пардохти андозҳо дар ҳаҷми 2,7 млн. сомонӣ расонида шуда, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 2,3 фоиз зиёд мебошад.

Айни ҳол дар минтақа 291 нафар ба ҷойи кор таъминанд, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 159 нафар кам гардидааст.

Дар минтақаи озоди иқтисодии «Панҷ» 11 субъект бақайд гирифта шуда, 7 субъекти он ҷаъол ва дар 9 моҳи соли ҷорӣ 2 субъект ҶДММ «Мушки Сино» корхонаи истеҳсоли собун ва воситаҳои шустушӯӣ ва ҶДММ «Тичорат Сохтмон» оид ба хизматрасонии сохтмонӣ ба қайд гирифта шудаанд.

Чалби сармоягузориҳо аз ҷониби субъектҳо дар 9 моҳи соли 2020 1,6 млн. сомони ро ташкил додааст, ки нисбат ба се моҳаи якуми соли 2020 - 0,7 млн. сомонӣ зиёд гардида, аз оғози фаъолият ба 18,5 млн. сомонӣ баробар мебошад.

Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот дар 9 моҳи соли 2020 аз ҷониби субъектҳо 64,2 ҳазор сомони ро ташкил дода, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 510,5 ҳазор сомонӣ коҳиш ёфтааст.

Хизматрасонии пулакӣ дар 9 моҳи соли 2020 30,1 ҳазор сомони ро ташкил медиҳад, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта **33,2** ҳазор сомонӣ кам мебошад.

Пардохти андозҳо дар 9 моҳи соли 2020 маблағи 106,8 ҳазор сомонро ташкил дода, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 18,9 ҳазор сомонӣ кам гардидааст.

Айни ҳол дар минтақа 31 нафар ба ҷойи кор таъминанд, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 9 нафар кам гардидааст.

Тибқи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01.03.19, №97 дар масоҳати 309,3 га замин дар назди Фурудгоҳи байналмилалӣ шаҳри Кӯлоб ба муҳлати 25 сол МОИ “Кӯлоб” таъсис дода шудааст.

Бойяд қайд намуд, ки дар давраи ҳисоботӣ дар ҳамкори бо Вазорати рушди иқтисод ва савдо барои ворид намудан ба “Нақшаи амалиёти тиҷоратии Бонки Осиегии Рушд бо Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2023” дархости лоиҳавӣ оид ба таҳияи Асосноккунии техникӣ – иқтисодии бунёди инфрасохтори аввалиндараҷаи минтақаи озоди иқтисодии “Кӯлоб” ва сахмгузорӣ дар бунёди инфрасохтори аввалиндараҷаи он бо маблағи 12 млн. доллари ИМА омода гардидааст.

Илова бар ин, дар ҳамкорӣ бо кумитаҳои рушди сайёҳӣ, кор бо ҷавонон ва варзиш, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли ва шарикони рушд лоиҳаи Маркази рушди истеъдодҳои ҷавонон ва мусоидат дар содироти маҳсулотҳои сайёҳӣ тавассути Минтақаи озоди иқтисодии «Кӯлоб» таҳия гардида, барои ҷалби сармоя пешниҳод карда мешавад.

Инчунин корҳо дар самти оmodасозии сомонӣ расмӣ Маъмурияти минтақаи озоди иқтисодии “Кӯлоб” ва таҳияи ҳуҷҷатҳои лозима барои баргузор намудани озмун оид ба таҳияи лоиҳаи маҷмуавӣ бинои маъмурии Минтақаи озоди иқтисодии “Кӯлоб”, гузаргоҳи гумрукӣ, панҷарабандии ҳудуд ва нақшаи генералӣ идома дорад.

Ҳамзамон, аз ҷониби Маъмурият бо сармоягузори ватанию хориҷӣ як чанд вохуриҳо гузаронида шуд, аз ҷумла бо намоёндагони ҶДММ “Тоҷик Алмос” корхонаи коркарди қисмҳои эҳтиётии мошинҳо (филтерҳои гуногун), ки айни ҳол дар мақомоти андози шаҳри Кӯлоб ба қайд гирифта шуда, корҳо дар самти таҳияи бизнес нақша идома дорад.

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он дар ҳамкорӣ бо Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалишавии ваколатҳои онҳо дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи дастгирии давлатии соҳибкорӣ”, таъмини ҷудо намудани қарзҳо ба лоиҳаҳои пешниҳод гардидаи соҳибкорон аз тарафи Муассисаи давлатии “Фонди дастгирии соҳибкорӣ” баланд бардоштани сатҳи касбият ва малакаи соҳибкорӣ мусоидат намуда, барои пурра намудани фаъолият субъектҳои бақайд гирифташуда дар МОИ “Данғара” ва “Панҷ” ва МОИ “Кӯлоб” тадбирҳои зарурӣ андешанд.

5. Рушди соҳаи саноат (бандҳои 2,4,10 ва 20-и паём)

Нишондоди пешакии рушди соҳаи саноат бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ 5.1. Суръати афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ, 5.2. Амалигардонии занҷири “ашёи хом- истеҳсоли маҳсулоти ниҳой” бозори фуруш бо мақсади рушди соҳаи саноат, 5.3. Чалби сармояи мустақим, ба қор андохтани қорхонаҳои аз ҷаёлият бозмонда ва ташкили ҷойҳои нави қорӣ, 5.4. Баланд бардоштани диверсификатсии саноати қорқарди қонйентрати маъдан 5.5. Дарачаи қорқари маҳсулоти қишоварзӣ 5.6. Ҷаёлияти қорхонаҳои дастии атласу адрасбофӣ, қолинбофӣ ва сеҳҳои духти либосҳои мактабӣ арзёбӣ гардидаанд.

5.1. Суръати афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ

Дар вилояти Хатлон дар нӯҳ моҳи соли 2020 ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ 6 миллиарду 7 миллиону 333 ҳазор сомонӣ маҳсулот истеҳсол қарда, ҳаҷми истеҳсолро дар қиёс ба ҳамин давраи соли 2019 ба маблағи 230 миллиону 576 ҳазор сомонӣ зиёд ва суръати афзоишро дар сатҳи 4 ғоиз таъмин қарданд.

Нишондиҳандаҳои баланди суръати афзоиш нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар ноҳияҳои Шаҳритуз 190,7 % (маблағи афзоиш 78,5 млн. сомонӣ), Ҷ.Балхӣ 143,9 % (44,4 млн. сомонӣ), Панҷ 123,6 % (14,1 млн. сомонӣ), Фарҳор 127,3% (19,2 млн.сомонӣ), Муъминобод 121,2 % (3,0 млн. сомонӣ), Қӯшонийён 117,8 % (21,8 млн. сомонӣ), Н.Хусрав 115,6% (2,0 млн. сомонӣ), Ҷамадонӣ 107,5% (4,9 млн. сомонӣ), Вахш 105,9 % (7,5 млн. сомонӣ) ва Восеъ 103,0% (1,8 млн. сомонӣ) таъмин намуданд, қи дар инқишофи рушди устувори саноат дар шакли индустриалӣ – аграрӣ замина гузошта шуда истодаанд.

Ҷолати ташвишовар дар ноҳияҳои Ш.Шоҳин 48,3 % (маблағи қоҳиш ёфта нисбати ҳамин давраи соли гузашта – 11,1 млн. сомонӣ), Ҷайҳун 80,0 % (-15,6 млн. сомонӣ), Балқувон 82,7% (-4,0 млн. сомонӣ) ва А.Ҷомӣ 91,5% (-6,1 млн. сомонӣ) ба назар мерасад, қи нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатиро қам намудаанд, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳоқимияти давлатии ин ноҳияро барои пурзӯр намудани иҷрои вақолатҳои худ ва мақоми вақолатдори мақомоти марқазии давлатӣ барои татқиқи сиёсати соҳавӣ қораҳои иловагӣ пешбинӣ намояд.

5.2. Амалигардонии занҷираи “ашёи хом – истеҳсоли маҳсулоти ниҳой – бозори фуруш” бо мақсади рушди соҳаи саноат

Қорхонаҳои истеҳсолқунандаи ба маҳсулоти воридотивазқунанда ниғаронидашуда, баҳусус қорхонаҳои масолеҳи соҳтмонӣ, аз қабиле сементбарорӣ, ранғҳои соҳтмонӣ, гаҷ ва гаҷварақа, ширеш ва бетони соҳтмонӣ, асфалт, дарҳои миёнаҳуҷравӣ, истиҳроқи нафт ва маҳсулоти нафти дар маҷмуъ 2066,7 ҳазор тонна семент, 270,4 ҳазор тонна қлинкер, 5012 тонна оҳақи бинокорӣ, 11094,7 ҳазор дона хишти бинокорӣ, 15,7

млн. дона хишти сементӣ, 23,7 ҳазор метри мураббаъ хишти роҳрав, 39,1 ҳазор метри мураббаъ бетони сохтмонӣ, 1540,8 метри мураббаъ оҳану бетони васлшуда, 1050 тонна рехтаи пулодӣ, 48,6 ҳазор метр маҳсулот аз пластикаи филизӣ, 76,7 ҳазор метр кубурҳои пластикӣ, 8,2 ҳазор дона болту гайкаи резбадор, 21,7 тонна эмулсия, 163,2 ҳазор дона амстронг, 56,7 тонна андоваи минералӣ, 17419,0 ҳазор дона халтаҳои полипропиленӣ, 29,9 миллион метр шланги ПВХ, 316 адад трансформаторҳои қуввагӣ ва ба маблағи 798,2 ҳазор сомонӣ маҳсулоти мебелӣ истеҳсол кардаанд, ки ин нишондиҳанда дар таносуб ба ҳамин давраи соли 2019 аз 25,4 фоиз то 6 маротиба зиёд мебошад.

Тибқи нақша, дар давоми соли 2020-ум дар шаҳру ноҳияҳои вилоят бунёди 112 адад коргоҳу корхонаҳои истеҳсолии нав бо таъсиси 1637 ҷойи корӣ пешбинӣ шуда, тӯли ин муддат дар шаҳру ноҳияҳои вилоят 71 адад корхона ва коргоҳҳои саноатӣ, дар самти истеҳсоли маҳсулоти хӯрокворӣ (орд, консерваи меваю сабзавот, рулету кексӣ, макаронӣ, гӯшти мурғ), масолеҳи сохтмонӣ (шифери азбестӣ, тол, истихроҷ ва коркарди сангу шағал, оҳаксанг) ва дӯзандагӣ бо таъсиси 770 ҷойи корӣ мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифта, мувофиқи маълумотҳо корҳои сохтмонӣ дар 41 иншооти дигар идома дошта, дар умум шумораи корхонаҳо ва коргоҳҳои саноатӣ дар вилоят ба 604 адад расонида шудаанд.

Дар ин давра дар шаҳри Бохтар 316 адад трансформатор, истеҳсоли нахи ришта 45 тонна, маҳсулоти нонӣ 7110 тонна, шарбат ва консерва 4569 ҳазор қутии шартӣ ва 127,6 тонна маҳсулотҳои ширӣ истеҳсол карда шудааст, ки он нисбат ба ҳамин давраи соли 2019, истеҳсоли трансформатор 56 адад, нахи ришта 9,9 тонна, маҳсулотҳои ширӣ 5,6 тонна ва консерва 36 ҳазор қутии шартӣ зиёд мебошад.

Дар шаҳри Кӯлоб 94,3 тонна гӯшти мурғ ба маблағи 1,8 млн. сомонӣ, 22,2 тонна макарон истеҳсол карда шудааст.

Дар шаҳр истеҳсоли нахи пахта 132,4 фоиз, равғани растанӣ 101,3 фоиз, хишти бинокорӣ 119 фоиз, хишти сементӣ 103,2 фоиз, нон ва маҳсулотҳои нонӣ 119,1 фоиз, нӯшокии беспирт 122,4 фоиз ва маҳсулот аз пластикаи филизӣ 107,4 фоиз зиёд гардид.

Дар ноҳияи Ёвон аз корхонаҳои «Хуаксин Ғаюр семент» ба микдори 265 ҳазору 70 тонна ва аз корхонаи «Чжунгтсай Моҳир семент» 143 ҳазору 990 тонна семент ба маблағи умумии 173 млн. 250,2 ҳазор сомонӣ ба хоричӣ кишвар содирот гардида, содироти маҳсулот бомаром идома дорад. Дар назар аст, ки дар оянда аз ҳисоби фабрикаи дӯзандагии «Ваҳдат» содироти дастпӯшакҳои коргарӣ, либосҳои тағпӯши кӯдакона ва аз фабрикаи мурғпарварии «Беҳамто» содироти панҷаи мурғ ба роҳ манда шавад.

Дар ноҳияи Данғара ҳаҷми истеҳсоли орд 57 фоиз, нон ва маҳсулотҳои нонӣ 112 фоиз, калобаи пахтагин 82 фоиз ва хишти сементи 102 фоиз таъмин гардид.

Дар ноҳияи Вахш дар нӯҳ моҳи соли 2020 ҳаҷми истеҳсоли нон ва маҳсулоти нонӣ 108,7 фоиз равғани растанӣ 100,7 фоиз ва ҳаҷми истеҳсоли нахи пахта ба 111,7 фоиз, зиёд гардида ва истеҳсоли орд ба 55

фоиз, расонида шуд. Истехсоли хишти сементӣ бошад, ба 400,1 ҳазор дона расонида шуд, ки ин нишондиҳанда нисбати соли гузашта 9,2 ҳазор дона ё ин ки 102,4 фоиз зиёд гардид.

5.3, Чалби сармояи мустақим, бунёди корхонаҳои истехсолии нав, ба кор андохтани корхонаҳои аз ҷаёлият бозмонда, воридоти технологияҳои инноватсионӣ, зиёд намудани иқтидори истехсолии корхонаҳои мавҷуда ва ташкили ҷойҳои кории нав

Дар солҳои 2018-2021 дар вилоят ба истифодадиҳии 232 корхона ва коргоҳҳои саноатӣ бо дарназардошти таъсиси 2030 ҷойи корӣ ба нақша гирифта шудааст.

Аз ҷониби соҳибкорони маҳаллӣ ва шахсони адолатпеша тайи солҳои 2018-2019 дар шаҳру ноҳияҳои вилоят 164 корхона ва коргоҳҳо бо назардошти таъсиси 1866 ҷойи нави корӣ бунёд ёфт, ки дар рушди босуботи соҳаи саноат ҳиссагузор мебошанд.

Тибқи нақша, дар давоми соли 2020-ум дар шаҳру ноҳияҳои вилоят бунёди 112 адад коргоҳу корхонаҳои истехсолии нав бо таъсиси 1637 ҷойи корӣ пешбинӣ шуда, тӯли ин муддат дар шаҳру ноҳияҳои вилоят 71 адад корхона ва коргоҳҳои саноатӣ, дар самти истехсоли маҳсулоти хӯрокворӣ (орд, консерваи меваю сабзавот, рулету кексӣ, макаронӣ, гӯшти мурғ), масолеҳи сохтмонӣ (шифери азбестӣ, тол, истихроҷ ва коркарди сангу шағал, оҳаксанг) ва дӯзандагӣ бо таъсиси 770 ҷойи корӣ мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифта, мувофиқи маълумотҳо корҳои сохтмонӣ дар 41 иншооти дигар идома дошта, дар умум шумораи корхонаҳо ва коргоҳҳои саноатӣ дар вилоят ба 604 адад расонида шудаанд.

Дар натиҷаи андешидани тадбирҳо ҶДММ “Дилкушо”-и ноҳияи Муъминобод, ҶДММ “Сомон FM” ва ҶДММ “Оби Қадр”-и ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ, ШХ “Самар”-и ноҳияи Восеъ, ки тайи 3 соли охир аз ҷаёлият бозмонда буд, корро бо истехсоли сангмайда, консерва оғоз намуда, дар дохили бинои ҶДММ “Бофандаи Норак”-и шаҳри Норак аз ҷониби КВЁ “Дӯзандагии Данғара” коргоҳи дӯзандагӣ ташкил гардида, сокинони маҳаллӣ ба кор чалб карда шудаанд.

Мувофиқи омили расмӣ, дар нӯх моҳи соли 2020 дар вилояти Хатлон корхонаҳои саноатии аз ҷаёлият бозмонда 30 адад, аз ҷумла дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб, Бохтар, Кӯшонӣён, Шаҳритуз, Ҷайхун, Фархор, Кубодиён, Шамсиддин Шохин – 1 ададӣ, Левакант, Ховалинг, Хуросон–2 ададӣ, Ёвон – 6 адад, Ҷамадонӣ, Данғара – 5 ададиро ташкил додааст.

Аз теъдоди умумии онҳо, бинобар сабаби муфлисшавӣ - 10 адад корхона, набудани сармоягузор – 2 адад, фарсудашавии таҷҳизот – 6 адад, надоштани ашёи хом – 4 адад, дар марҳилаи барҳамдиҳӣ – 5 адад, надоштани маблағ – 3 ададро ташкил дода, як корхонаи дигар аз аввали таъсисёбиаш умуман ҷаёлият накардааст, ки нисбати 6 моҳи соли 2020 маълумот бе тағйир боқи мондааст.

Дар шаҳри Кӯлоб 5 коргоҳ, аз ҷумла 2 коргоҳ, коргоҳи асфалт ва бетонбарорӣ дар ҶДММ “Элдорадо” 15 ҷойҳои корӣ, коргоҳи истеҳсоли сафолак дар ҶДММ “Комбинати хонасозӣ” бо 5 ҷойи корӣ, 2 коргоҳи дӯзандагӣ, яке дар Ҷамоати деҳоти Даҳана бо ду мошинаи дарзӣ ва дигаре дар маҳаллаи Ш. Шохин бо 4 мошинаи дарздӯзӣ бо 6 ҷойи корӣ сохта мавриди истифода қарор дода шуданд.

Дар ин давра 23 корхонаҳои истеҳсолӣ, ҳаҷми маҳсулотро нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта зиёд намуда, 1 корхона ҷаъолият надорад.

Дар шаҳри Бохтар 2 адад корхонаи саноатӣ бо истеҳсоли маҳсулоти хурокворӣ, қаннодӣ, дучарха ва насочӣ бо таъсиси 135 ҷойҳои нави корӣ ба истифода дода шудааст, ки нисбати 3 ва 6 моҳи соли 2020 маълумот бе тағйир боқӣ мондааст.

Дар ноҳияи Данғара дар ин давра 6 адад корхонаи истеҳсолӣ ва 6 адад сеҳи дӯзандагӣ ба истифода дода, аз 37 корхонаҳои саноатӣ 6 корхона ҷаъолият накарданд ва 11 адад корхонаи саноатӣ ҳаҷми истеҳсоли маҳсулотро нисбати соли 2019 кам карданд.

Дар ноҳияи Шаҳритуз дар нӯҳ моҳи соли 2020 2 адад корхонаи нави саноатӣ бо ивазкунии ном ҶДММ “Мурғи Шох”, ҷаъолияти худро оғоз намудаанд.

Дар ноҳияи А.Ҷомӣ 19 корхонаи саноатӣ 15 корхона ҷаъолият дошта, 4 корхона ҷаъолият надоранд.

Моҳҳои январ-октябри соли 2020 дар ноҳия 18 коргоҳ ва иншоотҳои хизматрасонӣ бо 304 ҷойи кории нав мавриди истифодабарӣ қарор дода шуд.

Дар шарҳи Леваканд аз 25 корхонаҳои саноатии шаҳр 11 корхона суръати афзоишро таъмин карда, 8 адад ҳаҷми истеҳсолро коҳиш дода, 1 адад дар таҷдид қарор доштан, 5 адад бо сабаби надоштани маблағи гардон, ашёи хом ва набудани харидор ҷаъолият накардаанд.

Дар ноҳия Фархор дар давоми нӯҳ моҳи соли 2020 8 адад коргоҳи саноатӣ, аз ҷумла 1 адад коргоҳи истеҳсоли блоки сементӣ ҶДММ «Сабоҳ- 2018», 1 адад коргоҳи дуредгарӣ, 3 адад коргоҳи дӯзандагӣ ва 3 адад коргоҳи мева-хушккунӣ таъсис дода шудааст.

Дар 9 моҳи соли 2020 9 адади он, аз ҷумла 4 адад корхонаҳои коркарди пахта («Некрӯз», ҶДММ «Адолат-А», ҶДММ «Мухтор-С», ҶДММ «Зафар-СС»), 5 адад коргоҳи хурди насочӣ (ҶДММ «Маъруфҷон-12», ҶДММ «Ҳоҷӣ Сайрах-мон», ҶДММ «Азиза-12», ҶДММ «Сиёвуши Маҳмадӣ» ва ҶДММ «Шаҳ-ром-2011») ҷаъолият накарданд.

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар шаҳру ноҳияҳои Хуросон 2 адад корхонаи саноатӣ (11 ҷойи корӣ), Дӯстӣ 1 адад (7 ҷойи корӣ), Шаҳритус 5 адад (2 ҷойи корӣ), Ҷ. Балхӣ 1 адад (32 ҷойи корӣ), А.Ҷомӣ 2 адад (36 ҷойи корӣ), Кӯшонӣён 1 адад (10 ҷойи корӣ), Норақ 4 адад (16 ҷойи корӣ), Леваканд 1 адад (6 ҷойи корӣ), Бохтар 2 адад (135 ҷойи корӣ), Темурмалик 1 адад (4 ҷойи корӣ), Фархор 6 адад (60 ҷойи корӣ), Ховалинг 3 адад (10 ҷойи корӣ), Ҳамадони 5 адад (38 ҷойи корӣ), Восеъ 3 адад (62 ҷойи корӣ), Балҷувон 1 адад (3 ҷойи корӣ) ва Кӯлоб 2 адад (25 ҷойи корӣ) ба истифода дода шуданд.

Ҳамин тариқ дар давраи ҳисоботӣ дар шаҳру ноҳияҳои Хуросон 4 адад корхонаи саноатӣ (7 ҷойи корӣ), Дӯстӣ 7 дад, Қубодиён 5 адад, Ёвон 3 адад (20 ҷойи корӣ), Леваканд 5 адад, Ш.Шоҳин 2 адад (22 ҷойи корӣ), Фархор 7 адад (69 ҷойи корӣ), Муъминобод 2 адад (8 ҷойи корӣ), Ҳамадонӣ 4 адад, Данғара 6 адад, ва Кӯлоб 1 адад (10 ҷойи корӣ) фаъолият накарданд.

Дар шаҳру ноҳияҳои Панҷ, Н.Хусрав ва Вахш, вобаста ба зербанди мазкур маълумот дарҷ нагардидааст.

5.4 Рафти сохтмони корхонаҳои коркарди концентрати маъдан ва таъмини коркарди концентрати маъдан дар шаҳру ноҳияҳои дахлдор

Мувофиқи маълумотҳои вилояти Хатлон дар давраи ҳисоботӣ аз ҷониби корхонаҳои истихроҷи канданиҳои фойданок дар ҳаҷми 239 ҳазору 377,3 метри мукааб рег, сангу шағал истехсол шудааст, ки дар қиёс ба ҳамин давраи соли гузашта 3386 метр мукааб ва ё 1,4 фоиз зиёд истехсол шудааст.

Вобаста ба зербанди мазкур дар ҳисоботҳои шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон маълумот омода карда нашудааст.

5.5. Ба коркард фаро гирифтани ашёи хоми маҳаллӣ ҷихати нигоҳдории маҳсулоти кишоварзӣ ва ташкили коргоҳҳои хурди коркарди меваю сабзавот дар ноҳияҳои дурдаст (ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳати 6)

Дар нух моҳи соли 2020 аз ҷониби корхонаҳои консерватории вилоят дар ин давра 23 миллиону 550,7 ҳазор қуттӣ консерва истехсол шудааст, ки мутаносибан ба ҳамин давраи соли гузашта 19 миллиону 54,3 ҳазор қуттӣ зиёд мебошад. Дар ин давра корхонаҳои “Исмоил Давлат”-и ноҳияи Фархор, “Комбинати хӯрокворӣ”-и шаҳри Бохтар, “Сафо - FM”-и ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ, “Заркорон”-и ноҳияи Муъминобод, “Ёғук” ва “Мавҷи Панҷ”-и ноҳияи Шамсиддин Шоҳин, “Ҳочи Асаддуло”-и ноҳияи Ҳамадонӣ суръати афзоишро 18,0 фоиз то 4 маротиба таъмин кардаанд.

Ҳамзамон, аз ҷониби ин корхонаҳо 49 тонна меваи хушк, аз ҷумла ҚДММ “И.Сомонӣ”-и ноҳияи Ҷ. Балхӣ 3 тонна ва ҚДММ “Беҳбудӣ”-и ноҳияи Кӯшонӣён 6 тонна, ҚДММ “Тухфаҳои табиат” 13 тонна ва “Маҳсуми Карим”-и ноҳияи Муъминобод 27 тонна истехсол шудааст.

Дар ноҳияи Данғара аз ҷониби хоҷагии деҳқонии Хуросон корхонаи коркарди меваю сабзавот бо иқтисоди истехсоли 2 миллион қуттӣ дар як сол ба истифода дода шуд, ки дар он 35 нафар ва дар ноҳияҳои Мир Сайид Алиӣ Ҳамадонӣ бошад як корхона бо дар назардошти 10 ҷойи кории доимӣ таъмин гардидаанд.

Дар ноҳияи Муъминобод бо маблағгузории Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид ва саҳми соҳибкори ватанӣ сохтмони корхонаи коркарди меваи хушк бо таъсиси 5 ҷойи корӣ доими ва зиёда аз 20 ҷойи кори мавсимӣ сохта ба истифода дода шуда, аз ҷониби

соҳибкоронӣ ватани корхонаи коркарди меваю сабзавот ва маҳсулотҳои ширӣ дар деҳаи Заркамари Ҷамоати деҳоти ба номи Н. Назаров бо таъсиси 100 нафар ба ҷойи кори доимӣ ва зиёда 250 нафар ба кори мавсимӣ, марида истифодабари қарордода шудааст.

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар ноҳияи Ёвон ҶДММ “Ёсини Ёвон” хати нави истеҳсоли консерваҳо бо иқтидори истеҳсоли 30 ҳазор қуттии шартӣ, барои 4 ҷойи корӣ ба истифода додааст.

Дар ноҳияи Фархор ва 3 адад коргоҳи мева-хушккунӣ таъсис дода шудааст.

Маълумот вобаста ба зербанди мазкур дар ҳисоботҳои дигар шаҳру ноҳияҳои вилоят ба назар намерасад.

5.6. Ҷараёни фаъолияти корхонаҳои дастии атласу адрасбофӣ, қолинбофӣ ва сеҳҳои духти либосҳои мактабӣ

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 аз ҷониби косибони шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 4,1 ҳазор метри мураббаъ (дар ҳамин давраи соли гузашта адрас истеҳсол нашудааст), Леваконт 1,2 ҳазор метри мураббаъ (дар сатҳи соли гузашта), Шаҳритуз 1,28 ҳазор метри мураббаъ (нисбат ба соли гузашта -83 метри мураббаъ), Фархор 0,8 ҳазор метри мураббаъ (нисбати соли гузашта +30 метри мураббаъ) ва Ҷ. Балхӣ 0,36 ҳазор метри мураббаъ (+81 метри мураббаъ) матои адрас истеҳсол шудааст.

Дар ин давра дар ноҳияи Фархор 3 мерти мураббаъ ва дар ноҳияи Ҷ. Балхӣ 1 адад қолини дастибоф истеҳсол гардидааст (дар ҳисоботҳои дигар шаҳру ноҳияҳо нисбати ин масъала маълумот дарҷ нагардидааст).

Мувофиқи маълумоти раёсати маорифи вилоят ба санаи 1 июли соли равон бо 34 корхона ва коргоҳи дӯзандагӣ барои дӯхти 368 ҳазору 737 ҷуфт либоси мактабӣ 98 фоизи нақша шартномабандӣ шуда, тибқи омили расмӣ 273 ҳазору 947 адад либоси мактабӣ истеҳсол шуда, дастраси хонандагон гардидааст.

Дар ноҳияҳои Панҷ дар давраи ҳисоботӣ 6120 ҷуфт ва Кӯшонӣ дар давраи ҳисоботӣ 565400 (нисбати соли гузашта +475400) ҷуфт зиёд истеҳсол шудааст.

Дар ноҳияҳои Данғара 11884 (нисбати соли гузашта -1758), Ёвон дар давраи ҳисоботӣ 1128 ҷуфт истеҳсол шудааст, ки нисбати соли гузашта -4184 ҷуфт кам истеҳсол шудааст.

Дар шаҳри Кӯлоб дар нӯҳ моҳи соли 2020, 2 коргоҳи дӯзандагӣ, яке дар Ҷамоати деҳоти Даҳана бо ду мошинаи дарздӯзӣ ва дигаре дар маҳаллаи Ш. Шохин бо 4 мошинаи дарздӯзӣ сохта шуда, дар ин замина 6 ҷойҳои корӣ таъсис дода шудааст.

Дар ноҳияи Шаҳритуз 2 коргоҳи дӯзандагӣ фаъолият дошта, барои таъмини хонандагон бо либоси ягонаи мактаби барои дӯхти 14 ҳазор ҷуфт либос шартномаи тарафайн баста шуда, андозагирӣ оғоз гардидааст.

Дар ноҳияи Кубодиён ҶДММ “Мавлуда” ва ҶДММ “Мастура Авезова” барои таъмин намудани хонандагон бо либоси ягонаи мактабӣ фаъолият намуда истодааст, ки дар ин давра ба микдори 23962 дона либоси мактаби истеҳсол карда шуда, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 322 дона зиёд мебошад.

Пешниҳод: мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он дар ҳамкорӣ бо Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба ҷаъолият оғоз намудани корхонаҳои нави банақшагирифта ва ба кор андохтани корхонаҳои аз ҷаъолият бозмонда (35 адад), ба кор андохтани корхонаҳои қолинбофӣ ҷаъолиятро пурзур намуда чихати амалӣ гардонии барномаҳои соҳаи саноат ва таъмини ҳадафи чоруми стратегии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба саноатикунонии мамлакат чораҳои мушаххас амалӣ намоянд.

6. Маълумот оид ба рушди энергетика (банди 24 паём)

6.1. Бунёди иқтидорҳо ва шабакаҳои нави барқӣ, таҷдиду барқарорсозии шабакаҳои мавҷуда, аз ҷумла ҳолати истифодаи нерӯгоҳҳои хурди барқӣ (банди 24 паём),
6.2. Рафти пардохти маблағи ҳаққи истифодаи қувваи барқ ва мавҷудияти бақияи қарзи истифодаи қувваи барқ,
6.3. Ҷорӣ намудани низоми муосири назорату баҳисобгирӣ (ҳисобкунакҳои электронӣ) ва коҳиш додани талафоти нерӯи барқ ва истифодаи технологияи каммасраф (банди 24 паём, АПҶТ аз 06.03.2019с. №АП-1176, банди 21 Нақша чорабинӣҳои “Солҳои рушди дехот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ”).

6.1. Бунёди иқтидорҳо ва шабакаҳои нави барқӣ, таҷдиду барқарорсозии шабакаҳои мавҷуда, аз ҷумла ҳолати истифодаи нерӯгоҳҳои хурди барқӣ (банди 24 паём)

Тибқи маълумотҳои пешниҳоднамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон нерӯгоҳҳои барқи обии “Норак”, “Бойғозӣ” ва силсиланерӯгоҳи барқи обии “Вахш” бармеояд, дар заминаи татбиқи лоиҳаҳои таҷдиди корҳои азнавсозӣ аз ҷумла, мутобиқи ЛОТ-и якум ва дуюми таҷдиди Нерӯгоҳи барқи обии “Сарбанд” дар сатҳи 96 фоиз, ЛОТ-и панҷуми Бонки Осиёии рушд барои корҳои таҷдидии Нерӯгоҳи барқи обии “Бойғозӣ”, ЛОТ-и якум ва дуюми таҷдиди Нерӯгоҳи барқи обии “Норак” амалӣ шудаанд. Дар доираи татбиқи лоиҳаҳои болозикр як қатор корҳо, аз қабилӣ ивазнамоии АРУ-220 кВ ва АРУ-500 кВ-и Нерӯгоҳи барқи обии “Норак” ба ДТПЭ-220 кВ ва ДТПЭ-500 кВ, таҷдиду азнавсозии низоми барангезиши тиристорӣ ва низоми назорати ҳароратии гидроагрегатҳои Нерӯгоҳи барқи обии “Бойғозӣ”, таҷзияи (демонтажи) гидроагрегатҳои №5 ва №6, таҷзияи трансформатори ЗТ, таҷзияи компрессорҳои фишори паст, таҷдиду азнавсозии автотрансформатори АТ-3, таҷзияи қисми якуми ДТК-220 кВ, таҷзияи МВ-35 кВ, Л-5КГ-и зеристгоҳи 35 кВ, таҷзияи хатти интиқоли барқи Л-5 ПК-1, Л-4-5-1, Л-5ПВ-2 ДТК-110 кВ ва сохтмони биноҳои марказии идоракунии зеристгоҳҳои 220/110 кВ-и нерӯгоҳи “Сарбанд” ба анҷом расидаанд. Дар моҳи сентябри соли 2020 мутобиқи ЛОТ-и якум ва дуюми таҷдиди Нерӯгоҳи барқи обии “Сарбанд”-и шаҳри Леваконт агрегати дуюми он ба истифода дода шуд.

Айни замон дар вилоят 36 адад нерӯгоҳҳои хурди барқӣ ва 23 адад панелҳои офтобӣ фаъолият дорад, ки нисбати 3 моҳи соли 2020 маълумот бе тағйир боқи мондааст.

Таҳлили нишондиҳандаи ҳаҷми қувваи барқи қабулгардида муайян менамояд, ки 28,4% истифодаи қувваи барқ ба соҳаҳои саноат рост омада, барои рушди соҳаи саноати шаҳру ноҳияҳо замина гузоштааст.

Тибқи маълумоти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳри Леваканд дар ҳудуди шаҳр як адад нерӯгоҳи барқӣ фаъолият дошта, мувофиқи ҳисоботи омори дар ин муддат 759,9 миллион кВт/соат нерӯи барқ тавлид ва интиқол гардидааст, ки дар қиёс ба ҳамин давраи соли гузашта 41 миллион кВт/соат зиёд буда 105,7 фоизро ташкил медиҳад.

6.2. Рафти пардохти маблағи ҳаққи истифодаи қувваи барқ ва мавҷудияти бақияи қарзи истифодаи қувваи барқ

Дар 9 моҳи соли 2020 маблағи қарзи барқи истифодашуда дар миқёси вилоят 630,6 миллион сомониро ташкил додааст, ки нисбат ба аввали соли 2020, 43,7 млн. сомони ё 107,4% зиёд гардидааст.

Дар ин давра қарздории корхонаҳои бучавӣ дар маҷмӯъ ба маблағи 33,4 млн. сомони нисбат ба аввали соли 2020, 20,4 млн. сомони ё 61,9%, аҳолии 241,9 млн. сомони 24,3 млн. сомони 111,1% зиёд гардида ва дар корхонаҳои истеҳсоли 91,4 млн. сомони +17,7 млн. сомони ё 83,7 зиёд гардидааст.

Маблағи қарзи истифодаи қувваи барқ нисбат ба аввали соли 2020, дар шаҳру ноҳияҳои Восеъ +11,7 млн. сомони (ҳамагӣ қарзи умумӣ 44,0 млн. сомони), Ёвон +7,9 млн. сомони (48,1 млн. сомони), Кӯлоб +7,3 млн. сомони (114,1 млн. сомони), Вахш +5,2 млн. сомони (41,7 млн. сомони), Муъминобод +4,0 млн. сомони (18,5 млн. сомони), Ҷалололдини Балхӣ +3,7 млн. сомони (21,1 млн. сомони), Панҷ +3,3 млн. сомони (14,8 млн. сомони), Фархор +3,0 млн. сомони (14,6 млн. сомони), Шаҳритуз +1,5 млн. сомони (18,3 млн. сомони), Бохтар +1,2 млн. сомони (80,5 млн. сомони), Темурмалик +1,2 млн. сомони (9,5 млн. сомони) ва Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ +1 млн. сомони (ҳамагӣ қарзи умумӣ 14,9 млн. сомони)-ро ташкил дода, самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ин шаҳру ноҳияҳо ва мақоми ваколатдори соҳа ШСХК “Барқи тоҷик” таъмин нагардидааст.

Танҳо дар ноҳияи Қушонӣён -2,4 (ҳамагӣ қарзи умумӣ 35,4 млн. сомони), камшавии қарзи истифодаи қувваи барқ ба назар мерасад, ки дуруст ба роҳ мондани фаъолияти кориро нишон медиҳад.

Нишондиҳандаи қарзи калони истифодаи қувваи барқ дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб, Бохтар, Ёвон, Восеъ, Қушонӣён, Леваканд, Қубодиён, Норақ, Ҷ.Балхӣ, Муъминобод, Шаҳритуз, Данғара, Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ, Вахш, Панҷ, Фархор, Чайхун ва Дӯстӣ мавҷуд буда, баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва сохтори ҳудудии ШСХК “Барқи Тоҷик” ба миён омадааст.

6.3. Чорӣ намудани низоми муосири назорату бахисобгирӣ (ҳисобкунакҳои электронӣ) ва кохиш додани талафоти нерӯи барқ ва истифодаи технологияи каммасраф (банди 24 паём, АПЧТ аз 06.03.2019с. №АП-1176, банди 21 Нақша чорабиниҳои “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ”)

Дар вилоят ҳамагӣ 720617 муштарӣ ба қайд гирифта шуда, аз ин шумора 205026 адад ҳисобкунаки электронӣ ё 28,4% таъмин мебошанд.

Дар 9 моҳи соли 2020 бо мақсади дақиқ ба ҳисоб гирифтани қувваи барқ аз ҳисоби таъмини нишондиҳандаи баланди шумораи насби ҳисобкунакҳои электронӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳру ноҳияҳои Данғара +1456 адад ҳамагӣ, Ҳамадонӣ +1230 адад (13950 адад), Темурмалик +1112 адад (5259 адад), Панҷ +1089 адад (11830 адад), Шамсиддини Шохин +1050 адад (6800 адад), Кӯшонӣён +715 адад (3985 адад), Кӯлоб +604 адад (15064 адад), Қубодиён +512 адад (22405 адад), Фархор +420 адад (16800 адад), Бохтар +390 адад (10315 адад), Норақ +366 адад (7888 адад), Муъминобод +290 адад (6679 адад), Ҷ.Балхӣ +171 адад (27560 адад), Восеъ+60 адад (25890 адад), Балҷувон +45 адад (1005 адад), Носири Хусрав +37 адад (437 адад) ва Шаҳритуз +25 адад (410 адад) зиёд ба роҳ монда шуда, замина барои таъмини нишондоди рушди энергетика гузошта шуда истодааст.

Бояд зикр намуд, ки дар 9 моҳи соли 2020 насби ҳисобкунакҳои электронӣ дар ноҳияи Вахш -7960 адад (5890 адад), Хуросон -875 адад (12530 адад), Ёвон -85 адад (1892 адад) кам гардидааст.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияҳои Ҷайхун, А.Ҷомӣ ва Ховалинг маълумот оид ба насби ҳисобкунакҳои электронӣ маълумот пешниҳод накардааст.

Дар 9 моҳи соли 2020, дар миқёси вилоят талафоти барқ 16,3%-ро ташкил додааст, ки нисбат ба аввали соли 2020 1,0% кам гардидааст.

Қорҳои анҷомдода оид ба кам кардани талафоти барқ имкон додааст, ки дар шаҳру ноҳияҳои Н.Хусрав 2,3% (-14,7%), Дӯстӣ 13,3% (-3,7%), Кӯшонӣён 14% (-3%), Восеъ 11,7 % (-2,8%), Қубодиён 15,5% (-2,5%), Панҷ 13,8% (-2,4%), Бохтар 15% (-2%), Фархор 11,9% (-2%), Вахш 14,5% (-1,7%), Муминобод 13,0% (-1,7%), Балҷувон 14,2% (-1,6%), Темурмалик 13,6% (-1,2%), Ҳамадонӣ 13% (1,2%), Шаҳритуз 15% (-1%), Хуросон 15,1% (-0,9%), Данғара 14 %(-0,6%), Ш.Шохин 16,0% (-0,5%), Кӯлоб 18,2% (-0,2%), Ёвон 12,9% (-0,2%), А.Ҷомӣ 13% (-3,3%) ва Ховалинг 14,1% (-0,2%) талафоти барқ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта кам гардида, барои расидан ба нишондиҳандаи пешбинӣ намудани Стратегияи миллии рушд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 шароит фароҳам оварда истодааст.

Ин нишондиҳанда дар шаҳру ноҳияҳои шаҳри Норақ 20.2% (+6.1%) ва Ҷ.Балхӣ 18,9% (+0,2%)-ро ташкил дода, аз ҳисоби зиёд гардидани талафот нисбат ба аввали соли 2020, ба таъмини нишондиҳандаи рушди энергетика таъсири манфӣ расонидааст.

Нишондиҳандаи баланди фоизи талафоти барқ дар шаҳру ноҳияҳои Норақ (20,2%), Ҷ.Балхӣ (18,9%), Кӯлоб (18,2%), Ш.Шоҳин (16,0%), Кубодиён (15,5%), Хуросон (15,1%) ва Бохтар (15%) ба назар мерасад, ки пешбинӣ намудани тадбирҳои иловагиро барои таъмири барқарорсозии воситаҳои барқтаъминкунӣ талаб менамояд.

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он дар ҳамкорӣ бо Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон, ШСХК “Барқи Тоҷик” чиҳати баланд бардоштани дараҷаи таъминоти ҳисобкунакҳои электронӣ, коҳиш додани талафоти нерӯи барқ, боздошти тамоюли зиёдшавӣ ва кам намудани қарзҳои ҳаққи истифодаи нерӯи барқ, ҳалли масъалаҳои таъминоти қувваи барқ ба маҳаллаҳои навбунёди шаҳру ноҳияҳо чораҳои мушаххас андешида, корҳоро дар ин самт ҷоннок намоянд.

Новобаста аз тадбирҳои андешидашуда, вазъияти мавҷуда идома додани корҳоро чиҳати баланд бардоштани дараҷаи таъминоти ҳисобкунакҳои электронӣ, коҳиш додани талафоти нерӯи барқ, боздошти тамоюли зиёдшавӣ ва кам намудани қарзҳои ҳаққи истифодаи нерӯи барқ, ҳалли масъалаҳои таъминоти қувваи барқ ба маҳаллаҳои навбунёди шаҳру ноҳияҳо, тақозо менамояд.

Мутобиқи маълумоти пешниҳоднамудаи ШСХК “Барқи тоҷик” аз №22/6063-14797 аз 21 сентябри соли 2020 маблағи қарзи барқ дар миқёси вилоят ба ҳолати 1 сентябри соли 2020 умуми 679 млн. сомонӣ ва аз ҳисоби аҳоли бошад 270 млн. сомони ро ташкил медиҳад.

Ҳамзамон, талафоти барқ дар вилоят 16,3%-ро ташкил дод, ки нисбат ба аввали соли ҷорӣ 1,0% кам гардидааст.

7. Маълумот оид ба ҳифзи амнияти озуқаворӣ ва дастрасии аҳолии мамлакат ба ғизои хушсифат (банди 5 паём):

Нишондоди пешакии ҳифзи амнияти озуқаворӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоӣ иқтисодӣ, 7.1. (7.12) Суръати афзоиши истеҳсоли маҳсулоти соҳаи кишоварзӣ, 7.2. (7.2, 7.9) Истифодаи оқилонаи обу замин, 7.3. (7.4, 7.5 7.6, 7.7, 7.8) Таъмини заминаи содирот ва ворридовтивазкунии маҳсулоти кишоварзӣ 7.4 (7.10). Ҷараёни кишти зироатҳои кишоварзӣ, аз ҷумла кишти такрорӣ,

7.1. Афзоиши ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти кишоварзӣ дар соҳаи растанипарварӣ ва чорводорӣ, истеҳсоли маҳсулотҳои асосии соҳа, хусусан истеҳсоли пахта ва баланд бардоштани ҳавасмандии хоҷагиҳои пахтакор (банди 5 паём, ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳати 1);

Ҳаҷми умумии маҳсулоти кишоварзӣ дар вилоят дар нӯҳ моҳи соли 2020 ба 12244,6 миллион сомонӣ расонида шудааст, ки афзоиши он нисбат ба нишондиҳандаи соли гузашта 1017,0 миллион сомонӣ ё ин ки 109,1 фоизро ташкил додааст.

Аз ҳисоби таъмини нишондиҳандаи баланди суръати афзоиши истеҳсоли маҳсулоти соҳаи кишоварзӣ нисбати ҳамина давраи соли гузашта дар шаҳр ва ноҳияҳои Ҷайхун 124,9 %, Н. Хусрав 120,6 %,

Панҷ 116,7 %, Норак 115,0%, Восеъ 112,1 %, Ёвон 106,0%, Ҳамадонӣ 113,4 %, Кӯлоб 110,8%, Фархор 109,6 %, А.Ҷомӣ 109,3%, Дӯстӣ 109,4 %, Бохтар 107,7 %, Ховалинг 107,0 %, Леваканд 105,6 %, Ш.Шоҳин 101,4 %, Темурмалик 102,9 %, Вахш 101,1% ва Балҷувон 100,8% ҳиссаи онҳо дар таъмини нишондоди ҳифзи амнияти озуқаворӣ назаррас буда, дар боқимонда шаҳру ноҳияҳо низ суръати муайяни афзоиш таъмин карда шудааст.

7.2. Ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои бекорхобида, азхудкунии заминҳои нав ва пешгирии шӯршавии он (банди 39 паём, ҚҲҶТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 1, сарҳати 4

Бо мақсади истифодаи самаранокӯ оқилонаи замин, аз ҷумла барқарор намудани заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда дар давоми соли ҷорӣ аз ҳисоби заминҳои партов 90,14 гектар, ҷарогоҳ 362,03 гектар, қорами лалмӣ 18 гектар ва дигар заминҳо 44,75 гектар дар дар маҷмӯъ 515,92 гектар қитъаи замин дар асоси қарорҳои раисони шаҳру ноҳияҳо ба намуди дарахтони бисёрсола гузаронида шудааст.

Дар робита ба масъалаи мазкур муайян карда шуд, ки дар давраи ҳисоботӣ дар шаҳру ноҳияҳои Қубодиён 512 га, Н. Хусрав 120 га, Ҷ. Балхӣ 43,6 га, А. Ҷомӣ 40,29 га, Н. Дӯстӣ 39,65 га, Муминобод 12,28 га, Данғара 17 га ва Ҳамадонӣ 4 га заминҳои холимонда ба гардиши кишоварзӣ ворид карда шудаанд ва дар ҳисоботҳои пешниҳод намудаи дигар шаҳру ноҳияҳо вобаста ба ин масъала маълумот омода нагардидааст.

7.3. Баланд бардоштани ҳосилнокии зироатҳо, рушди соҳаи тухмипарварӣ (банди 40 паём, ҚҲҶТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳати 3);

Тибқи Барномаи рушди соҳаи тухмипарварӣ барои солҳои 2016-2020, вобаста ба рушди соҳаи тухмипарварӣ 42 адад хоҷагиҳои махсуси тухмипарварӣ дар вилоят фаъолият намуда истодаанд, ки самти фаъолияти 24 адади онҳоро истеҳсоли пахтаи тухмӣ ташкил медиҳад.

Соли сипаригашта дар 21 адади онҳо аз рӯи 17 навъи пахта дар масоҳати 318 гектар қитъаҳои элитӣ бунёд карда шудааст. Хусусан хоҷагиҳои тухмипарварии “Ҳосилот”-и ноҳияи Бохтар, “Кӯлоб”-и ноҳияи Вахш, ба номи Э. Сатторов ва Эргаш Султонови ноҳияи Дӯстӣ, Ҳамадонӣ ва “Сабз”-и шаҳри Кӯлоб дорои базаи мустаҳками техникӣ мебошанд.

7.4. Зиёд намудани масоҳати гармхонаҳои доимоамалкунанда (банди 40 паём, ҚҲҶТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳати 2);

Бо мақсади зиёд намудани масоҳати гармхонаҳои доимоамалкунанда ва таъмин намудани аҳоли бо маҳсулоти истеҳсоли ватанӣ, соли равон 56,3 гектар гармхонаҳои доимоамалкунанда ва 713,9 гектар гармхонаҳои мавсимӣ фаъолият намуда, 2533,5 тонна маҳсулоти кишоварзии барвақтӣ, хусусан помидор, бодиринг ва дигар сабзавотҳо истеҳсол гардида, дар бозорҳои дохили кишвар ба фурӯш бароварда

шудааст, ки чиҳати ба танзим даровардани нархи маҳсулотҳо мусоидат намудааст.

Масоҳати бунёди гармхонаҳо дар шаҳр ва ноҳияҳои Чайхун 72,0 га, Дустӣ 0,60 га, Ёвон 15,2 га, Норақ 7,5 га, Қубодиён 3,2 га, Бохтар 2,5 га, Фархор 1,98 га, Кулоб 1,83 га, Панҷ 1,5 га, Хуросон 0,33 га, Ҳамадонӣ 0,31 га, Н. Хусрав 0,30 га, Муъминобод 0,10 га ва Ховалинг 0,6 га зиёд гардида, барои таъмини аҳоли шаҳру ноҳияҳо бо сабзавоти тару тоза ва барои кам намудани воридоти маҳсулот аз хориҷи кишвар мусоидат намудааст.

7.5. Афзун намудани ҳаҷми содироти маҳсулоти кишварзӣ (банди 40 паём);

Дар баробари зиёд гардидани маҳсулот, содироти он низ ба хориҷи кишвар зиёд гардида, ба ҳолати 19 октябри соли 2020 аз вилоят ба хориҷи кишвар 104015,1 тонна маҳсулот содирот шуда, иҷрои дурнамо 115,6 фоиз таъмин шудааст. Аз ҷумла, сабзавот 92259,7 тонна аз он 89365,7 тонна пиёз, 63,0 тонна полезӣ, 59,5 тонна қвду, 6723,6 тонна мевачот ва дигар намуди маҳсулотҳоро ташкил дода, нисбат ба ҳамин давраи соли 2019 14468,3 тонна зиёд мебошад.

Ҳаҷми маҳсулоти содиротӣ дар ин давра дар шаҳр ва ноҳияҳои Қубодиён 5064 тонна, Кушонӣ 4370 тонна, Вахш 4232 тонна, Ёвон 3919 тонна, А. Қомӣ 3599 тонна, Чайхун 3380 тонна, Данғара 3027 тонна, Фархор 3000 тонна, Восеъ 2960 тонна, Н. Хусрав 2040 тонна, Панҷ 2165 тонна, Ҳамадонӣ 2050 тонна, Қулоб 1003 тонна, Леваканд 544 тонна ва Норақ 60 тоннаро ташкил намудааст.

7.6. Зиёд намудани шумораи сардхонаҳо барои нигоҳдории маҳсулоти кишварзӣ ва пешгирии талафёбии он (банди 40 паём);

Барои нигоҳдории маҳсулоти кишварзӣ дар ҳудуди шаҳру ноҳияҳои вилоят 46 адад анборҳои нигоҳдории маҳсулоти кишварзӣ бо иқтидори 5547 тонна ва 50 адад сардхонаҳо бо иқтидори 20040 тонна маҳсулоти кишварзӣ мавҷуд буда, дар онҳо 1550 тонна маҳсулоти кишварзӣ захира карда шуда, захиракунии маҳсулот дар анбору сардхонаҳо идома доранд.

Дар ин давра, дар миқёси вилоят сохтмон ва ба истифода додани сардхонаҳо ба назар нарасида, дар Қамоати деҳоти ба номи А.Рудакии ноҳияи Восеъ 1 адад сардхона бо иқтидори 640 тонна барои захира намудани маҳсулот кишварзӣ соҳа ба истифода дода шудааст.

Дар шаҳри Бохтар 13 адад сардхона бо масоҳати 4300 метри мукааб мавҷуд буда, пурра ба истифода дода шудааст.

Дар шаҳри Леваканд 1 адад сардхона бо иқтидори 1000 тонна бунёд гардида, омодаи кор мебошад. Инчунин сохтмони 1 адад сардхона бо ғунҷоиши 300 тонна маҳсулоти кишварзӣ идома дорад. Дар ноҳияи Муъминобод сардхона барои нигоҳдории 1000 тонна маҳсулоти кишварзӣ сохта шудааст.

Бо мақсади зиёд намудани шумораи сардхонаҳо дар ноҳияи Қубодиён сохтмони як адад сардхона тибқи гранти Барномаи СММ, шаҳри Кулоб 4 сардхона бо ғунҷоиши 800 тонна, Темурмалик 1 адад бо

ғунҷоиши 150 тонна ва Фархор 1 адад бо ғунҷоиши 1000 тонна, маҳсулоти кишоварзӣ ба нақша гирифта шудааст.

7.7. Ба роҳ мондани коркарди маҳсулоти кишоварзӣ, аз ҷумла меваю сабзавот дар ноҳияҳои қуҳистони дурдаст, таъсиси корхонаҳои паррандапарварӣ, истеҳсоли хӯроки омехтаи парранда (банди 40 паём, ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳатҳои 4, 6);

Бо мақсади таъсиси корхонаҳои паррандапарварӣ соли ҷорӣ дар ноҳияи Ёвон 1 адад лоиҳаи сармоягузорӣ доир ба ташкили фабрикаи паррандапарварӣ ва истеҳсоли ғӯшти мурғ таҳия шуда, барои дарёфти сарчашмаи сармоягузорӣ ба муасисаи давлатии «Фонди дастгирии соҳибкорӣ»-и назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардид, ки маблағи умумии он 18 млн. сомони ро ташкил медиҳад.

Дар ноҳияи Муъминобод чиҳати татбиқи амалии Барномаҳои давлатӣ оид ба рушди соҳаҳои паррандапарварӣ ва занбӯри асалпарварӣ тадбирҳои зарурӣ амалӣ гардида, дар ҳамаи бахшҳои хоҷагидорӣ саршумори парранда ба 127889 сар ва шумораи оилаҳои занбӯри асал ба 7531 адад расонида шудааст, инчунин дар заминаи фабрикаи паррандапарварии “Якарча” то ба имрӯз 357,4 тонна ғӯшти парҳезии парранда истеҳсол карда шуда, бо мақсади истеҳсоли фаъол ва таъмини маҳсулоти аз чиҳати экологии тоза дар инкубаторҳои фабрика паррандапарварӣ 39 ҳазор дона тухми хушзоти ғӯшти хобонида шудааст.

Дар ноҳияи Темурмалик барои коркарди маҳсулоти мевагӣ як коргоҳ фаъолият намуда, дар он меваҳои тару тозаро ҷамъоварӣ намуда, коркард намуда меваи хушк омода менамоянд. Коргоҳ соли дуум аст, ки фаъолият дошта дар баробари истеҳсоли хушкмева, соли равон тасмим гирифтааст, ки ба тайёр намудани консерваи меваю сабзавот дар банкаҳои шишагин корро оғоз намояд.

Дар Ҷамоати деҳоти Танобҷӣ корхона (фермаи) паррандапарварӣ фаъолият намуда, айни ҳол барои истеҳсоли ғӯшти парранда нигаронида шудааст. Инчунин соҳибкори маҳаллӣ як коргоҳи парвариши мурғи марҷонро ба роҳ монданист, ки айни ҳол сохтмони он идома дорад.

Дар ҳисоботҳои боқимондаи шаҳру ноҳияҳо оид ба зербанди мазкур маълумот омода карда нашудаас ва маълумотҳо нисбати нимсолаи аввал бе тағйир мондааст.

7.8. Рафти ҷалби сармояи ватаниву хориҷӣ ба соҳаи моҳипарварӣ ва дар ин замина зиёд кардани ҳаҷми истеҳсоли моҳӣ (ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 10, сарҳати 5);

Муайян карда шуд, ки бо мақсади рушди соҳаи моҳипарварӣ дар шаҳру ноҳияҳои вилоят корҳои назаррас ба роҳ монда шуда дар ин давра шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 130,9 тонна, Леваканд 91 тонна, Ҳамадонӣ 77,8 тонна, Ҷайхун 70,5 тонна, Ш.Шоҳин 56,3 тонна, Фархор 26,0 тонна, Норак 20,5 тонна, Данғара 20,4 тонна, Восеъ 20,2 тонна, Кубодиён 17,0 тонна, Кушонӣён 4,8 тонна ва Панҷ 6,6 тонна парвариши моҳӣ ба роҳ монда шудааст.

7.9. Истифодаи самаранок сарфакоронаи об барои обёрии заминҳо, чорӣ намудани технологияҳои каммасраф дар соҳаи кишоварзӣ ва ҳифзи захираи об (банди 38 паём).

Дар ин давра бо мақсади самаранок истифода бурдани обу замин бо истифодабандагони об 1341 адад шартномаи тарафайн барои майдони 280067 гектар ба имзо расонида шудааст.

Пардохти ҳаққи хизмати обрасонӣ дар ин давра ба 25,5 миллион сомонӣ баробар гардида, бақияи қарзи ҳаққи хизмати обрасонӣ дар ин давра ба 90,7 миллион сомонӣ баробар гардидааст.

Дар шаҳру ноҳияҳои вилоят 136 адад Ассосиатсияи истифодабарандагони об ташкил карда шуда, 134 адади он фаъолият дорад. Оиди ба роҳ мондани фаъолияти механизми ба онҳо вобаста намудани шабакаҳои обёрии дохилихоҷагӣ ва таъсиси моддию техникии онҳо, корҳои баҳисобгирии воситаҳои асосӣ рафта истодааст.

7.10. (7.11.) Дар чараёни кишти зироатҳои кишоварзӣ, аз ҷумла кишти такрорӣ, зиёд намудани майдони кишт (банди 38, 40 паём);

Ба ҳолати 1 октябри соли равон дар майдони 426,3 ҳазор гектар кишти тирамоҳӣ ва баҳории зироатҳои кишоварзӣ гузаронида шудааст, ки 101,8 фоизи дурнаморо ташкил дода, нисбати ҳамин давраи соли гузашта 4481 гектар зиёд мебошад.

Дар ин давра дар вилоят дар майдони 188,3 ҳазор гектар кишти ғалладонагӣ гузаронида шудааст, ки 101,3 фоизи дурнаморо ташкил додааст.

Дар майдони 135323 гектар кишти зироатҳои техникӣ, аз он ҷумла 124175 гектарашро пахта ташкил намуда, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2078 гектар кишти пахта зиёд мебошад.

Кишти ползӣ низ 15455,0 гектар таъмин гардида, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 62,0 гектар зиёд мебошад.

Кишти картошка зери назорати доимӣ қарор дошта, дар ин давра 10606 гектар кишт гузаронида шудааст.

Масоҳати кишти такрорӣ маҳсулотҳои кишоварзӣ дар шаҳр ва ноҳияҳои Дустӣ 8663 га, Панҷ 8519 га, Ҳамадонӣ 8150 га, А. Ҷомӣ 7797 га, Ёвон 7389 га, Қубодиён 6496 га, Фархор 5133 га, Данғара 4306 га, Н. Хусрав 3672 га, Хуросон 3620 га, Кӯлоб 3172 га, Леваканд 810 га, Бохтар 665 га, Темурмалик 452 га ва Норак 376 га – ро ташкил намуда дар дигар шаҳру ноҳияҳои вилоят низ ҷунин ҳолат ба роҳ монда шудааст.

7.12. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

- норасогии техникаҳои заминкан, аз ҷумла экскаваторҳо, булдозерҳо, механизмҳои махсус барои тоза намудани заҳбурӯ заҳкашҳои пӯшида, иваз намудани насосҳои оббарорӣ, ки солҳои тӯлонӣ истифода шуда истодаанд;

- харитаи тақсмоти чарогоҳҳо ва роҳҳои чорвогузар аз нав дида баромада шавад;

- ворид намудани тухмиҳои хушсифат ва минтақабоб ба шаҳру ноҳияҳои вилоят наврои 1-ум ва 2-юм аз давлатҳои ҳамсоя, хусусан чигити тухмӣ.

Тибқи маълумоти Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19 июни соли 2020, №3/7-1763 дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ вилояти Хатлон ба маблағи 2468,9 млн сомонӣ маҳсулоти кишоварзӣ истеҳсол гардидааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 11,2 фоиз афзоиш ёфтааст.

8. Рушди соҳаи сохтмон ва меъморӣ (банди 87-и паём)

Нишондоди пешакии рушди соҳаи сохтмон бо нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ, 8.1. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4 8.5) Фароҳам овардани шароити бехтари зиндагӣ ба аҳоли, 8.2. (8.6) Сохтмон ва таъмиру тармими манзилҳои истиқоматии шахсони яққаву танҳо, маъҷубон, пирони барҷомонда, ятимон ва оилаҳои камбизоат арзёбӣ гардиданд.

8.1. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5) Фароҳам овардани шароити бехтари зиндагӣ ба аҳоли

8.1. Таъмин намудани марказҳои маъмурии шаҳру ноҳияҳо бо инфрасохтор ва иншооти муҳандисӣ бо дар назардошти рушди минбаъдаи онҳо аз ҳисоби ҷалби сармоягузори дохилию хориҷӣ (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 22, сарҳати 2);

Дар самти сохтмони иншооти соҳаҳои иҷтимоӣ фарҳангӣ ва истеҳсоли пешравиҳо назаррас буда, ҷиҳати таъмин намудани марказҳои маъмурии шаҳру ноҳияҳо бо инфрасохтор ва иншооти муҳандисӣ бо назардошти рушди минбаъдаи онҳо нақшаҳои генералии марказҳои шаҳру ноҳияҳо бо қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ гардида, минтақаҳои саноатӣ, нақшаҳои генералии роҳ ва коммуникатсия, хатҳои обу қорез ва барқ барои рушди минбаъдаи пешбини гардидааст.

Аз 25 шаҳру ноҳия, нақшаи генералии ноҳияи Данғара мавриди таҳрезӣ қарор дорад.

Дар давраи ҳисоботӣ ҳаҷми қорҳои сохтмонӣ васлқунӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳру ноҳияҳои Ҳамадонӣ 3,9 баробар (+38289,2 млн. сомонӣ), Шаҳритуз 188,6% (+13192,4 млн. сомонӣ), Вахш 155,3 % (+12446,1 млн. сомонӣ), Муминобод 152,4 % (+16417,1 млн. сомонӣ), Кубодиён 143,7 % (+8080,7 млн. сомонӣ), Н. Хусрав 135,0% (2305,1 млн. сомонӣ), Восеъ 129,1 % (+24,516 млн. сомонӣ), Қулоб 128,3 % (+24795 млн. сомонӣ), Бохтар 125,6% (+11444,6 млн. сомонӣ), Панҷ 119,0% (+1890,7 млн. сомонӣ), Фархор 113,3% (+3280,1 млн. сомонӣ), Левақанд 113,3 % (+3860 млн. сомонӣ) ва Темурмалик 110,1% (+2642,6 млн. сомонӣ) зиёд гардидааст, ки аз саривақт ба истифода додани сохтмони иншоотҳои соҳаи иҷтимоӣ фарҳангӣ ва истеҳсоли шаҳодат медиҳад.

Ин нишондиҳанда дар дигар шаҳру ноҳияҳои вилоят низ рӯ ба афзоиш дорад.

8.2. Андешидани тадбирҳои зарурӣ чихати таъмини рушди соҳаи сохтмон, ба стандартҳои муосир мутобиқгардонии сифати иншооти сохташаванда ва омода намудани кадрҳои сатҳи баланди соҳаи меъморӣ (банди 30 паём, ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 22, сарҳати 1);

Меъёру қоидаҳои сохтмони (МҚШ) аз ҷониби КВД “Пажӯҳишгоҳи илмию тадқиқоти сохтмон ва меъморӣ”-и Кумитаи меъмори ва сохтмони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои корҳои лоиҳакашӣ, бунёди бинову иншоотҳои гуногун таҳрези гардида, таҷриба пешкорию давлатҳои тараққикарда омӯхта шуда, дар таҳияи санадҳои меъёриву ҳуқуқии соҳа истифода бурда мешавад.

Ҳамзамон, назорати корҳои сохтмонӣ, истифодаи масолеҳои сохтмони бо сифат дар асоси лоиҳаҳои замонавӣ бо риоя намудани санъати баланди меъмории миллӣ аз ҷониби сармеъморони шахру ноҳияҳо мунтазам бурда мешавад.

8.3. Ба истифодадихии манзилҳои истиқоматӣ ва афзоиши манзили зист ба як сари аҳоли (дар асоси таъмини нишондихандаи БМР 2016-2020), (банди 32 паём) ва вазъи таъминоти аҳоли бо қитъаи замини наздиҳавлигӣ, дараҷаи қонунгардонии мурочиати шахрвандон бо қитъаи замини наздиҳавлигӣ;

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар вилоя 180695 метри мурабаъ манзилҳои истиқоматӣ ба истифода дода шудааст, ки нисбати соли 2019, 21955 метри мурабаъ зиёд мебошад.

Аз он ҷумла дар шахру ноҳияҳои Вахш 5322 м², Хуросон 3431 м², Н.Хусрав 2231 м², Ш.Шоҳин 2410 м², Фарҳор 1184,9 м², А Ҷомӣ 1117 м², Ҷ Балхӣ 396 м² ва Қубодиён 92 м² зиёд буда дар ҳисоботҳои дигар шахру ноҳияҳо маълумот омода нашудааст.

8.4. Вобаста ба ҷашни 30-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон рафти бунёди иншооти маорифу тандурустӣ, фарҳангу муассисаҳои иҷтимоӣ, роҳҳо, корхонаҳои коргоҳҳои истеҳсолӣ, ободу зебо гардонидани маҳалли зист ва анҷом додани корҳои дигари созандагӣ, аз ҷумла боғҳо, боғҳои фарҳангию фароғатӣ, гулгаштҳо, толор ва майдончаи варзишӣ ва бозихони кудакон, хавзҳои шиноварӣ (банди 32 паём);

Ҷихати омодагӣ ба ҷашни 30 - солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарори раиси вилоят ва нақшаи чорабиниҳо таҳия ва тасдиқ карда гардида, дар асоси нақшаи чорабиниҳо дар вилоят то ҷашни 30 - солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври умумӣ бунёду таъмири 7667 иншоот ба нақша гирифта шуда, ба ҳолати 1 октябри соли 2020, дар 5200 адади он корҳои сохтмони ба анҷом расиданд, ки аз шумораи умумӣ 67,8 фоизро ташкил медиҳад. Дар ҳамин замина 6577 ҷойи кори доимӣ ва 14251 ҷойҳои кори мавсими ташкил гардидаанд.

Шумораи иншоотҳои ба нақша гирифташуда ва иҷрои онҳо то ин ҷониб дар шахру ноҳияҳои Восеъ 460 иншоот – иҷро 336 адад, Ёвон аз 341 иншоот иҷро 250 адад, Шаҳритус 365 иншоот - иҷро 283 адад,

Кушониён 337 иншоот - ичро 220 адад, Данғара аз 398 иншоот - ичро 162 адад, Вахш аз 342 иншоот - ичро 162 адад, А. Ҷомӣ 195 иншоот - ичро 150 адад, Фархор 470 иншоот – ичро 100 адад, Кубодиён 163 иншоот - ичро 143 адад, Ховалинг 330 иншоот - ичро 225 адад, Балхӣ 275 иншоот – ичро 72 адад, Бохтар аз 307 иншоот, ичро 194 адад, Норақ 193 иншоот – 104 адад, Панҷ 210 иншоот - ичро 140 адад, Муъминобод 333 иншоот - ичро 102 адад ва Ш. Шохин 192 иншоот – ичро 72 ададро ташкил дода дар дигар шахру ноҳияҳо низ бунёду ба истифода додани иншоотҳо идома дошта, ба рушди соҳаҳои мухталиф замина гузошта истодааст.

8.5. Рафти ба анҷомрасонӣ ва ба тартиб даровардани номи кӯчаву хиёбонҳо, рақамгузориҳои биноҳои манзилҳои истиқоматӣ ва ғайриистикоматӣ (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 33, сарҳати 1);

Рафти ба анҷомрасонӣ ва ба тартиб даровардани номи кӯчаву хиёбонҳо, рақамгузориҳои биноҳои манзилҳои истиқоматӣ ва ғайриистикоматӣ дар шахру ноҳияҳои вилоят ба роҳ монда шуда, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 декабри соли 2012, №689 “Дар бораи пешниҳоди Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон оид ба тағйир додани номи баъзе маҳалҳои аҳолинишини ноҳияи Хуросон” як чанд номҳои деҳа ва деҳоти ноҳия номгузорӣ карда шудаанд.

Инчунин, дар ноҳияи Кубодиён бо мақсади иҷрои Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи тартиби ҳалли масъалаҳои сохти маъмурию ҳудудии Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳоти ноҳия номи 22 деҳаҳо, кӯчаҳо ва дигар объектҳои ҷуғрофӣ дар мувофиқа бо Кумитаи забон ва ислоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба талаботи қонун мутобиқ карда шуданд.

Дар ноҳияи Темурмалик аз ҷониби аъзоёни комиссияи номгузориҳои ноҳиявӣ оид ба амалишавии масъалаи номгузориҳои анъанавӣ ҷиҳати тағйир додан ва номгузорӣ намудани деҳаҳо, ҷамоатҳои шаҳраку деҳот 9 тақлиф пешниҳод шуда дар иҷлосияи навбатии Маҷлиси вакилони халқи ноҳия мавриди баррасӣ қарор дода мешаванд.

8.6. Сохтмон ва таъмири тармиҳои манзилҳои истиқоматии шахсонӣ яқкаву танҳо, маъҷубон, пирони барҷоманда, ятимон ва оилаҳои камбизоат (банди 34 паём, АПҚТ аз 06.03.2019 с., №АП-1176, банди 27 Нақша- ҷорабиниҳои “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ”);

Дар давраи ҳисоботӣ шумораи оилаҳои осебпазир ба сохтмон ва таъмири манзилҳои истиқоматӣ ниёзманд дар ноҳияҳои Ҷ. Балхӣ 13306 оила, Ҷайхун 4524 оила, Муъминобод 3796 оила, Н. Хусрав 3033 оила, Темурмалик 3260 оила, Хуросон 3033 оила, Ховалинг 2730 оила, А. Ҷомӣ 1834 оила, Фархор 1143 оила, Шаҳритуз 975 оила, Балҷувон 707 оила, Панҷ 231 оила, Дустӣ 210 оила, Ёвон 136 оила, Леваканд 112 оила, Кубодиён 111 оила ва Вахш 45 оила муайян карда шудааст.

Аз ҷумла, ба оилаҳои осебпазир ба сохтмон ва таъмири манзилҳои истиқоматӣ ниёзманд дар шаҳр ва ноҳияҳои Кубодиён 81890 сомонӣ, Ховалинг 336700 сомонӣ, Панҷ 37034 сомонӣ, Ҷайхун 2880 сомонӣ,

Хуросон 134500 сомонӣ ва Леваканд 1340 сомонӣ, Ёвон 485840 сомонӣ, Кӯлоб 10110 сомонӣ, Шаҳритуз 25200 сомонӣ ва Балҷувон 23000 сомонӣ кумакҳои хайриявӣ расонида шуда, ҳолати иҷтимоии гуруҳи осебпазири ин шаҳру ноҳияҳо беҳтар гардонидани шудааст.

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи меъморӣ ва сохтмони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳияи нақшаи генералии шаҳру ноҳияҳо, беҳтар намудани манзили зист, таъмини нақшаи корҳои ободонӣ бахшида ба ҷашни 30 солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, кам намудани эҳтиёҷмандони қитъаҳои замини наздиҳавлигӣ ва таъмини иҷрои супориши Нусха аз Протоколи маҷлиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.11.2018 с., №12 банди 19 тадбирҳои зарурӣ андешанд.

8.7. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо **9. Рушди инфрасохтор ва нақлиёт** **(бандҳои 26 ва 14-и паём)**

Нишондоди пешакии рушди соҳаи сохтмон бо нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, 9.1. (9.1) Масофаи таъмири роҳҳо, 9.2.(9.3, 9.4) Дастрасии аҳоли ба хизмати нақлиёти ҷамиятӣ/хусусӣ дар ҳудуди шаҳру ноҳия, шаҳраку дехот, 9.3(9.5) Ҳаҷми мусофиркашонӣ ва боркашонӣ арзёби гардиданд.

9.1. Андешидани чораҳо барои ҷалби соҳибкорон ва аҳолии дехот ҷиҳати барқароркунии пулҳо, таъмин ва асфалтпӯш кардани роҳҳо (Амри ПҚТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176, банди 23 – и Нақша ҷорабиниҳои “Солҳои рушди дехот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ”, ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 11, сарҳати 2);

Давоми нуҳ моҳи соли ҷорӣ дар миқёси шаҳр ва ноҳияҳои вилоят аз ҳамаи манбаъҳо ба маблағи умумии 137 миллиону 224 ҳазор сомонӣ корҳои таъмири азнавсозии роҳҳо гузаронида шудааст. Дар ин муддат таъмири асосии роҳҳо ба масофаи 201 километр, таъмири ҷорӣ 1836 километр, сангфарш 404 километр, инчунин 83 адад пул бо дарозии 1513 метр ва 35 адад кубур корҳо иҷро гардиданд.

Нишондиҳандаҳои баланд дар самти таъмири роҳҳо дар нуҳ моҳи соли 2020 дар шаҳр ва ноҳияҳои Кушонӣён 294,8 км, Фархор 189,74 км, Восеъ 141,1 км, Шоҳин 133,4 км, Темурмалик 70,6 км, Қубодиён 70 км, Муъминобод 38 км, Ховалинг 31 км, А. Ҷомӣ 24 км, Бохтар 11,4 км, Н. Хусрав 3,4 км ва Панҷ 2,4 км мушоҳида гардида, ба рушди инфрасохтори соҳа мусоидат карда шудааст.

9.2. (9.3, 9.4) Дастрасии аҳоли ба хизмати нақлиёти ҷамиятӣ/хусусӣ дар ҳудуди шаҳру ноҳия, шаҳраку дехот

Бо мақсади дастрасии аҳоли ба хизмати нақлиёти ҷамиятӣ дар вилоят 27 адад ҷамиятҳои нақлиётӣ ва терминалҳо мавҷуд мебошанд.

Дар маҷмӯъ 8505 адад воситаҳои нақлиёт дар асоси иҷозатнома ба ғаёолияти мусофиркашонӣ боркашонӣ машғул мебошанд.

Аз ҷумла, дар шаҳри Бохтар 7 адад муассисаҳои нақлиётӣ, ғаёолият намуда, ба 55 хатсайрҳои мусофирбарие, ки ба маркази вилоят - шаҳри Бохтар рафту омад доранд, хизмат расонида истодаанд.

Ин чунин дар шаҳр ва ноҳияҳои Кулоб 3 адад, Восеъ 1 адад, Кушонӣён 3 адад, Норақ 2 адад, А. Ҷомӣ 2 адад, Ш. Шохин 2 адад, Данғара 1 адад, Дустӣ 1 адад, Ёвон 1 адад, Панҷ 1 адад ва Фархор 1 адад муассисаҳои нақлиёти ҷамъиятӣ ба мардум хизмат расонида истодаанд.

Бо мақсади ҷалби сармояи дохиливу хориҷӣ ҷиҳати татбиқи амалии лоиҳаҳо оид ба сохтмони терминалҳои наздисарҳадӣ ва марказҳои логистикӣ, инчунин ба роҳ мондани системаи хизматрасонии иттилоотии логистикӣ дар Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон воҳӯрии гуруҳи кории Шӯрои Ҳамоҳангсозӣ оид ба рушди соҳаи нақлиёт бо иштироки шарикони рушд ва намояндагони бонкҳои байналмилалӣ (JICA, USAID, GiZ, БАПР, БОР, БУ) баргузор гардида, лоиҳаҳои афзалиятнок тариқи дурнамо муаррифӣ ва барои ҷалби сармоя пешниҳод карда шуда, таъсиси маркази логистикӣ байналмилалӣ Панҷи Поён дар назар дошта шудааст.

9.3. (9.5) Ҳаҷми мусофиркашонӣ ва боркашонӣ

Дар нух моҳи соли раво ҳаҷми боркашонӣ 18 миллиону 107 ҳазор тонна (105 %) ва ҳаҷми мусофиркашонӣ 73 миллиону 948 ҳазор нафар (112 %) ташкил медиҳанд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2019 ҳаҷми боркашонӣ 621 ҳазор тонна ва ҳаҷми мусофиркашонӣ бошад 7,8 миллион нафар зиёд мебошад

Нишондиҳандаи ҳаҷми боркашонӣ ва мусофиркашонӣ дар шаҳр ва ноҳияҳои Восеъ 109,2% (+69,6 ҳаз. тн/км) ва 102,3% (+93 ҳаз. нафар), Леваканд боркашонӣ 104,2 % (+26,5 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 100,0% (+1 ҳаз. нафар), Фархор боркашонӣ 103,4 % (+23,8 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 100,2% (+9,8 ҳаз. нафар), Норақ боркашонӣ 102 % (+102,4 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 100,0% (100 ҳаз. нафар), Кушонӣён боркашонӣ 101,1% (+1,3 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 168,0% (+330 ҳаз. нафар), Ховалинг боркашонӣ 100,1% (+0,2 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 139,4% (+129,9 ҳаз. нафар), Қубодиён боркашонӣ 101,2% (+5,1 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 103,5% (+47,0 ҳаз. нафар), Панҷ боркашонӣ 100,2% (+1,0 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 113,6% (+157,4 ҳаз. нафар), Бохтар 94,4% (+135,7 ҳаз. тн/км) ва 73,6 % (+105,8 ҳаз. нафар) ва Балҷувон боркашонӣ 91,5 % (6,9 ҳаз. тн/км) ва мусофиркашонӣ 100,0% (111,4 ҳаз. нафар), зиёд гардида, дар дигар шаҳр ва ноҳияҳои вилоят нишондиҳандаи мазкур иҷро гардидааст, ки ба афзоиши суръати гардиши савдо ва рушди иқтисодӣ мусоидат намудааст.

Пешниҳод: мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он бо ҷалби соҳибкорон ҷиҳати таъмиру азнавсозии роҳҳои дохилии шаҳру ноҳияҳо чораҳо андешида, бо Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои беҳтар намудани дастрасии аҳоли ба хизматрасонии нақлиётӣ ва афзоиши ҳаҷми

мусофиркашонӣ, боркашонӣ ва амалии лоихаҳо оид ба сохтмони терминалҳои наздисарҳадӣ ва марказҳои логистикӣ, ҳалли мушкилоти мавҷуда ҳамкорихоро зичтар намоянд.

10. Маълумот оид ба рушди соҳаи алоқа ва технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ;

10.1. Корҳои анҷомдода барои баланд бардоштани дастрасии аҳоли ба истифодабарии алоқаи мобилӣ ва Интернет, аз ҷумла шумораи истифодабарандагони алоқаи мобилӣ ва Интернет, 10.2. Шумора ва номгӯи хизматрасониҳои давлатие, ки дар шакли электронӣ пешкаш карда мешаванд, аз ҷумла истифодаи шакли электронии дафтари хоҷагидорӣ (Амри ПҚТ аз 06.03.2019с. №АП-1176, банди 21-и Нақша-чорабиниҳои “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ”),

10.1. Корҳои анҷомдода барои баланд бардоштани дастрасии аҳоли ба истифодабарии алоқаи мобилӣ ва Интернет, аз ҷумла шумораи истифодабарандагони алоқаи мобилӣ ва Интернет.

Тибқи маълумотҳои пешниҳодгардидаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон дар ҳудуди вилоят 252 нуқтаҳои дастрасӣ ба интернет ва 47 сомонаи расмӣ фаъол мебошанд.

Шумораи нуқтаҳои дастрасии интернет дар шаҳру ноҳияҳои Панҷ 131 адад, Кӯлоб 27 адад, Балҷувон 19 адад, Ёвон 12 адад, Кубодиён 10 адад, Темурмалик 9 адад, Кӯшонӣён 9 адад, Ш.Шоҳин 8 адад, Бохтар 7 адад, Хуросон 7 адад, Дӯстӣ 7 адад, Ҷайхун 6 адад, Леваконт 5 адад, Восеъ 5 адад, Ҷамадонӣ 4 адад-ро ташкил додааст. Тибқи маълумотҳо дар боқимонда шаҳру ноҳияҳо низ аз 1 то 3 адади нуқтаҳои дастрасии интернет ташкил карда шудааст.

Шумораи истифодабарандагони алоқаи мобилӣ ва шабакаи интернет дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 42000 алоқаи мобилӣ ва шабакаи интернет 5600 нуқтаи телефонӣ, А.Ҷомӣ 34995/7, Восеъ 24129/285, Ёвон 70000/-, Кӯшонӣён 52000/350, Леваконт 6132/-, Темурмалик 16750/350 ва Шахритуз 22050/420 ташкил додааст.

Вобаста ба шумораи истифодабарандагони алоқаи мобилӣ ва шабакаи интернет дар боқимонда шаҳру ноҳияҳо маълумот дарҷ нагардидааст.

Ҷамзамон, ширкатҳои мобилӣ ҳисоботдиҳандаи Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, маълумоти мазкур танҳо дар сатҳи ҷумҳуриявӣ супорида мешавад.

10.2. Шумора ва номгӯи хизматрасониҳои давлатие, ки дар шакли электронӣ пешкаш карда мешаванд, аз ҷумла истифодаи шакли электронии дафтари хоҷагидорӣ (Амри ПҚТ аз 06.03.2019с. №АП-1176, банди 21-и Нақша-чорабиниҳои “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ”)

Тибқи маълумоти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон амалишавии технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, худидоракунии шаҳрак

ва дехот, дигар ташкилоту корхонаҳо ба кадрӣ имкон ба роҳ монда шуда, бо технологияҳои нав таъмин гашта истодаанд. Аз ин рӯ айни замон дар дастгоҳҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилоят 1413 адад компютер мавҷуд буда аз ин 1377 адади он коршоям мебошад ва инчунин 1382 принтер истифода бурда шуда истодааст.

Дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар вилоят, шаҳру ноҳияҳо ва ташкилоту муассисаҳо зиёда аз 47 сомонаҳои расми кушода шуда ҷаъолият доранд.

Шумораи хизматрасонӣ тариқи почтаҳои электронӣ дар асоси барнома аз ҳисоби мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ба 25 шаҳру ноҳияҳои вилоят як адади компютер бо таҷҳизотҳои лозима барои истифодаи ҳуҷатгузори тариқи почтаи электронӣ тақдим карда шуд, ки айни замон байни мақомотҳо ҷаъолияти хуб бароҳ монда шудааст (нисбат ба нимсола соли 2020 бе тағйир боқӣ мондааст).

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он дар якҷоягӣ бо Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои дахлдор чихати таъмини дастрасии аҳолии ноҳия ва дехоти дурдаст ба шабакаи интернет, таҷҳизоти муосири техникаи сабт ва танзимкунии мавҷҳои телевизионӣ, кадрҳои касбӣ чораҷӯӣ намоянд.

11. Вусъати шуғли пурмаҳсул

Арзёбии раванди рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳо бо таъмини вусъати шуғли пурмаҳсул бо нишондиҳандаҳои 11.1.(11.1, 11.5) Таъмини шаҳрвандони корҷӯӣ ва бекор бо ҷойи кори доимӣ, 11.2. (11.2, 11.3) Ҷаъолияти марказҳои таълимии калонсолон ба касбомӯзӣ фаро гирифтани калонсолон, аз ҷумла занону ҷавонон ва таъмини шуғлнокии онҳо, 11.3. (11.4) Рафти таъсиси ҷойҳои корӣ, арзёбии гардидаанд

11.1.(11.1, 11.5) Таъмини шаҳрвандони корҷӯӣ ва бекор бо ҷойи кори доимӣ,

11.1. Ҳолати бозори меҳнат ва муҳочирати меҳнатӣ.

Бо мақсади ҳарчи бештар ба шуғл фаро гирифтани бекорон дар шаҳр ва ноҳияҳои Норақ 12 маротиба, Ҳамадонӣ 10 маротиба, Фарҳор 10 маротиба, Панҷ 10 маротиба, Шаҳритуз 10 маротиба, Вахш 10 маротиба, Бохтар 10 маротиба, Кулоб 10 маротиба, Ёвон 10 маротиба, Балҷувон 10 маротиба, А. Ҷомӣ 10 маротиба, Темурмалик 9 маротиба, Қубодиён 9 маротиба, Ҷайхун 9 маротиба ярмаркаҳои ҷойҳои кории ҳолӣ ва вазифаҳои озод гузаронида шудааст.

Дар рафти баргузориҳои чунин ярмаркаҳои ҷойи кори ҳолӣ ва вазифаҳои озод аз аввали соли равон 2570 корхонаю ташкилотҳо ва муассисаю хоҷагиҳои гуногун иштирок намуда, барои бекорон ҷойҳои кории ҳолӣ ва вазифаҳои озоди хурро пешниҳод намуданд.

Шумораи бекорони расман ба қайд гирифта дар давраи ҳисоботӣ дар шаҳр ва ноҳияҳои Восеъ +3702 (16996 нафар), Шаҳритуз +618 (898 нафар), Дусти +112 (3728 нафар), Ҳамадонӣ +60 (389 нафар), Темурмалик +32 (321 нафар) - ро ташкил медиҳад ки андешидани чораҳоро барои паст намудани сатҳи бекорӣ тақозо менамояд.

11.2. (11.2, 11.3) Фаъолияти марказҳои таълимии калонсолон ба касбомӯзӣ фаро гирифтани калонсолон, аз ҷумла занону ҷавонон ва таъмини шуғлнокии онҳо,

11.2. Андешидани тадбирҳои мушаххас ҷиҳати саросар соҳибкасб кардани аҳоли (калонсолон, аҳолии бекасб), беҳтар намудани сифати таҳсилот ва касбомӯзӣ дар муассисаҳои таълимӣ (бандҳои 70, 72 паём, ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 13, сарҳати 3);

Иҷрои нақшаи чорабиниҳои мазкур дар шаҳру ноҳияҳои вилоят оид ба тайёр, такмили ихтисос ва бозомӯзии шахрвандон ва дар хона омӯзондани ҳунарҳои касбӣ филиалҳои Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон» дар шаҳрҳои Бохтар, Кӯлоб, ноҳияҳои Данғара, Темурмалик, Дустӣ, Қубодиён, Ш. Шохин, Фархор, Ёвон ва филиалҳои корхонаҳои воҳиди давлатии «Маркази омӯзиши модули» дар шаҳри Кӯлоб ва «Маркази касбомӯзии соҳибкорӣ» дар шаҳри Норақ ба курсҳои думоҳа ва семоҳа аз рӯи 34 намуди ихтисос фаъолият менамоянд, ки дар онҳо занону духтарони хонашин, ҷавонон ва нафароне, ки касбу ҳунар надоранду дар бозори меҳнат танқисӣ мекашанд, касбҳои заруриро аз худ намуда дар ин давра 4972 нафар аз инҳо 3741 нафар занон, 3172 нафар ҷавонон дар курсҳои махсуси кӯтоҳмуддат омӯзонида шуда, хатмкунандагони курсҳои мазкур ба шаҳодатномаи намунавии давлатӣ таъмин карда мешаванд.

11.3. Бо шуғл таъмин намудани сокинони маҳаллӣ, бахусус занону духтарон ва ҷавонон, рушди ҳунарҳои мардумӣ (банди 72 паём);

Бо мақсади иҷрои нақшаи чорабиниҳо оид ба ҷалби духтарон ва занон ба омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ вобаста ба талаботи кишвар заруранд тавассути филиалҳои Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон» дар шаҳру ноҳияҳои вилоят дар нӯҳ моҳи соли равон занону духтарон ба ихтисосҳои зерин, аз ҷумла 998 нафар дар курси дузандагӣ, 43 нафар дузанда-гулдӯз, 143 нафар дузанда-буранда, 183 нафар бофандагӣ, 78 нафар зардузӣ, 112 нафар адрасбофӣ, 15 нафар сузанидузӣ, 20 нафар нонпаз, 96 нафар ошпаз, 75 нафар қолинбофӣ, 218 гулдӯзӣ, 85 попуридӯзӣ, 253 нафар чакандӯзӣ, 355 нафар курокдӯзӣ, 20 нафар чомадӯзӣ, 186 нафар қаннодӣ, 15 нафар тарроҳ ва зиёда аз 197 нафар компютерӣ ҷалб шуда, хатмкунандагон бо шаҳодатномаҳои намунавии давлатӣ таъмин мегарданд.

Бояд қайд намуд, ки аз ҷониби марказҳои таълимии калонсолони Тоҷикистон дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят калонсолон ба курсҳои омӯзишӣ фаро гирифта шудаанд.

Аз ҷумла, дар шаҳр ва ноҳияҳои Норақ 280 нафар ба омӯзиши курсҳои кӯтоҳмуддат ҷалб намуда, нисбат ба соли гузашта 65 нафар зиёд мебошад. Ин нишондиҳандаҳо дар шаҳр ва ноҳияҳои А. Қомӣ +-0 (170 нафар), Дустӣ +-0 (50 нафар), Фархор +-0 (270 нафар), Ҳамадонӣ +-0 (180 нафар), Шаҳритуз +-0 (80 нафар) ва дар ноҳияҳои Бохтар -185 (100 нафар), Данғара -116 (250 нафар), Леваканд -109 (60 нафар), Темурмалик 92 (180 нафар), Панҷ -90 (95 нафар), Ёвон -30 (270 нафар)- ро ташкил додааст.

11.4. Рафти таъсиси чойҳои корӣ (банди 73 паём);

Ташкили чойҳои нави корӣ дар қиёс ба шумораи бекорони расман ба қайд гирифташуда, дар шаҳр ва ноҳияҳои Данғара 5 баробар (2479 нафар), Ҳамадонӣ 3 баробар (1260 нафар), Фархор 2 баробар (2563 нафар), Ҷ. Балхӣ 2 баробар (593 нафар), Муъминобод 189% (1605 нафар), Шаҳритус 156,1 % (1402 нафар), Кушонӣён 139 % (2144 нафар), Қубодиён 193,2%, (1401 нафар)-ро ташкил додааст.

Ин нишондиҳанда шаҳру ноҳияҳои Восеъ 7,8 % (1328 нафар), Н. Хусрав 61,5% (114 нафар), Бохтар 35,1% (287 нафар), Темурмалик 52,6% (169 нафар)- ро ташкил дода барои шумораи бекорони бақайдгирифташуда чойи корӣ муҳайё карда шуда бошад ҳам, сабабҳои таъмин нагардидани бекорон ба чойҳои корӣ омӯзиши иловагиро талаб менамояд.

Пешниҳод: Ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он зарур аст, дар ҳамкорӣ бо Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, барои баланд бардоштани дараҷаи бо чойи кор таъмин намудани шаҳрвандони корчӯй ва бекор, таъмини самаранокии гузаронидани ярмаркаҳои чойи кори холӣ, васеъ намудани фарогирии шаҳрвандон ба омӯзиши касбу ҳунарҳо ва вусъат додани ҳунарҳои мардумӣ, аз ҷумла бо роҳи усто-шогирд тадбирҳои мушаххас андешанд .

11.5. Андешидани чораҳо ҷиҳати паст кардани шиддати муҳоҷирати меҳнатӣ, ҳалли масъалаҳои диверсификатсияи муҳоҷирати меҳнатӣ (банди 73 паём, ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 13, сарҳати 2);

Дар давраи ҳисоботӣ шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта, дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар +2069 (8905 нафар), Кушонӣён +1674 (6614 нафар), Данғара +737 (3646 нафар), Муминобод +66 (124 нафар), Балхӣ +439 (10531 нафар), Восеъ +231 (4901 нафар), Дустӣ +48 (6291 нафар), Леваканд +226 (2179 нафар), Темурмалик +185 (2238 нафар) коҳиш ёфтааст.

Маълумотҳо нисбат ба нимсолаи якуми соли 2020 бе тағйир боқӣ мондааст.

12. Рушди сармояи инсонӣ (маориф) (бандҳои 38, 50-и паём)

Нишондоди пешакии рушди маориф бо нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, 12.1.(12.1) Бехтар намудани ҳолати муассисаҳои таълимӣ, таъминот бо китобҳои дарсӣ, 12.2. (12.2 12.4) Фарогирии қудакони то синни мактабӣ бо таҳсилоти то мактабӣ, 12.3. (12.3, 12.6) Баланд бардоштани сифати таълим, 12.4. (12.7) Мутоилаи китобҳои бадеи, зиёд намудани фонди китобхонаҳои соҳавӣ дар муассисаҳои таълимӣ, 12.5 (12.5,12.8, 12,9) Миёни калонсолону хонандагон ҷорӣ намудани мутолеаи китобҳои бадеӣ, баргузор намудани озмуни “Фуруғи субҳи доноӣ” ва

олимпиадаҳои вилоятӣ, шаҳри ва ноҳиявӣ ва хавасмандгардонии голибони озмунҳои мазкур, арзёби гардиданд.

12.1.(12.1) Беҳтар намудани ҳолати муассисаҳои таълимӣ, таъминот бо китобҳои дарсӣ

12.1. Бунёди мактабҳои нав, сохтмони синфхонаҳои иловагӣ, рафти таъсиси муассисаҳои томактабӣ ва барқарорсозии муассисаҳои таълимии садамавӣ ва инфрасохтори муассисаҳои таълимӣ хусусан дар деҳоти дурдаст (банди 54 паём), (Амри ПҚТ аз 06.03.2019с. №АП-1176 Нақша-чорабинихо бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ” банди 25);

Бояд қайд намуд, ки бахшида ба чашни 30 - солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят 603 иншоот аз ҷумла, 151 муассисаи томактабӣ, 439 муассисаи таҳсилоти умумӣ, 13 бинои иловагӣ дар назди муассисаҳои таълимӣ ба нақша гирифта шудааст, ки барои баланд бардоштани рушди соҳаи маориф мусоидат менамояд.

Ҳамзамон, таҳлил вазъи муассисаҳои таълимӣ нишон медиҳад, ки дар шаҳр ва ноҳияҳои Ш.Шоҳин 10 адад, Восеъ 6 адад, Фархор 5 адад, Хуросон 5 адад, Муъминобод 5 адад, Н. Хусрав 4 адад, Ф. Ҷомӣ 3 адад, Дустӣ 3 адад, Вахш 2 адад ва Ховалинг 1 адад муассисаҳои таълимӣ дар ҳолати садамавӣ қарор доранд, ки ҳамчун омилҳои боздорандаи рушди соҳаи маориф қарда шаванд.

Бояд қайд намуд, ки масъалаи дигаре, ки ҷолиби диққат аст ин норасоии китобҳои дарсӣ мебошад ва тибқи маълумотҳои таҳлилгардида дар муассисаҳои таълимии ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят китобҳои дарсӣ намерасанд. Аз ҷумла дар шаҳр ва ноҳияҳои Фархор 45300, адад, Ёвон 31313 адад, Кубодиён 13400 адад, Дустӣ 12684 адад, Шаҳритуз 13500 адад, Норақ 11370 адад, Леваканд 4350 адад, Темурмалик 3000 адад, Н. Хусрав 1500 адад, Данғара 1160 адад ва Ховалинг 821 адад норасоии китобҳои дарсӣ ба назар расида, омилҳои таъсиррасонанда ба сатҳи сифати дониши хонандагон ба ҳисоб меравад, ки аз ҷониби мақомоти дахлдор чораҳои заруриро тақозо менамояд.

12.2. Восеъ намудани фоидаи фарогирии кӯдакон дар муассисаҳои томактабӣ, ба роҳ мондани таҳсилоти ғайрианъанавӣ ва алтернативии омода намудани кӯдакон (Амри ПҚТ аз 06.03.2019с. №АП-1176 Нақша-чорабинихо бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ” банди 23);

Айни замон, дар шаҳру ноҳияҳои вилоят 153 адад муассисаҳои томактабӣ бо фарогирии 16652 нафар кӯдакон ва 802 Маркази рушди кӯдак бо фарогирии 20070 нафар кӯдакон фаъолият менамоянд.

Дар маҷмӯъ фарогирии кӯдакон дар муассисаҳои томактабӣ ва марказҳои рушди кӯдак дар вилоят 37 ҳазору 173 нафарро ташкил медиҳад. Мавриди зикр аст, ки фарогирии кӯдакон ба муассисаҳои томактабӣ ва марказҳои рушди кӯдак 9,4%-ро ташкил медиҳад.

Шумораи Маркази рушди кӯдак дар шаҳр ва ноҳияҳои Вахш 16 Марказ бо фарогирии 277 нафар, Восеъ 5 Марказ бо фарогирии 881 нафар, Хуросон 10 - 210 нафар, Ҷалололдини Балхӣ 1 – 20 нафар,

Темурмалик 1 – 30 нафар, Ховалинг 2 – 30 нафар, Шахритус 8 – 98 нафар, Ш. Шоҳин 2 – 24 нафар, Кӯшониён 5 – 111 нафар ва Балчувон 2 - 33 нафар таъсис дода шуда фаъолиятро ба роҳ мондаанд.

Барои расидан ба натиҷаи пешбиниамудаи СМР барои давраи то соли 2030 оид ба фарогирии кӯдакон ба таҳсилоти тобақабӣ то 30% дар шахру ноҳияҳои Кубодиён, Дӯстӣ, Н.Хусрав, Муъминобод, Кӯшониён, Ховалинг, Темурмалик, Норақ ва Кӯлоб андешидани чораҳои иловагӣ ба миён омадааст.

12.3. Корҳои анҷомдода барои баланд бардоштани сифати таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот (кабинетҳои фанӣ) ва бартараф намудани норасоии кадрҳои омӯзгорӣ, гузаронидани такмили ихтисоси омӯзгорон, ҳавасмандгардонии омӯзгорони ҷавон (банди 57 паём);

Бо мақсади иҷрои қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 ноябри соли 2017, №544 “Дар бораи Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ бо кабинетҳои фанӣ ва озмоишгоҳҳои мучахҳазии таълимӣ барои солҳои 2018-2020” дар ҳудуди шахру ноҳияҳои вилоят ба ҳолати 1 октябри соли 2020, 163 адад кабинетҳои фанӣ мучахҳаз гардонида шудааст, ки ин 22% нақшаи барномаро ташкил додааст.

Аз ҷумла дар шахру ноҳияҳои Бохтар аз 26 адади нақша 18 адад иҷро (69,2%), Норақ аз 26 адади нақша 13 иҷро (50%), Данғара аз 33 адад 11 иҷро (33,3%), Ҳамадонӣ аз 32 адад 10 иҷро (31,2%), Ш.Шоҳин аз 30 адад 9 иҷро (30%), Вахш аз 30 адад 9 иҷро (30%), Ҷ. Балхӣ аз 30 адад 9 иҷро (28,1%), Темурмалик аз 26 адад 6 иҷро (23%), Панҷ аз 27 адад 6 иҷро (22,2%), Восеъ аз 29 адад 6 иҷро (20,6%), Ёвон аз 34 адад 7 иҷро (20,5%), Кӯлоб аз 31 адад 6 иҷро (19,3%), Кубодиён аз 32 адад 6 иҷро (18,7%), Хуросон аз 27 адад 5 иҷро (18,5%), Ҷайхун аз 26 адад 4 иҷро (15,3%), Н. Хусрав аз 28 адад 4 иҷро (14,2%), Леваканд аз 29 адад 3 иҷро (10,3%), Дӯстӣ аз 29 адад 3 иҷро (10,3%), Ҷомӣ аз 31 адад 3 иҷро (9,6%), Ховалинг аз 31 адад 3 иҷро (9,6%), Шахритус аз 31 адад 3 иҷро (9,6%), Кӯшониён 31 адад 3 иҷро (9,6%), Муъминобод аз 30 адад 3 иҷро (9%) ва Фархор аз 34 адад 3 иҷро (8,8%).

Дар ин раванд, норасоии кадрҳои омӯзгорӣ дар шахру ноҳияҳои вилоят ба назад мерасанд.

Аз он ҷумла дар шахру ноҳияҳои А. Ҷомӣ 106 нафар, Шахритус 50 нафар, Леваканд 26 нафар, Дӯстӣ 14 нафар, Фархор 10 нафар, Данғара 7 нафар, Ёвон 7 нафар, Ховалинг 5 нафар, Ҷ. Балхӣ 5 нафар ва Кубодиён 4 нафарро ташкил дода, ба сатҳи сифати таълим таъсири манфӣ мерасонад.

Бо мақсади баланд бардоштани сифати таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот ва бартараф намудани норасоии кадрҳои омӯзгорӣ, гузаронидани такмили ихтисоси омӯзгорон, ҳавасмандгардонии омӯзгорони ҷавон ва баланд бардоштани сифати таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот аз тарафи филиали Донишкадаи ҷумҳуриявӣ такмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар шаҳри Бохтар 140 курс бо фарогирии 3616 нафар шунаванда, 44 семинар бо теъдоди 1128 нафар, шаҳри Кӯлоб 99 курс бо

фарогирии 2351 нафар шунаванда ва 12 семинари мақсаднок бо фарогирии 300 нафар омузгорони мактабҳои шаҳру ноҳияҳои вилоят гузаронида шудааст.

Дар умум, аз тарафи филиалҳои донишкадаҳои вилоят 239 курс бо фарогирии 5967 нафар шунаванда, 56 семинар бо фарогирии 1428 нафар шунавандагон гузаронида шудааст.

Дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 майи соли 2006, №197 «Дар бораи муқаррар намудани имтиёзҳо барои омӯзгорони ҷавон» дар нӯх моҳи соли 2020, 10 нафар омӯзгорони ҷавон соҳиби замини наздихавлигӣ, 2 нафар соҳиби замини полезӣ ва 115 нафар соҳиби қарзи имтиёзнок гардидаанд, ки дар маҷмуъ 127 нафар соҳиби имтиёз гардиданд. Масалан дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 5 нафар, Леваконт 12 нафар, Восеъ 11 нафар, Данғара 5, Ш.Шоҳин 19, Ховалинг 10, Муъминобод 17, Вахш, Ҷ.Балхӣ 1, Панҷ 8, Дустӣ 4, Қубодиён 4, А.Ҷомӣ 4 ва Н.Хусрав 13 нафар омӯзгорони ҷавон ба замини наздихавлигӣ ва қарзҳои имтиёзнок таъмин карда шудаанд.

Дар шаҳру ноҳияҳои Норақ, Бохтар, Ёвон, Хуросон, Шаҳритуз, Ҷайхун, Темурмалик, Фархор ва Ҳамадонӣ омӯзгорони ҷавон аз имтиёз бархӯрдор нагаштаанд.

12.4. Андешидани чораҳо барои бунёди як муассисаҳои томактабӣ дар як деҳа ва маҳалҳои аҳолинишине, ки аз 100 хоҷагӣ зиёд доранд (банди 85 паём), (бо иловаи маълумоти шумораи маҳалҳои аҳолинишин, ки зиёда аз 100 хоҷагӣ доранд ва мавҷудияти муассисаҳои томактабӣ дар онҳо);

Гарчанде шумораи марказҳои рушди кудак ба 802 адад ва фарогирии кӯдакон дар муассисаҳои томактабӣ ва марказҳои рушди кӯдак дар вилоят 37 ҳазору 173 нафарро ташкил диҳад ҳам мушкилот барои бунёди як муассисаҳои томактабӣ дар як деҳа ва маҳалҳои аҳолинишине, ки аз 100 хоҷагӣ зиёд доранд баръало ҳис карда мешавад.

Дар нӯх моҳи соли 2020 дар шаҳри Бохтар аз 3 муассисаи таҳсилоти томактабӣ, 1 муассисаи миёнаи умумии хусусӣ, дар шаҳри Кӯлоб 3 муассисаи таҳсилоти томактабӣ, дар шаҳри Леваконт 1 муассисаи таҳсилоти томактабӣ, дар ноҳияи Кӯшонӣён 1 муассисаи таҳсилоти томактабӣ, дар ноҳияи Қубодиён 1 муассисаи миёнаи умумии хусусӣ, 1 муассисаи таҳсилоти томактабӣ, дар ноҳияи Муъминобод 1 муассисаи таҳсилоти томактабӣ ва дар ноҳияи Ёвон 1 муассисаи миёнаи умумии хусусӣ фаъолият доранд.

Дар вилоят 10 муассисаи таълимии хусусии томактабӣ дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 3-то (солҳои 2010, 2016, 2019), Кӯшонӣён 1-то (соли 2012), Бохтар 3-то (соли 2011, 2017, 2019), Леваконт (1-то соли 2016), Муъминобод (1-то соли 2019) ва Қубодиён (1-то соли 2019) фаъолият менамоянд.

Мутаассифона, дар шаҳру ноҳияҳои дигари вилоят ҷиҳати иҷрои Барномаи рушд ба ҳолати имрӯза ягон муассисаи таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумии хусусӣ сохта нашудааст.

12.5. Миёни калонсолону хонандагон чорӣ кардани мутолиаи китобҳои бадеӣ (банди 59 паём);

Дар ҳисоботҳои шахру ноҳияҳои вилоят оид ба зербанди мазкур маълумот омода карда нашудааст.

12.6 Тадбирҳои андешидашуда чихати ба таври васеъ ба роҳ мондани омӯзиши забонҳои тоҷикӣ ва русиву англисӣ (банди 56 паём);

Бо мақсади иҷрои қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 июли соли 2014, №427 «Дар бораи Барномаи давлатии тақмили таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2020», қарори раиси вилояти Хатлон аз 22.07.2014, №151 «Дар бораи тасдиқи Нақшаи - чорабиниҳо оид ба татбиқи Барномаи давлатии тақмили таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2020 дар вилояти Хатлон» ба тасвиб расонида шудааст.

Соли таҳсили 2019-2020 дар муассисаҳои таълимии шахру ноҳияҳои вилоят 5951 нафар омӯзгорони фанни забони русӣ ва англисӣ фаъолият доранд. Аз ҷумла 3433 нафар омӯзгорони фанни забони русӣ ва 2518 нафар омӯзгорони фанни забони англисӣ мебошанд.

Аз 3433 нафар омӯзгорони фанни забони русӣ 583 нафарашон бо таҳсилоти олии ноপুরра, миёнаи махсус, мебошанд, ки ин 17 ғоизро ташкил медиҳад. Аз 2518 нафар омӯзгорони фанни забони англисӣ 448 нафарашон бо таҳсилоти олии ноপুরра, миёнаи махсус мебошанд, ки ин 18 ғоизро ташкил медиҳад.

Дар нух моҳи соли 2020 дар доираи Барномаи мазкур семинари дурӯза дар мавзӯи «Проблемы совершенствования содержания обучения и методики преподавания русского языка в школах с таджикским языком обучения», ки рӯзҳои 10-11 январи соли 2020 бо иштироки намояндаи раёсати маорифи вилоят, мушовири забони русии шуъбаи маорифи шаҳри Кӯлоб ва 8 нафар омӯзгорони фанни забони русии муассисаҳои таълимии вилоят иштирок намуданд.

Ҳамзамон, дар моҳи январ 21 нафар омӯзгорони ғайриихтисоси муассисаҳои таълимии вилоят курси 500 - соата, ки барои омӯзгорони ғайриихтисоси фанни забони русӣ дар мавзӯи «Профессиональная переподготовка учителя русского языка общеобразовательных учреждений с таджикским языком обучения», ки дар заминаи Донишгоҳи славянии Россия – Тоҷикистон гузаронида шуд, иштирок намуданд. Омӯзгорон баъд аз гузаштани курси мазкур соҳиби диплом гардида, ва ба ҷойҳои корҳои худ баргашта, фаъолияти омӯзгории худро давом дода истодаанд.

12.7. Афзоиш додани ҳаҷми маблағҳои зарурӣ барои зиёд намудани фонди китобхонаҳои соҳавӣ ва муассисаҳои таълимӣ (банди 60 паём);

Вобаста ба масъалаи мазкур маълумотҳои дахлдор дар ҳисоботи пешниҳоднамудаи вилоят ва шахру ноҳияҳои он омода нагардидааст.

12.8 Баргузор намудани озмуни “Фуруғи субҳи доноӣ китоб аст”

Чихати иҷрои Амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 феввали соли 2020, №АП-1339 ба ифтихори ҷашни 30-солагии

Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2020 озмуни ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» зери назорат қарор дода шудааст. Тибқи банди 12-и Низомнома даври аввал моҳи апрел дар муассисаҳои таълимӣ ва даври дуюм моҳи июн дар маркази ноҳия ва шаҳрҳо барпо гардидааст.

Даври 1-уми озмуни «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон баргузор гардида ба даври 2 - юм 317 нафар омӯзгорон, 37 нафар мураббӣён ва 3807 нафар хонандагон роҳхат гирифтанд.

Инчунин Озмуни мазкур аз 1 то 3 октябри соли 2020 дар ду минтақа - шаҳрҳои Бохтар ва Кӯлоб баргузор гардид. Дар Озмун 637 нафар доктараб, аз ҷумла 11 нафар тарбиятгирандагони муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ, 482 нафар хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, 3 нафар хонандаи муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, 30 нафар донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ, 122 нафар калонсолон ва намояндагони касбу кори гуногун иштирок намуда, дар доираи талаботи Озмун оид ба аз ёд намудани осори манзум ва мутолиаи асарҳои мансур малака ва истеъдоди худро нишон доданд.

Аз ин рӯ, тамоми масъулини шӯбаҳои маориф ва муассисаҳои таълимӣ вазифадор карда шудаанд, ки дар ҳамкорӣ бо комиссияи ноҳиявӣ ва шаҳрӣ иҷрои талаботи амри мазкурро таъмин намуда, барои ҷалби бештари хонандагон ба хондани китобҳои бадеӣ чораҷӯӣ карда, ғолибон ва омӯзгорони онҳоро бо мукофотҳои пулӣ ва ифтихорномаву сипосномаҳо қадрдонӣ намоянд.

12.9. Дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот баргузор намудани олимпиадаҳои вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ аз ҷанҳои табиатшиносӣ, дақиқ, риёзӣ бо ҷиҳози моддӣ маънавӣ ҳавасмандгардонии ғолибони озмуни мазкур (банди 53 паём).

Соли хониши ҷорӣ даври мактабӣ ва шаҳрӣ/ноҳиявии олимпиадаҳои фаннӣ моҳҳои октябр ва ноябр баргузор гардида, дар даври минтақавӣ 5204 нафар хонандагон – ғолибони даври шаҳрию ноҳиявӣ иштирок доштанд, ки 2345 нафари онҳо ғолибони даври шаҳрӣ/ноҳиявӣ аз ҷанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ мебошанд.

Шӯбаҳои маориф ва роҳбарони муассисаҳои таълимӣ бо мақсади ҳавасманд намудани ғолибони даври шаҳрию ноҳиявӣ ғолибони олимпиадаҳо бо ифтихорномаҳо ва тухфаҳои хотиравӣ қадрдонӣ намуданд.

Даври вилоятӣ олимпиадаҳои фаннӣ аз ҷанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ моҳи феврالی соли 2020 баргузор гардид. Дар олимпиадаҳои мазкур дар маҷмӯъ 201 нафар ғолибони даври минтақавӣ иштирок намуданд.

Аз натиҷаҳои ин даври олимпиада бармеояд, ки дар аксар муассисаҳои таълимӣ вилоят сатҳи дониши хонандагон аз ҷанҳои дақиқ нисбат ба соли гузашта як дараҷа беҳтар гардидааст. Инро дар ҷаҳолияти муассисаҳои таълимӣ шаҳру ноҳияҳои Данғара, Бохтар,

Кӯшониён, Ҳамадонӣ, Восеъ, Фархор, Ҷомӣ, Ёвон баръало мушоҳида кардан мумкин аст.

Моҳи апрели соли 2020 дар Мактаби президентӣ барои хонандагони болаёқати ноҳияи Данғара даври ниҳоии (ҷумҳуриявӣ) Олимпиадаи фаннии анъанавӣ ва номии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ шуда гузашт. Дар ин Олимпиада аз муассисаҳои таълимии вилояти Хатлон ғолибони даври вилоятӣ дар ҳайати 235 нафар иштирок намуданд. Онҳо бо нишон додани дониши хуб тавонистанд дар маҷмӯъ 81 ҷойи ифтихориро соҳиб гарданд. Яъне 34%-и иштирокчиён соҳиби медал гардиданд. Аз ин миқдор 8 медали тилло, 24 медали нуқра ва 49 медали биринҷиро ташкил медиҳад.

Пешниҳод: мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он, дар ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмиру таҷдиди муассисаҳои таҳсилоти садамавӣ, бартарарф намудани норасоии омӯзгорон ва китобҳои дарсӣ, васеъ намудани фарогирии кӯдакон ба муассисаҳои томактабӣ чорачӯӣ намуда, марҳила ба марҳила камбудихои ҷойдоштаро бартарарф намоянд.

12.10. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

Новобаста аз ҳамаи корҳои ба сомон расонида, ҳоло ҳам дар соҳаи маорифи вилоят мушкилоти ҳалталаб боқӣ монда аст, аз ҷумла:

1. Бештар фарогирии кӯдакон ба зинаи муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ

2. Пурра амалӣ нашудани қарори раиси вилояти Хатлон аз 28 майи соли 2014, №107 «Дар бораи нақшаи - чорабиниҳо оид ба татбиқи Барномаи рушди муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумии хусусӣ барои солҳои 2014 - 2020»

3. Таъмини муассисаҳои таълимӣ бо кадрҳои соҳибтаҳассуси омӯзгорӣ

4. Назорати ҷиддӣ ба масъалаи ба ҷойи кор ҳозиршавии мутахассисони ҷавон

5. Назорати ҷиддӣ ба рафти иҷрои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2.08.2011, №762 «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» дар муассисаҳои таълимии вилоят

6. Баланд бардоштани сифати таҳсилот ва ташкил намудани маҳфилҳои техникони наврас.

7. Татбиқи иҷрои қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба “Барномаи давлатии амалӣ намудани технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2022” дар муассисаҳои таълимии вилоят дар ҳамбастагӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо.

8. Таъмин намудани Марказҳои дарёфт ва рушди истеъдодҳо, технологияи информатсионӣ ва коммуникатсия ва муассисаҳои

таҳсилоти иловагии шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон бо бинои алоҳида ва мустақилияти молиявӣ.

9. Татбиқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29-уми ноябри соли 2017, №544 «Дар бораи Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ бо кабинетҳои фаннӣ ва озмоишгоҳҳои мучахҳази таълимӣ барои солҳои 2018-2020».

10. Татбиқи рафти иҷрои қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 майи соли 2006, №197 «Дар бораи муқаррар намудани имтиёзҳо барои омӯзгорони ҷавон».

11. Бештар ҷалб намудани устодони муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбии кишвар оид ба тарғиби интиҳоби дурусти касб дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва андешидани тадбирҳои иловагӣ оид ба раванди бақайдгирии довталабон ба имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ дар муассисаҳои таълимии вилоят.

13. Рушди соҳаи тандурустӣ

Нишондоди пешакии рушди соҳаи тандурустӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ, 13.1. (13.1) Сатҳи хизматрасонии тиббӣ ба аҳоли, 13.2. Ҷараёни пешгирии ҳолатҳои сироятии ВНМО/ВНМБ ва сил, аз ҷумла дигар касалиҳои сироятӣ;

13.1. Бунёди беморхонаву марказҳои саломатӣ ва дигар иншооти тандурустӣ, таъмини таҷҳизоти озмоишӣ ва ташкили мучахҳазгардонӣ дар шаҳру ноҳияҳо, шаҳрак ва деҳот ва ҳалли масъалаҳои норасоии кадрҳои тиббӣ дар маҳалҳо ва деҳоти дурдаст (банди 68 паём), (Амри ПҚТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Нақша - ҷорабиниҳои бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” банди 26);

Дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят 1668 муассисаҳои тиббӣ аз ҷумла: 115 адад муассисаҳои госпиталӣ, 1514 муассисаҳои КАТС ва 312 адад дигар марказҳои тиббӣ фаъолият доранд.

Дар муассисаҳои тандурустии вилоят 35457 нафар кормандон фаъолият доранд, аз шумора 3852 нафар табибон, 372 нафар маълумоти олии ғайритиббӣ, 18841 нафар кормандони миёнаи тиббӣ, 7358 нафар кормадони хурди тиббӣ ва дигар кормандон 5034 нафарро ташкил медиҳад.

Дар вилоят норасоии кадрҳои соҳаи тибби оилавӣ, беҳисқунӣ ва наҷоти ҳаёт, рӯхшиносӣ, неанотолог, акушер гинекологҳои кӯдакона, рентгенологҳо, нарколологҳо, силшиносон ва табибони оилавӣ ба назар мерасад.

Аз ҷумла дар шаҳру ноҳияҳои Восеъ -39 (129 нафар), Бохтар -29 (127 нафар), Данғара -28 (93 нафар), Балҷувон -20 (77 нафар), Муъминобод -5 (73 нафар), Ховалинг -4 (25 нафар) кам гардида ба хизматрасонии тиббии сифатнок ба аҳоли таъсири манфӣ расонидааст.

Ҳамзамон дар шаҳру ноҳияҳои Ёвон +7 (25 нафар), Кубодиён +3 (4 нафар), Темурмалик +2 (15 нафар), Фархор +2 (6 нафар) нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта зиёд гардидааст, ки андешидани чораҳои иловагиро тақозо менамояд.

13.2. Чараҳои пешгирии ҳолатҳои сироятии ВНМО/ВНМБ ва сил, аз ҷумла дигар касалиҳои сироятӣ (дар асоси ҚҚҶТ «Дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ» моддаи 10);

Ҳолатҳои бақайдгирии бемории сил дар давраи ҳисоботӣ нисбат ба аввали соли ҷорӣ дар шаҳру ноҳияҳои Хуросон +120 (147 нафар), Восеъ +49 (42 нафар), Панҷ +39 (8 нафар), Кубодиён +18 (14 нафар), Ҷомӣ +17 (76 нафар), Кушониён + 16 (459 нафар), Ш. Шохин +16 (21 нафар), Бохтар +5 (37 нафар) афзоиш ёфта, ин нишондиҳанда дар шаҳр ва ноҳияҳои Ховалинг, +0 (35 нафар) ва Ҷайхун +0 (53 нафар) бетағйир боқӣ мондааст.

ВНМО

Тибқи таҳлили маълумотҳо гирифтори бемории ВНМО дар давраи ҳисоботӣ нисбат ба аввали соли ҷорӣ дар шаҳр ва ноҳияҳои Ҳамадонӣ +15 (112 нафар), Кушониён +7 (142 нафар), Ховалинг +5 (23 нафар), Ш.Шохин +4 (18 нафар), Хуросон +3 (7 нафар), Ҷайхун +1 (90 нафар) бемории ВНМО ба қайд гирифта шудаанд, ки зарурати пурзӯр намудани корҳо дар пешгирӣ намудани касалиҳои сироятии гирифтори бемории ВНМО ба миён омадааст.

Ин нишондиҳанда нисбат ба аввали соли ҷорӣ дар шаҳру ноҳияҳои Панҷ -94 (7 нафар), Муъминобод -59 (6 нафар), Кулоб -42 (43 нафар), Леваканд - 17 (35 нафар), Вахш -7 (14 нафар), Ҷ. Балхӣ -6 (19 нафар), Фархор -7 (13 нафар) кам гардидааст, ки самаранокии фаъолияти мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таъмин карда шудааст.

Дар шаҳр ва ноҳияҳои ҳудуди вилоят дар маҷмуъ 26 марказҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди БПНМ (Маркази мубориза бар зидди бемории ВНМО дар вилояти Хатлон) фаъолият доранд, ки самаранокии фаъолияти онҳо барои пешгирии ин беморӣ мусоидат намуда истодааст.

13.3. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

1. Таъминот бо табибон дар сатҳи вилоят ба 10 ҳазор аҳоли 11,5 буда, ин нишондод дар ноҳияҳои Кушониён 5,1; н. Кӯлоб 5,2; Вахш 6,3; Н.Хусрав 6,3; Темурмалик 7,1; Восеъ 7,7; Ховалинг 7,9; А.Ҷомӣ 8,6; Ҷ.Балхӣ 9,9; Хуросон 9,6; Муъминобод 7,4; Ҷайхун 10,0; Ёвон 10,2; Шаҳритуз 10,3 ва Кубодиён 10,9 –ро ташкил медиҳад.

2. Дар вилоят 57 адад муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ (МСД 3 адад, БС 54 адад) дар дигар биноҳо (хонаҳои шахсӣ, вагон, мактаб, бошишгоҳҳои саҳроӣ, хирманҷой, масҷид) ҷойгир мебошанд, ки ба сатҳу сифати хизматрасонии тиббию санитарӣ ба аҳоли таъсири манфӣ мерасонад, аз инҳо дар ноҳияҳои Муъминобод 10 адад, Ҳамадонӣ 8 адад, Балҷувон 6 адад, Кубодиён 6 адад, Панҷ 5 адад, Кушониён 5 адад, Кӯлоб 4 адад, Ҷ.Балхӣ 3 адад, Ховалинг 2 адад,

Темурмалик 2 адад (БС Лолазор ва Якасадда дар хонаҳои шахсӣ фаъолият доранд), Дӯстӣ 2 адад, Восеъ 3 адад ва Данғара 1 адад;

3. Маблағгузори соҳа асосан (77,8 фоиз) ба пардохти музди маош равона карда шудааст, барои хариди маводҳои хӯроқа, доруворӣ, таҷҳизот ва барои таъмиру сохтмон маблағи ночиз чудо шавад ҳам, маблағгузорӣ дар сатҳи паст қарор дорад;

4. Норасоии автомашинаҳои ёрии таъчилӣ, дар вилоят 177 адад автомашинаҳои ёрии таъчилӣ намерасад.

Соҳаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли

13.4. Қорҳои анҷомдода ҷиҳати расонидани кӯмак, ҳалли масъалаҳои иҷтимоии гуруҳҳои осебпазирӣ аҳоли, дар навбати аввал ятимону маъҷубон шахсони бесарубонмондаву эҳтиҷманд ва нафақахурону собиқадорон (банди 74 паём);

Таҳлили маълумотҳо собит намуданд, ки шумораи оилаҳои камбизоат дар вилоят 79883 ададро ташкил намудааст.

Зиёдшавии шумораи оилаҳои камбизоат нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳр ва ноҳияҳои Ховалинг +554 (1014 нафар), Дӯстӣ +390 (3408 нафар), Кӯлоб +1141 (4185 нафар), Данғара +271 (3351 нафар), Шаҳритуз +230 (2189 нафар), Кушонӣён +214 (1038 нафар), Қубодиён +112 (3804 нафар), Ш. Шохин +93 (984 нафар) ва А. Ҷомӣ +7 (3814 нафар) ба назар расида, барои паст намудани нишондиҳанда тадбирҳои иловагиро тақозо менамояд.

Дар ин раванд, кам гардидани шумораи оилаҳои камбизоат дар шаҳр ва ноҳияҳои Ҷайхун -409 (3355 нафар), Норак -232 (1739 нафар), Н. Хусрав -199 (285 нафар), Леваканд -102 (959 нафар), Ҷ. Балхӣ -64 (3703 нафар) ва Восеъ -48 (2058 нафар) ба назар расида, самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро дар таъмини рушди иҷтимоӣ иқтисодӣ нишон медиҳад.

13.5. Иҷроии барномаҳои қабулшуда дар самти ҳифзи иҷтимоии аҳоли, аз ҷумла расонидани хизматрасонии тиббӣ дар хона;

Дар самти ҳифзи иҷтимоӣ аҳоли қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 июни соли 2018, №328 «Дар бораи Барномаи давлатии расонидани кӯмакҳои унвонии иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2020» ва қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 августи соли 2016, №368 «Дар бораи Нақшаи чорабиниҳо оид ба татбиқи Консепсияи рушди низоми хизматрасонии иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2020» ба тасвиб расидааст, ки самти соҳаи ҳифзи иҷтимоии аҳолиро ба танзим мебарорад. Айни ҳол қарорҳои мазкур таҳти назорати доимии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳру ноҳияҳо қарор дошта, маълумоти дахлдор аз ҷониби шаҳру ноҳияҳо дар ҳисоботашон омода нашудааст.

Пешниҳод: мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли тибқи банди 19 нусха аз Протоколи маҷлиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.11.2018 с., №12 барои дастгирии моддию молиявии гуруҳҳои осебпазир, кам намудани шумораи оилаи

камбизоат, фароҳам овардани муҳити дастрас барои маъҷубон, амалигардонии барномаҳои соҳавии қабулшуда дар самти ҳифзи иҷтимоии аҳоли ҳамкорихоро тақвият бахшанд

14. Маълумот оид ба вазъи соҳаи фарҳанг:

14.1. Бунёд, азнавсозӣ, таҷдиди инфрасохтор, таҳкими пояҳои модии техникии муассисаҳои соҳаи фарҳанг (китобхонаҳо, шумораи китобҳо), инчунин мактабҳои мусиқии бачагона ва таъмини онҳо бо таҷхизотҳо (банди 65 паём, Амри ПҚТ аз 06.03.2019с. №АП-1176 Нақша-чорабиниҳо бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” банди 48);

Дар нимсолаи аввали соли 2020 бо мақсади сазовор пешвоз гирифтани чашни 30- солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва эълон гардидани “Солҳои 2019-2021 соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” дар ҳудуди шаҳру ноҳияҳои вилоят дар соҳаи фарҳанг аз ҷониби бахши давлатӣ ва соҳибкорон корҳои созандагиро бунёдкориро ба роҳ шудааст.

Ҳонаи фарҳанги ҷамоати шаҳраки Дӯстии ноҳияи Чайхун аз ҳисоби кормандони бахши фарҳанг ба маблағи 4000 сомонӣ ва аз ҳисоби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳия ба маблағи 21000 сомонӣ ва китобхонаи марказии ноҳия ба маблағи 21000 сомонӣ аз таъмир бароварда шуданд. Ҳонаи фарҳангии ҷамоати деҳоти “Яккадин”-и деҳаи Кирови ноҳияи Чайхун аз ҳисоби кормандони ҳонаи фарҳанги ҷамоати деҳоти Яккадин ба маблағи 2000 сомонӣ таъмир гардида, китобхонаи филиали №22-и ҷамоати шаҳраки “Дӯстӣ” аз ҳисоби директори ҳонаи фарҳанги ҷамоати шаҳраки “Дӯстӣ” Нарзуллоев Назархудо, ба маблағи 18000 сомонӣ, китобхонаи филиали №14-и ҷ/д “Истиқлол”-и деҳоти Махтумқули аз ҳисоби мудирони ҳамин китобхона Ҳасанова Ойшавӣ ба маблағи 10000 сомонӣ, ки китобхонаҳои мазкур дар хонаҳои шахсии мудирони дар боло зикргардида фаъолият менамуданд, аз нав сохта шуда, бо бинои алоҳида таъмин гардиданд. Китобхонаи филиали №12-и ҷ/д “Яккадин” деҳаи Киров аз ҳисоби мудирони ҳамин китобхона Донаев Ойбек ба маблағи 1500 сомонӣ таъмир карда шуд. Дар ноҳияи А.Ҷомӣ дар нӯҳ моҳи соли равон 6 адад китобхонаҳои деҳотӣ аз ҷониби мудирони китобхонаҳо бо маблағи 7200 сомонӣ таъмири ҷорӣ карда шуданд.

Тавре маълум аст, дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 майи соли 2012 №261 соҳтмони Қасри фарҳанг дар маркази ноҳияи Ш.Шоҳин оғоз гардида, соли 2014 ба маблағи 200 000 сомонӣ аз тарафи Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон корҳо ба анҷом расида, аз моҳи июли соли 2017 корҳои соҳтмонӣ дар ин иншооти мазкур аз тарафи Дирексияи соҳтмони иншооти ҳукумати Дастгоҳи Иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оғоз гардид. Тибқи лоиҳа маблағи умумии ин иншоот 8 миллион сомониро ташкил дода, дар таърихи 24 сентябри соли равон аз тарафи Пешвои миллат ба аҳли фарҳанг бинои қасри фарҳанг бо тантана супорида шуд. Бояд қайд намуд, ки бинои мазкур дорои 384 ҷои нишаст, 10 устоки қорӣ бо мизу қурсӣ, асбобҳои тақвияти овоз таъмин мебошад. Ҳамзамон бояд қайд

намуд, ки аз тарафи Пешвои миллат ба аҳли фарҳанги ноҳия 15 адад асбобҳои соҳаи миллӣ тақдим карда шуд.

Боғи фарҳангӣ-фароғатии ноҳияи Шаҳритус бо қарори раиси ноҳия 23.04.2013 №217 таъсис ёфта масоҳаташ 3,7 га ро дар бар мегирад. Дар доираи нақшаи чорабиниҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия бахшида ба 30-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сафари кории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон боғи фарҳангӣ-фароғатии бо номи “Тус” ба маблағи 2 млн. сомонӣ бо дастгирии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия ва соҳибкорон пурра азнавсозӣ гардида, ба истифода дода шуд.

Санаи 24 сентябри соли 2020 зимни сафари кории Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ба ноҳияи Восеъ бунёди Қасри фарҳанг бо тарҳи нави замонавӣ ба маблағи 8,5 млн. сомонӣ сохта ба истифода дода шуд. Давоми нух моҳ 4 бинои китобхона аз ҷониби масъулони ҷамоатҳо таъмир карда шуданд. Ин иқдом бо ҷалби соҳибкорон низ идома ёфта истодааст. То ин дам 1 млн. 850 ҳазор сомонӣ пардохт ва аз худ карда шудааст.

Санаи 22 сентябри соли 2020 зимни сафари кории Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба шаҳри Леваканд, бо дастгирии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Леваканд ба маблағи 850 000 сомонӣ дар ҳудуди боғи фарҳангӣ-фароғатӣ Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо баландии 41 метр мавриди истифода дода шуд. Барои равшаннокии гирду атрофи Парчам Таршери 1/5 12 дона, ½ 8 дона, гирду атрофи Парчам 550 метри квадрати сафолакпуш шуданд. Барои обёри қардани гулу дарахтон 200 метр кубури ғунҷоишаш 20, 100 метр кубури ғунҷоишаш 40/50 васл карда шуда, инчунин бо 20 адад курсиҳои нишаст таъмин карда шуданд. Сохтмони Амфитеатр бо 61 ҷойи нишаст, ба маблағи 40 000 сомонӣ бо дастгирии маблағҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ба истифода дода шуд.

Дар ҷараёни сафари кории Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Мӯъминобод санаи 10.09.2019 ба бунди боғи фарҳангӣ-фароғатӣ дар ҷамоати деҳоти Деҳибаланд деҳаи Шаҳринав бо ҷойгиркунии Амфитеатр барои 500 ҷойи нишаст санги асос гузошанд. Санаи 25 сентябри соли 2020 сохтмони боғи фарҳангӣ-фароғатӣ ба маблағи 4,5 миллион сомонӣ, бо маблағҳои Дирексияи сохтмони назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷалби соҳибкорон ба истифода дода шуд. Дар нимсолаи аввали соли 2020 дар ноҳияи Мӯъминобод 4-адад китобхона ба маблағи 251651 сомонӣ сохта шуда ба истифода дода шуданд. Бахшида ба ҷашни “Наврӯзи Байналмиллалӣ” ду адад китобхонаҳои деҳотии ноҳияи Вахш, китобхонаи филиали №1,16 ба маблағи 3075 сомонӣ аз ҳисоби мудирони китобхонаҳо таъмири ҷорӣ карда шуданд.

Ҷамзамон, клуби Ҷамоати деҳоти Машъал, ки дар ҳолати ногувор қарор дошт аз ҷониби мудирони клуби мазкур Қараалиев Ҳусейн ба маблағи 60000 сомонӣ ба нақша гирифта шуда, қорҳои сохтмонӣ рафта истодааст. Қайд намудан ба маврид аст, ки зимни ташрифи Пешвои

муаззами миллат дар таърихи 23 сентябри соли равон ба ноҳияи Вахш якқатор иншоотҳои ҷашнӣ ба истифода супорида шуд, ки дар қатори онҳо ду муассисаи фарҳангӣ, аз ҷумла, дар ҷамоати деҳоти 20-солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон толори маҷлисгоҳи марказӣ, масоҳати умумии зери сохтмон 1150 метри мураббаъ, ки арзиши аслии фондҳои асоси 3000000 сомонӣ: аз он ҷумла қорҳои сохтмонию васлкунӣ 2987000 сомонӣ ва бо 1500 ҷои нишаст аз тарафи соҳибкори ватанӣ Юсупов Раҷабалӣ сохта ба истифода супорида шуд.

Инчунин, дар маркази ноҳияи кӯчаи И.Сомонӣ ҷамоати шаҳраки Вахш майдони Парчами давлатӣ бо гулгаштҳояш ба истифода дода шуд, ки нигоҳубини иншооти мазкур ба зиммаи боғи фарҳангӣ-фароғатии ноҳия гузошта шудааст. Кайд намудан ба маврид аст, ки майдони мазкур аз тарафи шаҳрванди ноҳияи Вахш Ашуров Ҳусейн ба маблағи 600000 сомонӣ сохта ба истифодаи аҳоли супорида шудааст.

Дар ҳудуди Ҷамоати деҳоти Ҷиликули ноҳияи Дӯстӣ сохтмони китобхона-филиали №4 дар ҳаҷми 117 метри мураббаъ қитъаи замин ҷудо гардида, аз ҳисоби мудирӣ китобхонаи мазкур ва аҳли оилаи Кабировҳо иборат аз 2 ошона, дар ошонаи якум сеҳи дузандагӣ ва дар ошонаи дуюм китобхона ба маблағи 155000 сомонӣ барқарор карда шуда дар арафаи ҷашни Наврӯзи Аҷам ба фаъолият шурӯъ намуд.

Дар боғи фарҳангӣ-фароғатии ноҳияи Дӯстӣ аз тарафи соҳибкори ватанӣ Мирзоалиев Изатулло Ҳусейнович дар масоҳати 24 мкв сохтмони бинои як ошонаи Ҷойхона-ошхонаи миллӣ оғоз гардидааст, ки то имрӯз ба маблағи 55000 сомонӣ сарфа гардидааст. Китобхонаи марказии ноҳияи Панҷ, ки дар ҳолати садамавӣ қарор дошт аз ҷониби соҳибкорони маҳаллӣ ба маблағи 170 000 сомонӣ ба нақша гирифта шуда, айни замон қорҳои сохтмонӣ рафта истодааст.

Сохтмони Кохи фарҳанг ва иттилооти шаҳри Бохтар аз ҳисоби маблағҳои бахши сохтмони асосии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳр ба маблағи 17 млн. сомон ба итмом расида, рӯзи 28 майи соли ҷорӣ бо иштироки бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат ифтитоҳ гардид. Майдони Парчами Миллӣ ба маблағи 750 сомонӣ ва осорхонаи “Бибихонум”-и шаҳри Бохтар ба маблағи 3000 сомонӣ аз таъмири ҷорӣ бароварда шуданд. Ҷамчунин бо дастгирии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳри Бохтар бо маблағи 220 000 сомонӣ барои чароғонкунонии Теппаи Қурғон ҷудо карда шуд. Сохтмони бинои замонавии 4-ошона дар ноҳияи Ҷ.Балхӣ дар таҳхонаи бино матбаа ва рӯзномаи ноҳия, дар ошонаи якум ва дуюм осорхонаи таърихӣ кишваршиносӣ, ошонаи сеюм ва чорум китобхонаи марказонидашуда, то ба имрӯз ба маблағи 3702080 сомонӣ аз ҷониби маблағҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи пешбинӣ гардида дар арафаи анҷомёбист.

Азнавсозии Қасри Ҷ. Балхӣи ноҳияи Ҷ.Балхӣ ба маблағи 270017 сомонӣ то ба имрӯз аз ҷониби маблағҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия қорҳои сохтмонӣ аз худ карда шуда, қорҳо дар ин самт идома дорад.

Дар ноҳияи Фарҳор сохтмони Қасри фарҳанг бо 400 ҷои нишаст ба маблағи 700 000 сомонӣ қорҳои сохтмонӣ аз худ карда шуда, мактаби

бачагонаи санъати ноҳияи Ёвон ба маблағи 1900 сомонӣ ва пештоқи Кохи фарҳанги ноҳия ба маблағи 2000 сомонӣ таъмир карда шуданд.

Дар нуҳ моҳи соли равон азнавсозии бинои наву замонавии китобхонаи деҳаи Иттифоқи ч/д Бобоюнуси ноҳияи Темурмалик аз ҷониби мудири китобхона Урозов Равшан бо маблағи 80000 сомонӣ, дар арафаи ҷашни 29-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди истифода қарор дода шуд. Дар деҳаи Хуррамзамини ҷамоати деҳоти Исмаи Шарифови ноҳияи Данғара бинои муассисаи клубие, ки аз як ошона иборат буд, аз тарафи соҳибкори ватанӣ Табаралиев Сухроб қисман ба бинои наву замонавии ду ошона табдил дода шуда, то ба имрӯз ба маблағи 800000 сомонӣ корҳои сохтмони ба анҷом расонида шуда, дар оянда сафолақпӯш кардани роҳравҳо ва сохтмони Парчаму Гулгашт низ дар назар дошта шудааст.

Дар ноҳияи Муъминобод ду адад ёдгории таърихии дар сатҳи ҷумҳури буда, Амир Қалъа ва Ҳазрати Шоҳи Хомӯш ба маблағи 50 000 сомонӣ айнаи ҳол корҳои барқароркунӣ ва азнавсозӣ рафта истодааст. Инчунин аз тарафи соҳибкори маҳаллӣ оромгоҳи Мирсаид Ҷалолидини Гулдаста ба маблағи 8000 сомонӣ ва мақбараи устод Соҳиб Табаров ба маблағи 13000 сомонӣ корҳои ободонӣ ба сомон расонида шудааст. Азнавсозии Қалъаи Мири Балҷувон ба маблағи 6 181 220 сомонӣ ва сохтмони осорхонаи 3 ошонаи замонавӣ ба маблағи 7 599 370 сомонӣ ба нақша гирифта шуда, аз ҷониби соҳибкорони маҳаллӣ сохтмон рафта истодааст.

Мушкилотҳои мавҷуда,

Дар муассисаҳои фарҳангии вилояти Хатлон камбудӣ ва норасоии асбобҳои мусиқии халқӣ ва барқӣ, воситаҳои тақвияти овоз, нақлиёти сафарӣ, мизу курсӣ, таҷҳизотҳои техникӣ аз ҷумла: факс, компютеру принтерҳо, сару либоси сахнавӣ, маблағҳои лозимӣ, ҷиҳати таъмиру тармими муассисаҳо ва нарасидани мутахассисони соҳибкасб ҷой доранд.

15. Маълумот оид ба таъмини аҳоли бо оби тоза, беҳдошт ва дастрасӣ ба хизматрасониҳои коммуналӣ:

15.1. Нишондиҳандаҳои таъмини аҳоли бо оби тоза (ҳиссаи дастрасии аҳоли ба оби ошомиданӣ дар сатҳи ҷамоатҳо ва маҳаллаҳои аҳолинишин дар муқоиса ба нишондиҳандаҳои ҳамин давраи соли гузашта ва бо фоиз нисбат ба шумораи умумии аҳоли, рафти пардохти ҳаққи истифодаи оби ошомиданӣ ва бақияи қарзи он) (Амри ПҶТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Нақша-чорабиниҳо бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ” банди 31);

Дар ҳудуди шаҳру ноҳияҳои вилоят 21 адад корхонаҳои обтаъминкунӣ ва ҳамчунин Раёсати истифодабарии оби нӯшокии деҳот бо зерсохторҳои худ аҳолиро бо оби тозаи ошомиданӣ таъмин менамоянд.

Дар давраи ҳисоботӣ нишондиҳандаи баланди дараҷаи таъминоти аҳоли бо оби тоза дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар 100%, Данғара 100%, Шаҳритуз 100%, Ёвон 89,3%, Восеъ 80,6%, Леваканд 80,0%, Норақ 74% Кулоб 68,3% ва Муъминобод 65,5%, ба назар мерасанд.

Ин нишондиҳанда дар ноҳияҳои Балҷувон 53%, Вахш 48%, Ҳамадонӣ 42,0%, А.Ҷомӣ 41%, Ховалинг 40,1 %, Темурмалик 37,7%, Фархор 36,7%, Кӯшониён 33,4%, А. Ҷ. Балхӣ 30,6% ва Ҷайхун 17,1% -ро ташкил додааст, ки барои баланд бардоштани он вусъат бахшидани корхоро оид ба таҳияи лоиҳаҳои инвестиционӣ ҷиҳати ҷалби сармоягузорию беруна ва дохила талаб менамояд.

Қарзи истифодаи оби нӯшокӣ

Дар самти “дастрасии аҳоли бо оби нӯшокӣ” дараҷаи таъминоти аҳоли бо оби нӯшокӣ дар шаҳру ноҳияҳои Ёвон 89,3%, Восеъ 80,6%, Леваканд 80,0%, Норақ 74% Кулоб 68,3%, Муъминобод 65,5%, Балҷувон 53%, Вахш 48%, Ҳамадонӣ 42,0%, А.Ҷомӣ 41%, Ховалинг 40,1 %, Темурмалик 37,7%, Фархор 36,7%, Кӯшониён 33,4%, А. Ҷ. Балхӣ 30,6% ва Ҷайхун 17,1% -ро ташкил дода, корҳо барои ҷалби сармояи беруна ва дохила, соҳибкорони маҳаллӣ дар ин самт вусъат бахшида шаванд.

Бақияи қарзи ҳаққи хизматрасонӣ аз об дар шаҳр ва ноҳияҳои Ёвон 11,1 млн. сомонӣ, Норақ 733,5 ҳаз. сомонӣ, Ҳамадонӣ 363,0 ҳаз. сомонӣ, Вахш 348,6 ҳаз. сомонӣ, Фархор 144,6 ҳаз. сомонӣ, Данғара 102,2 ҳаз. сомонӣ, Муъминобод 87,2 ҳаз. сомонӣ, Ховалинг 79,8 ҳаз. сомонӣ, Қубодиён 58,0 ҳаз. сомонӣ, Темурмалик 31,0 ҳаз. сомонӣ, А. Ҷомӣ 12,4 ҳаз. сомонӣ, Ш.Шоҳин 7,0 ҳаз. сомонию ташкил намуда, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳоро зарур аст, ки ҷиҳати кам намудани бақия қарз чораҳо андешанд.

15.2. Корҳои анҷомдодашуда, ҷиҳати баланд бардоштани дастрасии аҳоли бо оби ошомиданӣ, хусусан дар деҳоти дурдаст ва ҷалби сармояи ватанию хориҷӣ, соҳибкорони маҳаллӣ (банди 34 паём);

Ҷиҳати иҷрои барномаи мазкур, қарори раиси вилояти Хатлон аз 17 январи соли 2019, №18 ва нақша-чорабинии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ба тасвиб расида, баҳри амалисозии он ба ҳама шаҳру ноҳияҳои вилоят барои корбарӣ ва иҷро пешниҳод гардидааст.

15.3. Таъмини иҷрои Барномаи ислоҳоти соҳаи об дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2025 (банди 33 паём).

Вобаста ба иҷрои банди мазкур маълумот пешниҳод нагардидааст.

Беҳдошт ва дастрасӣ ба хизматрасониҳои коммуналӣ:

15.4. Ҷорӣ намудани низоми ҷамъоварии партовҳои саҳти маишӣ дар шаҳру ноҳия, деҳот, ҳавасмандгардонии “Шуғли сабз”, вусъатдиҳӣ ва дастгирии давлатии низоми соҳибкорони экологӣ ва бозори хизматрасониҳои экологӣ (Амри ПҶТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Нақша-чорабинии бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” банди 30);

Дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои вилоят 24 адад партовгоҳҳои марказӣ мавҷуд буда, 18 адади он пурра ба расмият дароварда шудааст.

Вобаста ба ин дар худуди шаҳру ноҳияҳои вилоят 2227 - адад партовгоҳҳои муваққатӣ ташкил карда шудааст, ки 560 - адади он бо сертификати ҳуқуқи истифодабарии замин таъмин гардидааст.

15.5. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

Мушкилотҳои ҷойдошта дар ин самт дар шаҳру ноҳияҳо ба талаботҳои санитарии экологӣ ҷавобгу набудани гирду атрофи партовгоҳҳо ва кабудизоркунӣ ва безараргардонии партовҳо (дезинфексия) дида намешавад.

Барои ҷорӣ намудани хизматрасониҳои коммуналӣ дар ҷамоатҳои шаҳраку деҳоти шаҳру ноҳияҳои вилоят, фаъолияти корхонаҳои “Ҳочагии манзилию коммуналӣ” ҷораҳои иловагӣ андешида шаванд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо ҳамкориро бо Кумитаи давлатии идораи замин ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати таъмин намудани партовгоҳҳо бо сертификати ҳуқуқи истифодаи замин ҷораандешӣ намоянд.

16. Таъмини устувори экологӣ

Нишондодҳои пешакии таъмини устувори экологӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ, 16.1. (16.1, 16.2) Пешгирии ҳолатҳои фавқулода, 16.2. (16.3) Коркарди партовҳо тибқи стандартҳои муқарраргардида, арзёби гардиданд.

16.1. Корҳои анҷомдода оид ба рафти корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ, барқарорсозии ҷангалзорҳо, шинонидани ниҳолҳои сояафкан, ороишӣ ва мевадиханда (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 38, сарҳати 1, банди 39);

Бо мақсади пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулода ва саривақт анҷом додани корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ дар шаҳру ноҳияҳои вилоят, дар дарёи Вахш деҳоти Бохтариён, деҳаи Дӯстии ноҳияи Кӯшонӣён 675 метри мукааб корҳои замини иҷро гардида, дарозии 35 метр ва дар ноҳияи Панҷ 50 метр садд барқарор карда шудааст.

Ғайр аз ин аз тарафи Маркази идораи лоиҳаи идоракунии захираҳои оби водии Фарғона дар ноҳияи Восеъ барқарорсозии садди химоявии дарёи Ёҳсу дар мавзеи Шобика ва Ларҳобӣ 18700 метри мукааб корҳои заминӣ ва бо дарозии 150 метр садд, дар мавзеи Кафтархона 40000 метри мукааб корҳои заминӣ, дарозии 750 метр садд барқарор ва 11884 адад тахтасангҳои оҳану бетонӣ васлу насб карда шуда, дар мачмӯъ 84480 метри мураббаъ корҳои заминӣ ва 2001 метр садд мутаҳкам ва барқарор гардидааст.

16.2. Корҳои анҷомдода барои пешгирии зарари офати табиӣ ба оилаҳои дар минтақаҳои хавфнок истиқоматкунанда (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 27);

Мувофиқи маълумотҳои пешниҳодгардидаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Темурмалик дар худуди Ҷамоати шаҳраки Совет корҳо дар самти бунёди саддҳо ва иншоотҳои муҳофизатӣ ба масофаи 450 метр ба маблағи 300 ҳазор сомонӣ, дар худуди ҷамоати деҳоти Танобчӣ масофаи 150 метр ба маблағи 700 ҳазор

сомонӣ ба анҷом расонида шуд. Дар маҷмӯъ ба маблағи 1 миллион сомонӣ корҳои сохилмустаҳкамкунӣ ба сомон расонида шудааст.

Дар ноҳияи Восеъ айни ҳол ба 33 оилаи (муҳоҷири экологӣ)- қарор доранд. То имрӯз 4-хона пурра сохта шудааст, 2-то нотаом, 6-то сохтмонро оғоз намуданд, ба 3-то хонаи дигар сангу шағал оварда таҳкурсии рехта шудаанд ва боқимонда то ҳол ба кор оғоз накардаанд. 20-оилаи(муҳоҷири экологӣ)-и боқимондаи муҳоҷирон дар соли 2018 тибқи рӯйхат бо маблағи қарзи имтиёзнок ва кӯмаки яквақтаина ба воситаи филиали «Амонатбонк»-и № 58 дар ноҳияи Восеъ буда пардохт карда шудаанд, корҳои сохтмониرو идома дода истодаанд.

Дар ноҳияи Ёвон бо пешниҳодҳои ҷамоатҳои шаҳраку деҳот дар ин муддат 10 хоҷагӣ аз Ҷамоати деҳоти Ситораи Сурх, 4 хоҷагӣ аз Ҷамоати деҳоти Обшорон, 2 хоҷагӣ аз Ҷамоати шаҳраки Ҳаёти Нав, 6 хоҷагӣ аз Ҷамоати деҳоти Даҳана ва 11 хоҷагӣ аз Ҷамоати деҳоти ба номи Ҳасан Ҳусейнов дар маҷмӯъ 33 хоҷагии муҳоҷирони экологӣ ба замини наздихавлигӣ таъмин гардиданд.

Дар ноҳияи Кубодиён шумораи оилаҳои дар минтақаҳои хавфнок истиқоматкунанда 5083 хоҷагиро ташкил намудааст.

Маълумотҳо нисбат ба нимсолаи аввали соли 2020 бетағйир боқӣ мондааст.

16.3. Ташкили нуқтаҳои безаргардонӣ, ҷамъоварӣ, нигоҳдорӣ, интиқол ва коркарди лампаҳои симобдор (Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҚҶТ “Дар бораи хифзи муҳити зист” моддаи 10), (ҚҶТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 28, сарҳати 2);

Дар миқёси вилоят 24 -адад партовгоҳҳои марказӣ дар шаҳру ноҳияҳо мавҷуд аст, ки то имрӯз 18 -адади он пурра ба расмият дароварда шудааст. Дар ҳудуди шаҳраку деҳотҳо 2227 -адад партовгоҳҳои муваққатӣ ташкил карда шуда, 560 -адади он бо сертификати ҳуқуқи истифодабарии замин таъмин мебошад.

Дар ин хусус тавсия дода шудааст, ки муассисаҳои махсуси партовкашон дар мувофиқа бо мақомотҳои назоратӣ барои истиқомати боҳаловатӣ аҳоли, баровадани партовҳои саҳти маиширо аз соати 6 пагоҳӣ то соати 23 ба роҳ монанд. Партовҳои хатаранок бошад танҳо дар мавриди мавҷуд будани маҷмӯъи ҳуҷҷатҳои лозима ба монанди иҷозат барои кашонидани партовҳои хатарнок, шиносномаи партовҳои хатарнок ва бо воситаи нақлиёти махсус таҷҳизонидашуда интиқол дода мешавад.

Дар шаҳру ноҳияҳои вилоят бо маблағгузориҳои худӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ 1630 адад нуқтаҳои муваққатии қабули лампаҳои симобдори аз истифода баромада дар назди ташкилоту корхонаҳо, деҳаҳои калон ва маҳаллаҳои аҳолинишин ташкил намуда, ба миқдори 272587 адад лампаҳои симобдори аз истифодабаромада ҷамъоварӣ карда шудааст.

Вобаста ба вусъат бахшидан ба корҳои ҷамъоварӣ, нигоҳдорӣ, интиқол ва коркарди лампаҳои симобдор 77,9 ҳазор сомонӣ аз ҳисоби буҷети шаҳру ноҳияҳои вилоят маблағ ҷудо гардида, ҷиҳати

ҳавасмандгардонӣ барои чамъоварии лампаҳои каммасрафи аз истифода баромада масраф карда шудааст.

То ин давра тибқи маълумотҳо аз шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб 1991 адад, Шаҳритуз 15600 адад, Қубодиён 6442 адад, А.Ҷомӣ 6293 адад, Вахш 988 адад, Балҷувон 455 адад, Панҷ 2134 адад, Ҷамадонӣ 7401 адад, Хуросон 4585 адад лампаҳо барои безараргардонӣ интиқол гардидааст.

Тибқи талаботи қарори дахлдор барои ташкили нуқтаҳои қабули лампаҳо бояд аз буҷети маҳаллии шаҳру ноҳияҳо маблағҳо ҷудо карда мешуданд, аммо дар асл ба ин мақсад танҳо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои Ҷ. Балхӣ -6000, Кӯшонӣ-1000, Дустӣ-2000, Чайхун -6400, Панҷ-6000, Қубодиён-12060, Ёвон-5000, Н.Хусрав-500, Кӯлоб-5757, Хуросон-800, Леваконт-7000, М. Ҷамадонӣ 2000, Балҷувон-2500 ва Мӯъминобод-1000 сомонӣ ҷудо гардидааст.

Маълумотҳои мазкур нисбати нимсолаи якуми соли 2020 дар ҳардида дар нуҳ моҳи соли ҷорӣ бе таъғир боқӣ мондааст.

16.4. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

Мушкилоти ҷойдоштаи соҳа сари вақт тоза накардани захбуру захкашҳо ва пардохт нагардидани маблағи ҳаққи хизматрасонии об мебошад.

17. Маълумот оид ба соҳаи кор бо ҷавонон ва варзиш

17.1. Нишондиҳандаҳои соҳаи кор бо ҷавонон, 17.2. Рафти иҷроӣ нақшаи давлати ҷавонон ба хизмати ҳарбӣ ва ҷораҳои андешидашуда, барои баланд бардоштани ҳисси ватандӯстии ҷавонон, 17.3. Дар ҳар як деҳа ва маҳалли аҳолинишин, ки зиёда аз 100 хочагӣ доранд, бунёд кардани як толор ва як майдони варзишӣ (банди 82 паём) (бо иловаи маълумоти шумораи маҳалҳои аҳолинишин, ки зиёда аз 100 хочагӣ доранд ва мавҷудияти толор/майдончаи варзишӣ дар онҳо), 17.4. Оммавигардонии варзиш, таблиғи тарзи ҳаёти солим, омодагии варзишгарони касбӣ, баргузор намудани мусобиқаҳои гуногун аз рӯи ҳамаи намуди варзиш (банди 85 паём), 17.5. Рафти бунёди иншоотҳои варзишӣ аз ҷумла бо ҷалби соҳибкорону тоҷирон (банди 85 паём, Амри ПҚТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Нақша-ҷорабиниҳои бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” банди 32), 17.6. Пешгирии содиршавии ҷиноят ва эмин нигоҳ доштани ҷавонон аз бегонапарастӣ (ҚХҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 25).

17.1. Нишондиҳандаҳои соҳаи кор бо ҷавонон

Шумораи ҷавонон дар ҳаёти кадрҳои роҳбарикунанда дар нуҳмоҳи соли 2020, 819-нафарро ташкил додааст, ки дар муқоиса ба соли сипаригардида 73-нафар зиёд мебошад.

Шумораи ҷавонон дар ҳаёти Маҷлисиҳои вакилони маҳаллии шаҳру ноҳияҳо дар соли 2020 ба 238-нафар расидааст, ки нисбати давраи соли гузашта +264 нафар зиёд мебошад.

Тибқи маълумотҳои омори шумораи вакилони маҳаллии ҷамоатҳои шаҳраку деҳоти худуди вилоят аз ҳисоби ҷавонон дар

нуҳмоҳаи соли 2020 765-нафарро ташкил дода, нисбат ба даъвати пешин ба миқдори 312 нафар ё ин ки 1,8% маротиба афзош ёфтааст.

17.2. Рафти иҷрои нақшаи даъвати ҷавонон ба хизмати ҳарбӣ ва чораҳои андешидашуда, барои баланд бардоштани ҳисси ватандӯстии ҷавонон

Рафти иҷрои нақшаи даъвати ҷавонон ба хизмати ҳарбӣ тибқи маълумотҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо нақшаи даъвати тирамоҳӣ дар сатҳи 79,7% таъмин гардидааст.

Дар ҳамбастагӣ бо сохторҳои маҳаллӣ ҷиҳати баланд бардоштани ҳисси ватандӯстии ҷавонон дар ин муддат 443 вохӯрию мулоқотҳо бо фарогирии 49037 нафар, 1 адад озмуни ҳарбӣ - варзишӣ бо фарогирии 560 ташкилу баргузор кард, ки дар ин муддат 2800 адад маводҳои иттилоотӣ тақсим карда шуд.

Дар доираи истиқбол аз ҷашни солагарди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи нақша чорабиниҳои Раёсат дар ҳамбастагӣ бо маркази таҳсилоти иловагии назди раёсати маорифи вилояти Хатлон дар назди театри мусиқӣ – мазҳкавии ба номи А. Муҳаммадҷонови шаҳри Бохтар озмуни вилоятии ҳарбӣ – варзишии “Ватанпарвар” байни хонандагони синфҳои 10-11-и муассисаҳои таълимии вилояти Хатлон гузаронида шуд.

17.3, 17.5. Дар ҳар як деҳа ва маҳалли аҳолинишин, ки зиёда аз 100 хоҷагӣ доранд, бунёд кардани як толор ва як майдони варзишӣ (банди 82 паём) (бо иловаи маълумоти шумораи маҳалҳои аҳолинишин, ки зиёда аз 100 хоҷагӣ доранд ва мавҷудияти толор/майдончаи варзишӣ дар онҳо), Рафти бунёди иншоотҳои варзишӣ аз ҷумла бо ҷалби соҳибкорону тоҷирон (банди 85 паём, Амри ПҚТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Нақша-чорабиниҳои бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ” банди 32)

Тибқи маълумоти пешниҳоднамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ дар ноҳия 5 майдончаи варзишии нав мавриди истифода қарор дода шуд.

Теъдоди умумии майдончаҳои варзишӣ дар ноҳияи Восеъ 185 адад ва толорҳои варзишӣ 25 ададро ташкил медиҳанд.

Дар ноҳияи Данғара 1 Маҷмааи варзиши, як мактаби варзишӣ, 102 майдончаҳои варзишӣ, 29 толорҳои варзишӣ, як майдони марказӣ дорои 10 ҳазор ҷои нишаст, як майдони варзишӣ дорои 2 ҳазору 500 ҷои нишаст, як майдони варзиши дорои 1000 ҷои нишаст ва 8 майдони футболи хурд фаъолият мекунад.

Дар давраи ҳисоботӣ дар ноҳияи Балҷувон майдончаҳои варзишӣ 39 адад ва толорҳои варзишӣ 3 ададро ташкил медиҳанд.

Дар ноҳия Ёвон 243 иншооти варзишӣ, аз ҷумла 1 мактаб, 1 варзишгоҳ, 37 толор, 4 ҳавзи шиноварӣ, 196 майдонча ва 8 иншооти махсуси варзишӣ мавриди истифода қарор доранд, ки ҷавонону наврасон пайваста дар онҳо машқу тамрин мекунанд.

Дар шаҳри Кӯлоб 181 майдончаҳои варзишӣ, 72 толорҳои варзишӣ ва 4 ҳавзи шиноварӣ мавҷуд мебошад.

Теъдоди умумии толорҳои варзишӣ дар ноҳияи Леваканд 7 адад, варзишгоҳ 1 адад, майдончаҳои варзиши хурд 36 адад, майдонҳои варзишии калон 3 адад, мактаби варзишӣ 1 адад мебошад. Дар соли чорӣ дар шаҳр сохтмони се майдончаи варзишӣ идома дорад. Муассисаи мактаби варзишии кӯдакону наврасони шаҳр фаъолияти худро аз рӯи 10 намуди варзиш ба роҳ мондааст, ки дар ин маҳфилҳо зиёда аз 344 кӯдаку наврасони шаҳр ба тамрини гуногуни варзишӣ фаро ва ҷалб карда шуданд.

Дар нух моҳи соли чорӣ дар ноҳияи Кушониён 52 адад майдончаҳои варзишӣ ва 8 адад толорҳои варзишӣ мавриди истифода қарор дорад.

Дар ноҳияи Муъминобод 102 иншооти варзишӣ, аз ҷумла 82 майдончаҳои хурду бузурги варзишӣ, 13 толори варзишӣ, 1 варзишгоҳ бо теъдоди 7040 ҷойи нишаст ва 2 ҳавзи шиноварӣ барои машғулиятҳои варзишӣ мутобиқ гардонидани шудаанд.

Вобаста ба маълумотҳои пешниҳоднамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Панҷ шумораи майдонҳои варзиши 155 адад, аз ҷумла майдонҳои футбол 24 адад, толорҳо 16 адад мебошанд.

Барои рушди варзиш дар шаҳри Бохтар 3 варзишгоҳ, 32 толори варзишӣ, 93 майдончаҳои варзишӣ, аз ҷумла 16 адад майдончаҳои футболи хурд ва 2 майдони теннис дар истифодаи умум мебошанд.

Дар давраи ҳисоботи майдончаҳои варзишӣ дар ноҳияи Чайхун 135 адад ва толорҳои варзишӣ 19 ададро ташкил медиҳанд. Дар давраи ҳисоботи, 2-майдончаи варзишӣ сохта ба истифода дода шудааст.

17.4. Оммавиғардонии варзиш, таблиғи тарзи ҳаёти солим, омодагии варзишгарони касбӣ, баргузор намудани мусобиқаҳои гуногун аз рӯи ҳамаи намуди варзиш (банди 85 паём)

Дар давоми нух моҳи соли 2020 дар шаҳри Бохтар байни наврасону ҷавонон ва қормандони ташкилоту муассисаҳои шаҳрӣ 19 мусобиқаҳои варзишӣ бо иштироки 13200 нафар наврасону ҷавонон гузаронида шудааст. Инчунин, варзишгарони шаҳр дар 10 мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва 1 мусобиқаи байналмилалӣ иштирок намуда, 80 медал ба даст оварданд, ки аз он 24 медали тилло, 32 медали нуқра ва 24 медали биринҷӣ мебошад.

Ҷавонони ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ дар мусобиқаҳои варзишии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ иштирок намуда, сазовори 44 медал, аз ҷумла 14 медали тилло, 12 медали нуқра ва 17 медали биринҷӣ ва ба 1 медали байналмилалӣ сазовор гардиданд.

Муассисаи мактаби варзишии кӯдакону наврасони ноҳияи Балҷувон фаъолияти худро аз рӯи 4 намуди варзиш ба роҳ мондааст, ки дар ин маҳфилҳо зиёда аз 452 нафар кӯдакону наврасон ба тамринҳо фаро гирифта шуданд.

Ҷавонони ноҳияи Данғара дар мусобиқаҳои варзишии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ иштирок намуда, сазовори 157 медал, аз ҷумла 40

медали тилло, 55 медали нуқра ва 62 медали биринҷӣ гардиданд, ки ин нишондод нисбат ба соли гузашта 17 медал зиёд мебошад.

Дар мусобикаҳои варзишии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ҷавонони ноҳияи Кушонӣён иштирок намуда, сазовори 34 медал гардиданд.

Варзишгарони ноҳияи Муъминобод дар давоми нӯҳ моҳи соли 2020 дар 5 мусобикаи ҷумҳуриявӣ ширкат варзида, сазовори 46 медал, аз ин 2 медали тилло, 23 медали нуқра, 21 медали биринҷӣ мебошад.

Дар давраи ҳисоботӣ варзишгарони шаҳри Норак дар як қатор мусобикаҳои вилоятӣ, минтақавӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ иштирок намуда, 15 медали тилло, 17 медали нуқра ва 28 медали биринҷӣ, ҷамъ 60 медал ба даст овардаанд.

Давоми 9 моҳи соли 2020 варзишгарони ноҳияи Фархор дар мусобикаҳои байналмиллалӣ ҷумҳуриявӣ ва минтақавӣ иштирок намуда, 128 адад медалҳои тилло, 38 адад медалҳои нуқра ва 44 адад медалҳои биринҷӣ, дар маҷмӯъ 210 адад медал ба даст оварданд. Шумораи иншоотҳои варзишӣ 215 ададро ташкил медиҳанд.

Ҷавонони ноҳияи Ховалинг дар мусобикаҳои варзишии ҷумҳуриявӣ ва вилоятӣ иштирок намуда, сазовори 7 медал гардиданд.

Дар давоми нӯҳ моҳи соли 2020 байни наврасону ҷавонон ва кормандони ташкилоту муассисаҳои шаҳри Бохтар 19 мусобикаҳои варзишӣ бо иштироки 13200 нафар наврасону ҷавонон гузаронида шудааст. Инчунин, варзишгарони шаҳр дар 10 мусобикаҳои ҷумҳуриявӣ ва 1 мусобикаи байналмилалӣ иштирок намуда, 80 медал ба даст оварданд, ки аз он 24 медали тилло, 32 медали нуқра ва 24 медали биринҷӣ мебошад.

Давоми 9 моҳи сипаригардидаи соли 2020 ҷавонони ноҳияи Темурмалик дар мусобикаҳои гуногуни варзишии сатҳи минтақавӣ ва ҷумҳуриявӣ иштирок намуда, дар маҷмӯъ соҳиби 37 медал, аз он 13 медали тилло, 11 медали нуқра ва 13 медали биринҷӣ гардиданд.

Варзишгарони ноҳияи Чайхун дар мусобикаҳои варзишии вилоятӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ иштирок намуда, сазовори 48 медал, аз ҷумла: 12 медали тилло, 16 медали нуқра ва 20 медали биринҷӣ гардиданд, ки ин нишондод нисбат ба соли 2019, 5 медал зиёд мебошад.

Вобаста ба зербанди мазкур маълумотҳои пешниҳоднамудаи мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияҳои Вахш, Ёвон, Қубодиён, Шамсиддини Шохин нисбат ба шашмоҳа бетағйир боқӣ мондааст.

18. Рушди соҳаи сайёҳӣ

Нишондоди пешакии рушди соҳаи сайёҳӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ, 18.1. (18.1, 18.2, 18.3) Фароҳам овардани шароит барои рушди соҳаи сайёҳӣ, арзёбӣ гардиданд.

18.1. (18.1, 18.2, 18.3) Фароҳам овардани шароит барои рушди соҳаи 18.1. Андешидани тадбирҳо чӣхати рушди соҳаи сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ, бунёд ва беҳтар намудани шароити инфрасохтори сайёҳӣ, экологӣ, таботатӣ, варзишию шикор ва баланд бардоштани сатҳу сифати

хизматрасонӣ (банди 41 паём, Амри ПҚТ аз 06.03.2019 с. №АП-1176 Накша-чорабиниҳои бахшида ба солҳои 2019-2021 “Соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ” банди 40);

Қиҳати амалишавии қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 майи соли 2019, № 270 “Дар бораи Накшаи чорабиниҳо оид ба амалисозии Стратегияи рушди сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 барои солҳои 2019-2022”, барои иҷро ба роҳбарӣ гирифта, қарори раиси вилояти Хатлон аз 30 сентябри соли 2019, №277 ба тасвиб расида, Раёсату идораҳои дахлдор ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо қиҳати иҷроӣ он чораҳои зарурӣ андешида истодаанд.

Қиҳати рушди соҳаи сайёҳӣ, бунёд ва беҳтар намудани шароити инфрасохтори сайёҳӣ дар шаҳри Норақ дар ду соҳили рӯди Вахш истироҳатгоҳҳои мавсимии шахсӣ бо тарҳи замонавӣ сохта шудаанд, ки сайёҳонро ҳамарӯза дар фасли тобистон қабул менамоянд, аз ҷумла “Somon Palas”, “Лаби дарё”, “Ҳурмати ҷаҳон” ва зиёда аз 58 истироҳатгоҳҳои замонавӣ ҷойгиранд.

Истироҳатгоҳи “Чашма” дар деҳаи Туғмазори деҳоти Дӯконӣ аз ҷониби соҳибкори маҳаллӣ сохта ба истифода дода шудааст. Истироҳатгоҳ дорои майдончаҳои варзишии футбол, волейбол, тениси калон ва тениси рӯйи миз, толори сакқобозӣ, ошхона, ҳавзи зимистона, ҳавзи беруна 2 адад, 9 утоқи меҳмонхона, 1 адад толори маҷлисгоҳ ва ҳаммом мебошад.

Дар ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ аз тарафи соҳибкор Ғуломов Тоҳир Маркази хизматрасонии 6 ошёна ба маблағӣ 5 миллион сомонӣ пешбинӣ шудааст, ки ошёнаи 1-2 маркази савдо, ошёнаҳои 3-5 хонаҳои истиқоматӣ, ошёнаи 6- ум меҳмонхона аз 6 хуҷра ва 15 кати хоб иборат мебошад, ки то ин муддат 85%-и корҳои сохтмонӣ ба анҷом расидааст.

Дар шаҳри Бохтар меҳмонхонаи чоршӯна “Хатлонсайёҳат” бунёд гардида, меҳмонхона дорои 19 хуҷра ва 40 кат буда ба сайёҳони дохиливу хориҷӣ хизмат мерасонад.

Ҷамчунин, бо ҷалби соҳибкорони маҳаллӣ дар ноҳияи Данғара се адад меҳмонхонаи замонавӣ, ки ду адад дар деҳоти Корез, деҳаи Ғарғара, як адад дар деҳоти Себистон деҳаи Хоча Шақиқи Балхӣ ва як адад меҳмонхона дар ноҳияи Темурмалик сохта ба истифода дода шудааст.

Ҷамчунин, қиҳати зиёд намудани теъдоди ширкатҳои сайёҳӣ ва шумораи сайёҳон дар вилоят 18 ширкати сайёҳӣ, аз ҷумла, ширкатҳои сайёҳии ҚДММ «Ориёй» дар шаҳри Кӯлоб, ҚДММ “Истироҳатгоҳи Пули Сангин” дар шаҳри Норақ, ҚДММ “Сайёҳ асри 21”, ТҶ “Сайри ҷаҳон”, ҚДММ “Хатлон Сайёҳат” дар шаҳри Бохтар, ҚДММ «Сари Хосор тревел», ҚДММ “Экспедитсияи Осиёи Марказӣ” дар ноҳияи Балҷувон, ҚДММ «Морхӯр», ҚДММ “Нодир Тур”, ТҶ “Муҳофиз”, ҚДММ “Сайди Тагноб”, ҚДММ “М.Бухорӣ”, ҚДММ “Сафари Даштиҷум” дар ноҳияи Шамсиддин Шохин, ҚДММ “Хуталон” дар ноҳияи Данғара, ҚДММ “Ховалинг Фрилэнд Эдвенчер”, ҚДММ “Сайри мунк” дар ноҳияи Ховалинг ва ҚДММ “Сайёҳидуоб” дар ноҳияи Муъминобод, ҚДММ “Эътимод ва амал” дар ноҳияи Восеъ фаъолият

намуда истодаанд. Ширкатҳои сайёҳӣ асосан дар самти туризми воридотӣ ва дохилӣ фаъолият намуда, сайёҳонро ба вилоят тариқи 16 хатсайрҳо ҷалб менамоянд.

18.2. Муқаммал гардонидани низоми омили соҳаи сайёҳӣ, раванди баҳисобгирии сайёҳон ва шаклҳои ҳисоботдиҳии омили (ҚҲҚТ аз 03.02.2020 с., №64 банди 33, сарҳати 2);

Дар ҳудуди вилоят 931 адад ёдгориҳои мавзёҳои таърихӣ-фарҳангӣ, бостонӣ ва монументалӣ, 106 адад меҳмонхона, 111 адад мавзёҳои сайёҳӣ, 91 адад истироҳатгоҳу осоишгоҳҳо, 126 адад тарабхона, 20 адад осорхонаҳо, 69 адад ҷойхона, 250 адад банкоматҳои хизматрасониҳои бонкӣ, 57 адад ҳомстей ва гестхаусҳо, 77 адад мағозаи фуруши армуғонҳо, 116 адад зиёратгоҳҳо, 30 адад боғҳои фарҳангӣ-фароғатӣ, 23 адад маркази иттилоотии сайёҳӣ мавҷуд мебошанд, ки ҳамарӯза ба сайёҳон хизмат мерасонанд.

Тибқи маълумоти шаҳру ноҳияҳо ба вилояти Хатлон дар нӯҳ моҳи соли 2020 дар умум 1678 нафар сайёҳони дохиливу хориҷӣ ташриф овардаанд.

18.3. Таъсиси сомонаҳои интернетӣ, маъмурӣ, хизматрасонии ва сайёҳӣ дар вилояти шаҳру ноҳияҳо;

Вобаста ба муаррифии мавзёҳои сайёҳии вилоят сомонаи алоҳидаи сайёҳии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон Sayohikhatlon.tj бо се забон омода гардида, маълумоти пурраи шаҳру ноҳияҳо дар сомона ҷойгир карда шудааст.

Дар баробари ташкил намудани сомонаи расмӣ сайёҳии вилоят, инчунин саҳифаҳои сайёҳӣ дар Фейсбук, Инстаграм ва Ютуб таъсис дода шуда, маълумоти ба соҳаи сайёҳӣ алоқаманд буда аз тарафи мутахассисон ворид карда шуда истодааст.

Дар вилоят 20 марказҳои иттилоотии сайёҳӣ оид ба тарғибу ташвиқи ёдгориҳои фарҳангӣ, мавзёҳои таърихӣ ва мавзёҳои нодири сайёҳӣ фаъолият намуда, 70 намуди буклетҳо бо забони тоҷикӣ, англисӣ дар бораи шаҳру ноҳияҳо ва дар бораи мавзёҳои таърихию фарҳангӣ ва зиёратии шаҳру ноҳияҳо таҳия гардидааст.

Дар ҳамкорӣ бо раёсатҳои фарҳанг, телевизион ва радиои вилоят, Муассисаҳои давлатии “Тоҷикфилм” дар вилоят, “Хатлонсинамо” ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ ҷиҳати таблиғи мавзёҳои таърихӣ ва сайёҳии шаҳру ноҳияҳои вилоят маводҳои иттилоотӣ, аз қабилӣ харита, наворҳои видеоӣ, диск, ёддошт, феҳристи хунароҳои мардумӣ, феҳристи мавзёҳои сайёҳӣ, ёдгориҳои таърихӣ, меъморӣ ва монументалӣ, роҳнамо барои сайёҳон ва дигар маводҳои тарғиботӣ таҳия гардида, дастраси мақомоти шаҳру ноҳияҳои вилоят ва ширкатҳои сайёҳии ватанӣ гардида шудааст ва тариқи шабакаҳои телевизион ва интернет намоиш дода мешаванд.

Ҳамчунин, ҷиҳати зиёд намудани теъдоди ширкатҳои сайёҳӣ ва шумораи сайёҳон дар вилоят 14 ширкатҳои сайёҳӣ, 10 ширкат дорӣ

иҷозатнома (литсензия) - и Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият намуда истодаанд.

Аз ҷумла, ширкатҳои сайёҳии ҶДММ «Ориёи» дар шаҳри Кӯлоб, ҶДММ «Истироҳатгоҳи Пули Сангин» дар шаҳри Норақ, ҶДММ «Сайёҳ асри 21», ТҶ «Сайри ҷаҳон» дар шаҳри Бохтар, ҶДММ «Сари Хосор тревел», ҶДММ «Экспедитсияи Осиёи Марказӣ» дар ноҳияи Балҷувон, ҶДММ «Морхӯр», ҶДММ «Нодир Тур», ТҶ «Муҳофиз» дар ноҳияи Шамсиддин Шоҳин, ва ҶДММ «Ховалинг Фрилэнд Эдвенчер» дар ноҳияи Ховалинг ва 4 ширкати дигар ҳуҷҷатҳои худро барои гирифтани иҷозатнома ба Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудаанд, ки ба рушди минбаъдаи соҳаи сайёҳии минтақаҳои номбурда замина мегузорад.

18.4. Мушкилиҳои ҷойдоштаи соҳа ва пешниҳод барои ҳалли онҳо.

Дар баробари ин, нарасидани мутахассисони ботаҷриба, роҳбаладони таҷрибадор, кам будани ширкатҳои маҳаллии сайёҳӣ, набудани воҳидҳои кории соҳаи сайёҳӣ дар шаҳру ноҳияҳо ва маблағгузори нагардидани Барномаи рушди сайёҳӣ барои солҳои 2018 – 2020 дар маҳал ҷой дорад.

19. Маълумот оид ба масъалаҳои баробарии гендерӣ:

19.1. Корҳои анҷомдода ҷиҳати таъин кардани занон ба мансабҳои роҳбарикунанда дар ҳамаи сохторҳои МИМҲД, шаҳру ноҳияҳо, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (банди 80 паём), (Фармони ПҶТ аз 03.12.1999 с., №5).

19.1. Корҳои анҷомдода ҷиҳати таъин кардани занон ба мансабҳои роҳбарикунанда дар ҳамаи сохторҳои МИМҲД, шаҳру ноҳияҳо, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (банди 80 паём), (Фармони ПҶТ аз 03.12.1999 с., №5)

Тибқи ҳисоботи омили дар вилояти Хатлон, аҳолии вилоят 3 миллиону 350 ҳазору 153 нафарро ташкил намуда, 1 миллиону 661 ҳазору 675 нафараш занону духтарон буда, 49,6 фоизро ташкил медиҳад, ки нисбати соли гузашта 36 ҳазору 875 нафар занон зиёд мебошад.

Аз шумораи 196 ҳазору 858 нафар занҳои коргар, 9 ҳазору 833 нафарашон дар вазифаҳои роҳбарикунанда қору фаъолият мекунанд, ки нисбати ҳамин давраи ҳисоботии соли гузашта 2 ҳазору 617 нафар зиёд мебошад.

Дар вилояти Хатлон дар ин давра аз шумораи 3002 воҳиди кории хизматчиёни давлатии амалкунанда дар 473 воҳиди қорӣ (18,3 %)-ро занон ташкил намуда, аз ин шумора 206 нафар (22,2 %)-ро занону духтарони лаёқатманд дар вазифаҳои роҳбарикунандаи хизмати давлатӣ ташкил медиҳад, ки айни замон фаъолияти босамар доранд.

Шумораи занон дар ҳайати роҳбарикунандаи мақомоти худидоракунии шаҳра деҳот 101 нафар, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 15 нафар зиёд мебошад.

Дар асоси қарори раиси вилояти Хатлон аз 16 майи соли 2017, №106 «Дар бораи Барномаи давлатии тарбия, интиҳоб ва ҷобачогузории кадрҳои роҳбарикунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби занону духтарони лаёқатманд барои солҳои 2017-2022» ва «Нақшаи перспективии ҷавонгардонии кадрҳои роҳбарикунанда аз ҳисоби занону духтарони лаёқатманд барои солҳои 2016-2020» дар назди Раёсати кор бо занон ва оилаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон курси се моҳаи омӯзишии «Духтарони сарвар» таъсис дода шуда, дар як сол 2 маротиба курсҳо ташкил ва гузаронида мешавад.

Дар шаҳри Бохтар аз 111 ҳазору 998 нафар шумораи умумии 55 ҳазору 552 нафар (ё 49,7 фоиз)-ро занону духтарон ташкил медиҳанд.

Аз шумораи умумии занон 5 ҳазору 693 нафар занони коргар, 124 нафарашон ё 2,1 фоиз дар вазифаҳои роҳбарикунанда қору фаъолият мекунанд, инчунин 1 нафар ба ҳайси вакили Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон ва 14 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Бохтар интиҳоб гардидаанд, ки дар самти идоракунии давлатӣ ва қабули санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ саҳми худро мегузоранд. Нисбати нимсола маълумотҳо ба тағйир боқи мондааст.

Шумораи умумии занон дар ноҳияи Ҷомӣ 88501 нафарро ташкил медиҳад, аз он 242 нафар (0,27%) дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла 1 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон, 13 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 53 нафар вакилони ҷамоатҳо, 20 нафар хизматчиҳои давлатӣ буда ва 568 нафар ба фаъолияти соҳибкорӣ машғуланд.

Дар ноҳияи Вахш 100 ҳазору 83 нафар занону ҷавондухтарон қору зиндагӣ доранд, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 3130 нафар зиёд мебошанд. Саҳми занон дар соҳаҳои мухталифи хоҷагии халқи ноҳия назаррас буда, 118 нафар занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда адои вазифа менамоянд.

Инчунин, 1187 нафар занон дар соҳаи маориф, 1081 нафар дар соҳаи тандурустӣ, 50 нафар дар соҳаи фарҳанг, 12200 дар соҳаи кишоварзи, ки аз ин ҳисоб 1399 нафар роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ ва 171 нафари дигар дар риштаи соҳибкорӣ ва савдо босамар фаъолият намуда истодаанд.

Аз ҳисоби занону духтарон 3 нафар Донишкадаи хизмати давлатиро аз рӯи таҳсилоти магистр хатм намудаанд.

Дар ноҳияи Восеъ 218800 ҳазору нафар ба қайд гирифта шудаанд, ки аз ин шумора 107500 ҳазору нафар занон мебошанд.

Алҳол 14 нафар зан вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 50 нафар зан вакили ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳотро намояндагӣ доранд.

Аз шумораи умумии аҳолии ноҳияи Данғара 53 фоизро занону духтарон ташкил менамояд, ки аз шумораи 85 ҳазору 182 нафар занҳои коргар, аз ҷумла 6 нафар занону духтарон дар вазифаҳои хизмати давлатӣ, 163 нафарашон дар дигар вазифаҳо ва 306 нафарашон роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ қору фаъолият намуда истодаанд.

Аз ҳисоби занони ноҳия 1 нафар вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 1 нафар вакили

Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон, 16 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия ва 58 нафар вакилони ҷамоатҳои шаҳраку деҳот интихоб гардидаанд.

Дар ноҳияи Ёвон 178 нафар қонун дар вазифаҳои роҳбарикунанда ҷаъолият дошта, диққат дода шуда, ҳамагӣ 43 нафар, аз ҷумла 2 нафар (50 фоиз) вакилони Маҷлиси вакилони халқи вилоят, 16 нафар (45 фоиз) вакилони Маҷлиси вакилони халқи ноҳия ва 71 нафар (39,9 фоиз) вакилони маҷлисҳои ҷамоатҳои мебошанд. Имрӯз 71 нафар ё худ 26 фоизи қормандони филиалҳои бонкҳои ноҳияро қонун ташкил медиҳад.

Шумораи умумии қонун дар ноҳияи Қубодиён 96054 нафарро ташкил намуда, аз ҷумла қонунҳои роҳбарикунанда 136 нафарро ташкил намуда аз ҳисоби қонуну духтарон 2 нафар вакили Маҷлиси намояндагони халқи вилояти Хатлон, 16 нафар намояндаи Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 69 нафар намояндаи Маҷлиси вакилони халқи ҷамоатҳои шаҳраку деҳоти ноҳия ва 21 нафар хизматчиҳои давлатӣ ҷаъолият менамоянд.

Дар шаҳри Кӯлоб шумораи умумии қонун дар шаҳру деҳот 110 нафарро ташкил намуда, аз онҳо 135 нафар дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла 16 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи шаҳр, 21 нафар вакилони ҷамоатҳои деҳот, 24 нафар хизматчиҳои давлатӣ буда, 1463 нафар ба ҷаъолияти соҳибқорӣ машғуланд. Инчунин дар соҳаҳои тандурустӣ-1875 нафар, маориф-2244 нафар ва фарҳанг-112 нафар қонуну қавондухтарон қору ҷаъолият доранд.,

Дар сохтори мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳр ва ҷамоатҳои деҳот 21 нафар қонун ҷаъолият доранд, ки 24,7 фоизи шумораи умумии хизматчиёни давлатиро ташкил медиҳанд.

Дар ноҳияи Қушонӣ айна қонун 120 ҳазору 28 нафар қонуну духтарон истиқомат доранд, ки аз инҳо 69 ҳазору 136 нафарашон қонун қобили меҳнат мебошанд. Дар ноҳия 298 нафар (0,43%) қонунҳои роҳбарикунанда дар соҳаҳои гуногуни ноҳия қору ҷаъолият менамоянд.

Теъдоди қонун дар мақомоти намояндагӣ, аз он ҷумла Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Леваконт 15 нафар ва Маҷлиси вакилони ҷамоатҳои деҳот 19 нафарро ташкил додааст.

Дар шаҳри Леваконт аз 59 воҳиди қорӣ хизматчиёни давлатӣ, 14 нафар ё 28,5 фоизро қонун ташкил дода, аз ин шумора 4 нафар, 21 фоиз аз ҳисоби қонуну духтарони лаёқатманд дар вазифаҳои роҳбарикунандаи хизмати давлатӣ ҷаъолият намуда истодаанд.

Дар ноҳияи Муъминобод аз шумораи умумии аҳолии ноҳия 49504 нафарашонро қонун ташкил медиҳанд. Шумораи қонун қобили меҳнат 27434 нафар мебошад.

Айна ҳол шумораи қонун, ки дар мансабҳои гуногуни давлати ҷаъолият доранд ба 2500 нафар расидааст, ки нисбати соли гузашта 4 нафар зиёд буданд, ки 48 нафари он қадриҳои роҳбарикунанда мебошанд.

Аз шумораи умумии 35 нафар вакилони Маҷлиси вакилони халқи ноҳия 10 нафар қонун намояндагӣ доранд.

Шумораи умумии қонун дар ноҳияи Панҷ 59940 нафарро ташкил медиҳанд, ки аз ин шумора 27510 нафараш қонун қобили меҳнат буда,

124 нафарашон дар вазифаҳои роҳбарикунанда қору фаъолият менамоянд.

Айни замон аз ҳисоби занон 1 нафар вакили вилоятӣ, 7 нафар ба вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 42 нафар занон ба вакили Маҷлиси вакилони ҷамоатҳо пешбарӣ ва интиҳоб карда шудаанд.

Дар ноҳияи Темурмалик аз шумораи умумии аҳолии ноҳия 35328 нафарашонро занон ташкил медиҳанд. Шумораи занони қобили меҳнат 17151 нафар мебошанд. Дар вазифаҳои роҳбарикунанда 77 нафар, дар хизмати давлатӣ 17 нафар, сарварони хочагиҳои деҳқонӣ 37 нафар, донишҷудухтарон 2550, аз он тибқи квотаи Президентӣ 57 нафар буда, дар соҳаи маориф 343 нафар, соҳаи тандурустӣ 362 нафар, дар соҳаи кишоварзӣ 558 нафар, дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқ 7 нафар ва соҳибкорон 100 нафарро ташкил додааст.

Аз шумораи умумии 35 нафар вакилони Маҷлиси вакилони халқи ноҳия 15 нафар (42.9 фоиз) ва аз шумораи умумии 216 нафар вакилони ҷамоатҳо 66 нафар (30.4 фоиз) занон намояндагӣ доранд.

Дар ноҳияи Фархор занони қобили меҳнат 57833 нафар (баробар ба 48,6%), дар соҳаи маориф фаъолияткунанда 1320 нафар, дар соҳаи тандурустӣ 960 нафар, соҳаи фарҳанг 85 нафар ва дар соҳаи соҳибкорӣ 71 нафар мебошанд. 541 нафар занон ба ҳайси роҳбарони хочагиҳои деҳқонӣ ва 604 нафар дар дигар вазифаҳои роҳбарикунанда фаъолият мекунанд. Намояндагии занон дар Маҷлиси вакилони халқи ноҳия 14 нафар ва ба ҳайси вакилони Маҷлиси ҷамоатҳои шаҳраку деҳоти ноҳия 66 нафарро ташкил додааст.

Дар ноҳияи Ҳамадонӣ 73704 нафар занон зиндагонӣ доранд. Аз теъдоди 1845 нафар омӯзгорон, 860 нафарашро занон ташкил мекунанд. Дар нуҳ моҳи соли 2020 дар муассисаҳо таълимии ноҳия 18 нафар занон ба ҳайси директор ва ҷонишинони директор, 2355 нафар зан роҳбарони хочагиҳои деҳқонӣ, 393 нафар зан - соҳибкор ва 68 нафар занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда қору фаъолият доранд.

Дар ноҳияи Ховалинг шумораи умумии занҳо дар ноҳия 29535 нафарро ташкил намуда, аз онҳо 6 нафар дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла 10 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 32 нафар вакилони ҷамоатҳо, 13 нафар хизматчиҳои давлатӣ буда, 432 нафар ба фаъолияти соҳибкорӣ машғуланд.

Шумораи умумии занҳо дар ноҳияи Чаҳун 70119 нафарро ташкил намуда, аз онҳо 450 нафар дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла 10 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 44 нафар вакилони ҷамоатҳо, 9 нафар хизматчиҳои давлатӣ буда, 378 нафар ба фаъолияти соҳибкорӣ машғуланд.

Дар давраи ҳисоботи 31 нафар занон тавасути квота ба ҷойи қори таъмин карда шуданд.

Дар ноҳияи Ш.Шоҳин 16 нафар зан дар мансабҳои маъмурии хизмати давлатӣ буда, 8 нафар вакили Маҷлиси вакилони халқи ноҳия, 24 нафар вакили ҷамоатҳои деҳот, 74 нафар ба фаъолияти соҳибкорӣ, 1

зан роҳбари кӯдакистон, 7 зан роҳбари муассисаҳои соҳаи тандурустӣ ва 575 нафар ба ҳайси сардори хоҷагиҳои деҳқонӣ дар ноҳия қору фаъолият доранд.

Аз шумораи умумии аҳолии ноҳияи Шаҳритуз 65 ҳазору 605 нафарро занону духтарон ё ба ҳисоби ғоиз, 49,6 %-ро ташкил медиҳанд, ки нисбати соли гузашта 1 ҳазору 690 нафар зиёд мебошад.

Аз шумораи занҳои коргар 90 нафарашон дар вазифаҳои роҳбарикунанда, аз ҷумла 11 нафар занону духтарон дар мансабҳои хизмати давлатӣ кор карда истодаанд.

Нисбати нимсола маълумотҳо ба тағйир боқӣ мондааст.

20. Маълумот оид ба рушди соҳаи хизматрасониҳои пулакӣ

20.1. Корҳои анҷомдода барои баланд бардоштани дастрасии аҳолии шаҳру ноҳияҳо ба хизматрасонии пулакӣ, хусусан дар маҳалҳои дурдаст (хизматрасониҳои маишӣ).

20.1. Корҳои анҷомдода барои баланд бардоштани дастрасии аҳолии шаҳру ноҳияҳо ба хизматрасонии пулакӣ, хусусан дар маҳалҳои дурдаст (хизматрасониҳои маишӣ),

Дар моҳҳои январ- сентябри соли 2020 ҳаҷми хизмати пулакӣ, ки ба аҳолии вилоят ҳамаи соҳаҳои хизматрасонӣ 1471304,6 ҳазор сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ-сентябри соли 2019 бо нарҳҳои муқоисавӣ 5,5 ғисад зиёд шудааст.

Корхонаю ташкилотҳои расмӣ ба қайд гирифташуда ба маблағи 337399,6 ҳазор сомони хизмат расондаанд, ки 22,9 ғоизи ҳаҷми умумии хизматрасониро ташкил медиҳад.

Аз ҳаҷми умумии хизматрасониҳои пулакӣ дар вилоят, ки 1471304,6 ҳазор сомони (100 ғоиз) ҳиссаи;

- хизмати маишӣ 980834,1 ҳазор сомони, 66,7 ғоиз;
- хизмати нақлиёти мусофирбар 59967,0 ҳазор сомони, 4,1 ғоиз;
- хизмати алоқа 5450,8 ҳазор сомони, 0,4 ғоиз;
- хизмати маориф 171664,1 ҳазор сомони, 11,7 ғоиз;
- хизмати тиббӣ 70602,5 ҳазор сомони, 4,8 ғоиз;
- хизматрасонии хоҷагии манзил 2254,8 ҳазор сомони, 0,1 ғоиз;
- хизмати коммуналӣ 11682,1 ҳазор сомони, 0,8 ғоиз;
- хизмати ҳуқуқӣ 16690,5 ҳазор сомони, 1,1 ғоиз;
- муассисаҳои бонкӣ 97799,7 ҳазор сомони, 6,6 ғоиз;
- дигар хизматҳо 54359,0 ҳазор сомони 3,7 ғоизро ташкил медиҳад.

Корхонаҳои расмӣ ба қайд гирифташуда ҳаҷми хизматрасонии пулакиро нисбат ба моҳҳои январ-июни соли 2019 кам кардаанд: Вазорати нақлиёт ва алоқа (72,3 ғисад), Вазорати рушди иқтисод ва савдо (91,5), Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амвол (69,9 ғисад), Бонки иқтисодии хориҷии «Содиротбонк» (63,7 ғисад), Бонки соҳами тичоратии агросаноатии инвестиционӣ (52,4 ғисад), Дигар бонкҳои тичоратӣ (5,3 ғисад), Кумитаи бехатарии озуқаворӣ (15,5

фисад), Коллегияи ҳимоятчиён (51,8 фисад), ЧДММ «Ширкати ҳавопаймоии «Сомон Эйр» (100,0 фисад), Роҳи охани тоҷик (63,2 фисад), Чамияти саҳомии «Тоҷиктелеком» (6,5 фисад) ва чамбияти дорои маҳсулияташ маҳдуд (32,7 фисад) кам кардаанд.

Дар давраи ҳисоботӣ шаҳру ноҳияҳои Норақ 28,8 млн. сомонӣ (+1,4 млн. сомонӣ), Восеъ 82,2 млн. сомонӣ (+1,4 млн. сомонӣ), Хуросон 41,9 млн. сомонӣ (+0,1 млн. сомонӣ), Темурмалик 25,6 млн. сомонӣ (+0,1 млн. сомонӣ) ва Фарҳор 61,8 млн. сомонӣ (+0,1 млн. сомонӣ) ҳаҷми хизматрасониҳои пулакиро нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта зиёд кардаанд.

Нишондиҳандаи баланди камшавии ҳаҷми хизматрасониҳои пулакӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта дар шаҳру ноҳияҳои Бохтар 141,6 млн. сомонӣ (-11,8 млн. сомонӣ), Леваконт 22,7 млн. сомонӣ (-6,8 млн. сомонӣ), Кубодиён 69,9 млн. сомонӣ (-6,0 млн. сомонӣ), Кӯшонӣён 94,9 млн. сомонӣ (-5,1 % млн. сомонӣ), Кулоб 118,6 млн. сомонӣ (-4,3 млн. сомонӣ), Шаҳритуз 53,7 млн. сомонӣ (-1,7 млн. сомонӣ), Панҷ 46,3 млн. сомонӣ (-1,4 млн. сомонӣ), Қ.Балхӣ 79,9 млн. сомонӣ (-0,9 млн. сомонӣ), Ҳамадонӣ 58,5 млн. сомонӣ (-0,7 млн. сомонӣ), Қайхун 56,3 млн. сомонӣ (-0,6 млн. сомонӣ), Муминобод 32,9 млн. сомонӣ (-0,6 млн. сомонӣ), Вахш 74,1 млн. сомонӣ (-0,4 млн. сомонӣ), Дӯстӣ 42,5 млн. сомонӣ (-0,3 млн. сомонӣ), Носири Хусрав 12,9 млн. сомонӣ (-0,3 млн. сомонӣ), Шамсиддини Шоҳин 20,1 млн. сомонӣ (-0,2 млн. сомонӣ), Данғара 75,7 млн. сомонӣ (-0,2 млн. сомонӣ) ва Ховалинг 22,1 млн. сомонӣ (-0,1 млн. сомонӣ) ба назар расида ба рушди иҷтимоию иқтисодии шаҳру ноҳияҳо таъсири манфӣ расонидааст.

Пешниҳод: Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳру ноҳияҳои он дар якҷоягӣ бо дигар вазорату идораҳои дахлдор чихати дуруст ба ҳисоб гирифтани хизматрасониҳои пулакӣ зиёд намудани намудҳои хизматрасониҳои пулакӣ, беҳтар намудани сатҳу сифати хизматрасонӣ ба аҳоли ва дастрасии аҳоли бо қарзҳои бонкӣ чораҷӯӣ намоянд.

21. Таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ

Нишондодҳои пешакии таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ, 21.1. Тамоюли ҷиноятҳои ба қайд гирифта ва ошкоршавии онҳо, 21.2. (21.2., 21.3.) Шумораи ҷиноятҳои, ки аз тарафи ҷавонон содиршуда ва шомилшавии онҳо ба ҳаракатҳои ифротгарой ва тундрав, 21.3. Қорҳои анҷомдодашуда оид ба пешгирии сар задани ҷиноятҳо, арзёбӣ гардиданд.

21.1. Ҷиноятҳои бақайдгирифташуда, дар алоҳидагӣ бо намуди онҳо, аз ҷумла ошкоршавии онҳо

Аз руи маълумотҳои дастрасшудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон нишондодҳои пешакии таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ бо нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ ва ҳолати ҷиноятҳои ба қайд гирифта арзёбӣ

гардиданд.

Тибқи маълумотҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон дар 9 моҳи соли 2020, 5314 ҷиноят ба қайд гирифта шудааст, ки нисбати соли гузашта 834 ҳодиса зиёд гардида, дар шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб +117 адад (457 адад), Дусти +91 адад (224 адад), Вахш +90 адад (304 адад), Бохтар +82 адад (565 адад), Ҷайхун +79 адад (235 адад), Ҷ.Балхӣ +75 адад (205 адад), Ёвон +58 адад (309 адад), Восеъ +51 адад (278 адад), Балҷувон +27 адад (57 адад), А.Ҷомӣ +37 адад (189 адад), Шаҳритуз +28 адад (304 адад), Кушониён +26 адад (326 адад), Хуросон +26 адад (180 адад), Қубодиён +30 адад (213 адад), Леваканд +21 адад (142 адад), Муминобод +4 адад (74 адад), Панҷ +66 адад (189 адад), Ховалинг +6 адад (82 адад) ва Норак +3 адад (141 адад) нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта ҷиноятсодиркунӣ зиёд ба қайд гирифта шудааст.

Дар давраи ҳисоботӣ дар ноҳияҳои Ҷамадонӣ -26 адад (184 адад), Ш.Шоҳин -24 адад (68 адад), Темурмалик -16 адад (89 адад), Н.Хусрав -13 адад (81 адад), Данғара -5 адад (223 адад) ва Фархор =(195 адад), ҷиноятсодиркунӣ нисбати ҳамин давраи соли гузашта кам шудааст, ки самаранокии фаъолияти қорӣ мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлати ин ноҳияҳо ва сохторҳои ҳудудии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ шаҳодат медиҳад.

21.2 (21.2., 21.3.) Шумораи ҷиноятҳои, ки аз тарафи ҷавонон содиршуда ва шомилшавии онҳо ба ҳаракатҳои ифротгарӣ ва тундрав

21.2. Шумораи ҷиноятҳо, ки аз тарафи ҷавонон содир карда шудааст

Содир намудани ҷиноятҳо аз тарафи ҷавонон дар шашмоҳаи аввали соли 2020 дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон 1264 ҳолат ба қайд гирифта шуда, аз он дар шаҳрҳои Бохтар 144 ҳолат, Кӯлоб 139 ҳолат, Ёвон 77 ҳолат, Норак 65 ҳолат, Кушониён 61 ҳолат, Дусти 32 ҳолат, Вахш 60 ҳолат, Ҷайхун 52 ҳолат, Ҷ.Балхӣ 65 ҳолат, Восеъ 57 ҳолат, Балҷувон 16 ҳолат, А.Ҷомӣ 33 ҳолат, Шаҳритуз 51 ҳолат, Хуросон 23 ҳолат, Қубодиён 40 ҳолат, Леваканд 38 ҳолат, Муминобод 10 ҳолат, Панҷ 35 ҳолат, Ховалинг 30 ҳолат, Ҷамадонӣ 39 ҳолат, Ш.Шоҳин 20 ҳолат, Темурмалик 37 ҳолат, Н.Хусрав 22 ҳолат, Данғара 69 ҳолат ва Фархор 49 ҳолат ошкор ва ба қайд гирифта шудааст.

21.3. Амалҳо ва натиҷаҳои пешгирии шомилшавии ҷавонон ба ҳаракатҳои ифротгарӣ ва тундрав (банди 87 паём);

Дар давраи ҳисоботӣ ҷиҳати тарғибу ташвиқ ва фаҳмондадиҳии қонунҳо, қарорҳои Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Фармонҳо, муҳтавои баромадҳои Президенти мамлакат ва татбиқи амалии онҳо, тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон мебошад.

Қайд кардан ба маврид аст, ки рафти иҷроии қорҳои таблиғотӣ ҷиҳати пешгирии экстремизм ва терроризм, баҳусус пешгирии

шомилшавии ҷавонон ба ҳар гуна ҳаракату равияҳои тундраву бегона дар ҷаласаи Шӯрои вилоятии мутобиқсозии методӣ оид ба таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон дар назди раиси вилояти Хатлон натиҷагирӣ карда шуда, дар ин самт ба аъзои Шӯрои мазкур дастуру супоришҳои мушаххас дода мешавад. Бо мақсади пешгирии ҷавонону наврасон аз даст задан ба амалҳои номатлуб, шомилшавии онҳо ба ҳизбу ҳаракатҳои иртиқӣ, дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, муассисаҳои таҳсилоти олий, миёна ва ибтидоии касбӣ, муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, корхонаву ташкилотҳо ва маҳалли зисти ноболиғону ҷавонон дар нӯҳ моҳи соли 2020 – 3702 адад мулоқоту вохӯриҳо, семинару машваратҳо, мизи мудаввар, суҳбат, баромад, барномаҳои алоҳида, намоишу мақолаҳо тавассути воситаҳои ахбори оммаи сатҳи вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ ташкил карда шуданд.

Бо мақсади баргардонидани ҷавонону наврасоне, ки дар донишкадаҳои динии хориҷи кишвар ба таври ғайрирасмӣ таҳсил менамоянд, дар якҷоягӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо ва дигар мақомоти дахлдор нақшаи чорабиниҳои муштарак таҳия гардида, бо мақсади ба Ватан баргардонидани онҳо бо падару модарони ин ҷавонон мунтазам сӯҳбатҳо гузаронида мешаванд.

Бо назардошти хавфҳои ҷиноятҳои самти экстремистӣ ва террористӣ фаъолияти ситодҳои амалкунандаи вилояти ҷоннок гардида, ҳамагӣ мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ 160 ҷиноятҳои хусусияти террористию экстремистидошта ошкор ва аз рӯи ин ҳолатҳо, нисбати 211 нафар парвандаҳои ҷиноятӣ оғоз кардаанд, ки аз ин парвандаи ҷиноятӣ нисбати 48 нафар барои ҷалб ва иштироки ғайриқонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар воҳидҳои мусаллах, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиётҳои ҷангӣ дар каламрави дигар давлат мебошад.

Тибқи маълумотҳои расмӣ то 20 июни соли 2020, 1863 нафар сокинони вилоят дар давлатҳои хориҷӣ ба таҳсили динӣ фаро гирифта шудаанд, ки 1755 нафари онҳо ба ҷойҳои зисти доимии худ баргардонида шуда, ҳоло дар хориҷи кишвар 108 толибилмон қарор доранд, ки аз ин нисбати 68-нафар бинобар ба ташкилотҳои террористию экстремистӣ шомил гардидан парвандаҳои ҷинояти боз карда шуда, дар кофтуков қарор доранд. Баҳри баргардонидани 40 нафар толибилмони дар хориҷи кишвар ғайриқонуни таҳсилдошта чораҳои зарурӣ андешида шуда, ба 40 – нафар волидони онҳо огоҳиномаи расмӣ супорида шуда, ба ин васила 7-нафар дар давраи таҳлилӣ ба Ватан баргардонида шуданд.

Маълумотҳо доир ба ҳолатҳои ҷинояткорӣ дар мувофиқа бо маълумотҳои Прокуратураи вилоят, Раёсати Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Хатлон таҳия карда шудааст.

Ҷиҳати иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 12 ноябри соли 2016 таҳти №776 «Стратегияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм барои солҳои 2016-2020» дар якҷоягӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ чораҳои мушаххас андешида, минбаъд низ корҳои ташвиқотиву тарғиботиро дар ин самт идома хоҳад дод.

Баҳри таъмини иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 августи соли 2013 таҳти №1504 «Стратегияи муқовимат бо коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020», корҳои зарурӣ роҳандозӣ шуда истодаанд.

Мунтазам ҷаласаҳо ба ҷараёни раисони ҷамоатҳои деҳот, раисони кумитаҳои маҳаллӣ ва фаъолони қаламрави шаҳру ноҳияҳои вилоят гузаронида шуда, баҳри бартараф намудани вайронкунии талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ вобаста ба иҷрои талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муроҷиатҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ», «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ мавриди баррасӣ қарор дода шуданд.

Пешниҳод: мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он, барои иҷрои ваколатҳои Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ” оид ба таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ ва пурзӯр намудани мубориза ба зидди ҷинояткорӣ, ҳамоҳангсозии фаъолиятро бо шӯъбаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳру ноҳияҳои вилоят тадбирҳои иловагӣ андешанд.

22. Маълумот оид ба иҷрои вазифаҳои Нақшаи ҷорабиниҳои сафарҳои кории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон:

22.1. Рафти иҷрои супоришҳои сафарҳои корӣ, ки муҳлати иҷроӣ дар соли 2020 пешбинӣ гардидааст.

Вобаста ба иҷрои нақша ҷорабиниҳо аз 2 сентябри соли 2019, №24/10-332 оид ба иҷрои дастури супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар ҷараёни сафари корӣ ба ноҳияҳои Балҷувон ва Ховалинги вилояти Хатлон аз 5 то 8 августи соли 2019 баён дошанд, бандҳои, ки муҳлати иҷроӣ дар соли 2020 пешбинӣ шудааст:

- банди 5 иҷроқунанда Саридораи геология Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 15 Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 20 Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 28 Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 31 ШСХК “Барқи тоҷик”;
- банди 32 Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 36 мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва ноҳияи Балҷувон;

- банди 41 мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва ноҳияи Ховалинг;
- банди 45 Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 48 Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 57 мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва ноҳияи Ховалинг;
- банди 58 Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бандҳои 59-60 Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудааст.

Вобаста ба иҷрои нақшаи чорабиниҳо аз 16 июни соли 2020, №24/10-230 оид ба иҷрои дастуру супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар қараёни сафари қорӣ ба шаҳру ноҳияҳои Бохтар, Ҷайхун ва Данғараи вилояти Хатлон 28 – 30 майи соли 2020 баён доштанд бандҳое, ки муҳлати иҷроияшон дар соли 2020 пешбинӣ шудааст:

- банди 1 иҷрокунанда мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва ноҳияи Ҷайхун;
- банди 17 Дирексияи сохтмони иншооти ҳукумати Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 21 Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 29 Кумитаи рушди маҳали назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 35 Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 37 мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон ва шаҳру ноҳияҳои он;
- банди 40 Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 51 Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 57 Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- банди 62 Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудоғиби граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудааст.

Маълумотҳо нисбати нимсолаи якуми соли 2020 бе тағйир боқӣ мондааст.